

EGYETÉRTÉS

Eldíftéféál árák: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTAN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-u. 32.
TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisza kettős komédiája

Budapest, június 19.

Taps és helyeslő felkiáltások a munkapárti házban. Az öröm fénye a szemekben. Ime, milyen hatalmas tényezővé lett a magyar miniszterelnök! Mikor nem tapsolnának Tiszának a mungók, ha beszél? ... Ma tapsolnak és éljent rikoltanak mindannak, amit mond. Holnap ugyanugy tapsolnának és rikoltanának alleluját, ha az ellenkezőt mondaná. Hisz nincs ellentmondás! Az ellenzék távol van. Szinméz bölcsesség az, amit Tisza mond. Gondolkozniok sem kell az éljenzőknek, csak egy feladatot kell teljesíteniök: a tapsolást és helyeslést.

Mert lám, Tisza ma úgy tüntette föl a dolgot, mintha a magyar parlament tényezői érvényesíteni tudják és akarják befolyásukat a külpolitikában. Mai beszédében, amelyet a balkáni bonyodalomról mondott, ezt akarta feltüntetni és elhítenni. Mondanunk sem kell, hogy ez is egyike azoknak az apró és nagy komédiáknak, amelyekkel Tisza és a háta mögött álló-sópárt a szemfényvesztés műveletét végzi. Mert mindaz, amit mondott, nem egyéb, mint nyilvánvalóan Bécs sugalmazása. Szócsöve és egyszersmind agent provokátorje lett a külügyi hivatalnak. Megbizást kapott uraitól és bécsi parancsolóitól, hogy elmondja mindazt, amit elmondott. A hatalomnak csak beszélő eszköze ő, nem

maga a hatalom. De azért örömet akart szerezni mungó hiveinek, hogy a magyar parlamentet a külpolitikában tényezővé tette. Miért is ne szerezzen ilyen apró örömeket a hiveinek? ...

Tisza tehát ugynevezett fontos kijelentéseket tett a parlamentnek nevezett munkapárti gyülekezetben a balkáni bonyodalmakról. Egynél több oka volt Bécsnek arra, hogy Tisza mondja el mindazt, amit elmondott a magyar képviselőházban. Első, második, tizedik és utolsó ok volt az, hogy az osztrák parlamentben ugyanezeket nem lehetett és nem is lehet az uralkodó körülmények közt elmondani. Az erősen széthulló és belső viszályok által szaggatott osztrák parlamentben az oppozíciót nem lehetett elnémitani. Ott nem tudnak keresztülgázolni az ellenzékeken s olyan beszédnek, amilyent Tisza mondott, visszhangja volna, amely nem volna kellemes muzsika az osztrák külügyi füleknek.

Azért kellett elhítenni a világgal, hogy a magyar parlament ponderáló tényezője lett a külpolitikának is. Itt igenis sikerült elnémitani az ellenzékét s elhíthetjük a világgal, hogy annak a munkapárti maroknyi érdektársaságának a tapsa (amelyre bizony lehetett számítani) az egész országnak a tapsa és helyeslése. Pedig csak a munkapárti fegyelmezett érdekszövetkezet tapsol s az ország némán hallgat s nem veszik tudomásul, hogy a milliók lelkében más kívánságok lángolnak s mást várnak,

mint aminek a tolmácsolására s kürtölésére Tisza vállalkozott.

„A Balkán a balkáni népeké!” — Ebben csucsosodott ki Tisza mai külpolitikai beszéde. Ah, mennyire, mily arányban és mértékben viseli szíven a magyar miniszterelnök a balkáni népek önállóságát, függetlenségét, szabadságát és korlátlan fejlődését! Milyen hive Tisza a függetlenségi eszméknek, amikor arról van szó, hogy a balkáni népek legyenek függetlenek! Nem sajtáságos-e, hogy ő, aki belegázol Magyarország függetlenségének nagyszerű eszméjébe, aki csendőrrel, katonasággal, az erőszak minden eszközével fojt meg Magyarországon minden önállóságra való törekvést, a függetlenségre vágyódó balkáni népek törekvéseinek szószólójává válik? ... És lángol a szabadság gondolatáért, mihelyt nem Magyarország népeinek szabadságáról és függetlenségéről van szó. Kifelé apostol; befelé zsarnok. Ez az ő kettős szerepe, talán a legfelháborítóbb ez minden eddigi szerepe között.

S ha bizonyos látszólagos deliciaival mondotta is el mai „külpolitikai” beszédét, nem valószínű, hogy nagyon kényelmesen érezte volna magát az új pózban, amelybe magát vetette. Éreznie kellett a külső és belső ellentmondást, amelybe keveredett, amikor Magyarország alkotmányának letörése közben a balkáni népek önállóságának szószólója gyanánt akart feltűnni. Nyilvánvaló s kétséget nem szenved, hogy megbizást

Az új nevelőnő

Irta: Abádi Imre

(Utánnomlás tilos)

Egy csöpp kis állomásnál kellett kiszállnia; amint lelépett a vonatról, egy kocsis-féle ember termelt előtte s anélkül, hogy valamit kérdezett volna, elvette a kizitáskáját, odavezette egy bricskához, mely előtt két sárga didergett a hűvös, szeles, szitáló esőben. Teréz csak nézte a kocsis gépies viselkedését és úgy lünt fejének, mintha ez a bácsi nem először várna nevelőnőre a vasutnál. Az a közönyös gépiesség, ahogy bátran, biztosan eléje lépett, ahogy a holmiját minden szó nélkül elvette, ahogy a kocsit mutatta, mindez bizonyos megszokottságra és gyakorlatra vallott. Utközben azután megértette a dolgot.

— Messze van-e még? — kérdezte, mikor már körülbelül egy negyed órája haladtak beláthatlan szántóföldek, letarolt rétek, kopár legelők között. A paraszt, aki eddig egyetlen szavát se hallatta, hátrahuzta a gyeplőt:

— Hát kérem, még mehetünk egy jó félórászkát — mondta és nyomban hozzátette:

— A kisasszonykák is elgyöttek vóna, de a nasságos asszony nem engedte az üdö miatt — és itt az ostornyéllal az ég felé bökött. Aztán, amint a lovak egy emelkedésre baktattak és a kocsizörgés elhalkult, újra megjegyezte és mosolygott hozzá:

— Mán a harmadik tanítókisasszonyt viszem tavasz óta. . .

— Ugy? — mondta Teréz meglepődve.

— . . . ha nem a negyediket, nem, de mégis mán a negyedik — találgatta a paraszt és elhallgatott. De ez elég volt ahhoz, hogy lehűtse a Teréz fiatalos reményeit, hogy máris kiábrándultjon abból az előkelőnek és szeretetreméltónak ígérkező familiából, ahol a nevelőnő nem maradhat tovább egy hónapnál. Nagyon valószínű, hogy a hiba nem a nevelőnőkben lesz, gondolta Teréz és hirtelen kedve támadt, hogy menten visszaforduljon, vissza, vissza, mintha valaki sugta volna neki: ne menj, ne menj. Hátra is nézett, de az állomást se látta már, csak nagy, szürke, szomorú pusztaság terült el mögötte. Az egyik ló nagyokat prüszentett, a másik nyihogott, röhögtek, mint a ravasz táltosok, még az utmenti odvas tuskók is vigyorogtak rá, még az ismeretlen családöt is látta már, amint kárörvendő ábrázattal várakoznak a legujabb zsákmányra. És újra körülnézett a letarolt vidéken; különös, szorongó érzése támadt, valami rosznak a sejtelve szállta meg a lelkét és amint nagy megszűről megpillantotta az apró tanyai házakat, mintha hirtelen szívenütötték volna. Hollócsapatok röpködtek a fekete szántás fölött. Leszálltak, fölrepültek, lármásan elhuztak, szereszédtek és bántó rikácsolásuk elhalóan hallatszott a magasból:

— Kárr! kárr! kárr! . . .

A kocsi egy vadszőlőindás veranda előtt állt meg, melynek följáróján egy bőrkabátos férfi várakozott, kezében nagy, hosszuszárú tajtékpipát tartva.

— Nna — szólt, amint Teréz kibontakozott a bundából — na — és könnyedén, lomhán megérintette a kalapját.

— Réti urhoz van szerencsém?

— Avagyok — felelte Réti ur röviden és a kocsissal már is valami löügyet tárgyalt. A pillanat furcsa és kínos volt egy kicsit, de megjelent egy mezitlábás cselédleány és megmutatta Teréznek a tanuló-szobát, melyben ágy is volt, tehát ez lesz a fészke, a lakása, itt kell majd aludnia és tanítania. Körülnézett; fölnyitotta a ruhaszekrényt, hogy beakassza a felöltőjét, miközben a fenyőfa-ajtó belsején a következő szavakat pillantotta meg: „Boldogtalan — itt egy, vagy két sző olvashatatlan volt, aztán: — fogadd részvételem!” Teréz újra elolvasta és mozdulatlanul, meglepődve állt a nyitott szekrény előtt. Roppant kellemetlenül hatottak rá e szavak, amelyeket bizonyosan valamelyik elődje írhatott oda: átokkal, könynyel, undorral bucsuzva innen, szökött, sietve, idegesen. Leült egy székre, szembe a fölirással, de mintha most a szavak helyett, elődje fenyegető ujját látta volna, mely arra inti, hogy legyen erős és kitartó. A bizonytalanság, a félelem izgalma fogta el egy percze, elsápadva nézett körül a szobában és a négy fiókos ablakon kitekintett a kertbe: a gyümölcsfák nedves, fekete, meztelen ágakkal meredtek az esőfelhők felé, a szürke, kerges törzseken pedig hosszú vonalban látszott az eső-lé nyoma, mint a kőnyutak utja fakó emberi arczokon.

Az ajtó megnyílt és a szobalány azzal jött érte, hogy a nagyságos asszony már várja. Teréz gyorsan átöltözött, megmosta az arczát, újra fölützte a haját, sietve rendbehozta magát és fölment. A cselédek már ekkor valamennyien értesülve voltak a szépségéről, kibámultak a konyha ajtón s Teréz hallotta a

kapott, hogy ezt a beszédet elmondja. S vállalta a megbízást Bécs kész szolgája gyanánt, abból indulván ki, hogy mindent Bécsnek, semmit Magyarországnak.

Vállalta, hogy felkinálja magát Bécsnek, vagy helyesebben: felkinálja az ellenzékmentes magyar parlamentet mumusnak Oroszország ellen. S vállalta a szerepet is, hogy most (ez lévén legújabb álláspontja Ausztria külügyi politikájának) ő lesz a feje a háboruspártinak. Az igazi agent provokátorság szerepe ez, amely a legsajátságosabban fest oly időkben, amikor Magyarországon jóformán minden romokban hever, s a zavar és kétségbeesés egyre növekedik.

Európa valószínűleg egyoldaluan van informálva a magyarországi viszonyokat illetően. A kormány sajtóirodájából kiáramló színezett és tendenciózus tudósítások nyilván azt célozták, hogy állapotainkról csak hézagos fogalma legyen a külföldnek. De azért úgy az európai udvarokban, mint a ponderáló diplomáciai táborokban lehetnek tényezők, amelyek tisztában vannak azal, mik mennek végbe itten. És tudhatják, hogy az a taps és helyeslés, mely a munkapárti izolált csoportból hangzik Tisza felé, nem fűdi a közhangulatot és a népek felfogását. Tudhatják sokan a mérvadó körökben külföldön is, hogy bár az ellenzék kényszerülve van távolmaradni a képviselőház tanácskozásaitól, Tisza szavának az országban nincs visszhangja, vagy ha van, ez csak annak a mély és egyre növekedő gyűlöletnek a kifejezése, amelyet Tisza tetteivel kiváltott. És így bizonyára tisztában vannak azzal, hogy Tisza szavai és az ország föl fogása közt áthidalhatlan ellentét van.

De azért ő semmivel sem törődve viszi tovább szemfényvesztő szerepét. Janushoz hasonlóan kettős ábrázattal áll a világ előtt: a Balkán felszabadítója és Magyarország elnyomója gyanánt. A legtökéletesebb komédiás gyanánt, akit a kortörténet produkálni tudott. Am tel-

jék kedve benne s teljék kedve a munkapártinak ebben a kettős szerepben mindaddig, amíg maga a korszak le nem taszítja a piedestálról, amelyre az erőszak fegyvereivel felkapaszkodott. A balkáni népek pedig gondolkodhatnak rajta, hogy mennyit ér nekik az olyan egyén apostoloskodása, aki odahaza, mint kormányelnök keresztülgázol a szabadság összes garanciáin és saját hazájának advocatus diaboli.

Budapest, június 19.

A főrendiház bizottságaiból. A főrendiház egyesült közjogi és törvénykezési, valamint pénzügyi bizottsága ma délután négy órakor *Wlassits* Gyula elnöklésével tartott ülésében tárgyalta a lélkési illetményeknek korpóllékokról szóló törvényjavaslatot, melyet *Molnár* Viktor bizottsági jegyző ismertetett.

Csernoch János hercegprimás, *Rudnuánszky* József báró és *Ferencz* József unitárius püspök felszólalása után kijelenti *Hosszu* Vazul szamosújvári püspök, hogy nem fogadja el a javaslatot. *Wlassits* Gyula dr. elnök reméli, hogy a miniszter nem igen fog élni a 6. §-ban biztosított nagy pouvoir-ával, a mely végeredményben a kongrua leszállítására és nem növelésére vezetne. Ajánlja a 6. §. lehető kiméletes végrehajtását. *Jankovich* Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter felszólalása után a törvényjavaslat változatlanul elfogadtatván, a közjogi és törvénykezési bizottság külön tárgyalta a hozzá utasított törvényjavaslatokat és miniszteri jelentéseket.

Az elemi oktatás ingyenességéről szóló törvény módosítására vonatkozó javaslatnál *Csernoch* János hercegprimásnak aggodalmi vannak. *Rudnuánszky* József báró helyesli a törvényjavaslatot. *Jósika* Sámuel báró, a főrendiház elnöke garanciát látna szükségesnek tekintetben, hogy az állam közegei az orvoslás lehetősége nélkül ne rendelkezhesse a hitfelekezetek autonóm dolgaiban. *Vavrik* Béla, aggódik a hitfelekezetek autonómiaja szempontjából. *Wlassits* Gyula elnök okvetlenül szükségesnek tart bizonyos megnyugtató nyilatkozatokat a miniszter részéről tekintetben, hogy milyen elemekből fogják a kiküldötteket választani.

Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter felszólalása után a törvényjavaslat változatlanul elfogadták, ugyiszintén a képviselőház által legutóbb lefoglalt egyéb törvényjavaslatokat és jelentéseket is.

A főrendiház közgazdasági és közlekedésügyi bizottságai ma délután 5 órakor *Zichu* Ágost gróf elnöklésével tartott ülésében tárgyalta az üzleti záróráról szóló törvényjavaslatot és a kereskede-

lemügyi miniszternek a törvényhozás elé terjesztett többrendbeli jelentését, a melyeket *Mattekovics* Sándor v. b. t. t., helyettes előadó ismertetett.

A főrendiház pénzügyi bizottsága szombaton, e hó 21-én délután négy órakor, ugyanaznap délután 5 órakor a főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága tart ülést. A főrendiház ülése szerdán, e hó 25-én délelőtt tizenegy órakor lesz.

Sándor János üdvözlése. Marosvásárhely város törvényhatóságának küldöttsége ma a belügyminiszteriumban tisztelgett *Sándor* János belügyminiszternél s őt mint a város szülöttét és díszpolgárát és egykor Maros-Tordamegye főispánját üdvözölte belügyminiszterre történt kinevezetése alkalmából. *Sándor* János belügyminiszter meghatóan mondott köszönetet az üdvözlésért.

A kereskedelmi alkalmazottak új törvénye. A kereskedelmi alkalmazottak szociális helyzetének javítását célzó törvénytervezetet, mint jelentettük, a kereskedelmi miniszterium által delegált vegyes bizottság elkészítette. A zavaros politikai helyzet meggátolta eddig az előkészítés további munkálatainak folytatását, míg végre az érdekelt testületek sürgetése most eredménnyel járt. A kereskedelmi miniszter újból egybehívta az *Országos Ipartanács* tagjaiból alakult törvénytervező bizottságot, mely dr. *Mattekovics* Sándor elnöklésével revideálja a magánalkalmazottakról szóló törvényjavaslat-tervezetet. A bizottság e hét végéig befejezi munkáját. A javaslatot csak ősszel nyújtják be a Háznak.

A jolsvai választás. A Kubinvi Géza lemondásával megüresedett jolsvai kerületben ma volt a képviselőválasztás. *Benedek* Sándor kultuszminiszteri államtitkárnak nem volt ellenjelöltje s így *Mihalik* Dezso választási elnök egyhangulag megválasztott képviselőnek jelentette ki.

Változás a főrendek névjegyzékében. A főrendiház 1913. június 17-én tartott 44. ülésében az igazoló-bizottság javaslatai alapján, a főrendek jegyzékén a következő változásokat eszközölte: *Ferencz Károly Szalvátor* főherceg nevét a jegyzék I. fejezetébe beiktatta; dr. báró *Koránui* Frigyes élethossziglan kinevezett főrendiházi tag nevét elhalálozása folytán a jegyzék X. fejezetéből törölte; dr. *Berzsenyi* Jenőnek, a dunántúli ág. hitv. evang. egyházkerület felügyelőjének nevét a főrendek jegyzéke IV. fejezetének C) rovatába, dr. *Concha* Győző élethossziglan kinevezett főrendiházi tag nevét pedig a jegyzék X. fejezetébe beiktatta.

megjegyzésüket: „Nahát takaros kisjány!” Honnan győtt e’ de? . . . A nagyságos asszony az ebédlőben fogadta és amint meglátta Terézt, láthatólag meglepődött, de nem annyira hogy elvesztette volna lélekjelenlétét, mert nagy, hókadt, dologtalan kezét azonnal odanyomta a Teréz szépívű, finom metszésű szájához, miközben bekiáltott a szomszéd-szobába:

— Böske! Lili! Manca! Itt van az új nevelő-kisasszony!

A lányok nyihogva rontottak be az ebédlőbe és vigyorogva álltak az anyjuk mellé, aki újra bemutatta nekik Terézt, mert messziről már megtette egyszer:

— Az új nevelő-kisasszony! — ismételte nekik, de olyan hangsúlylyal, mintha azt aktarta volna mondani, hogy: — „no, mit szóltok hozzá, no, hogy tetszik, jó lesz?”

Terézt itt mindjárt egy kis csalódás érte, ami még nem lett volna baj. Ő ugyanis azt várta, úgy képzelte, hogy majd a tanítványait mutatják be neki névszerint, nem pedig így, sehogyse-helyesen, illetlenül, őt a gyerekeknek. Volt ebben valami a lenézésből és a megaláztatásból, de azért mosolyogva nyújtott kezét a leánykáknak, mintha észre se vette volna ezt a hozzá méltatlan modortalanságot, mely nem volt ugyan szándékos és célzatos: a gyermekek nevelőnőjük előtt való respektusának rovására, inkább a cselédekkel való megszokott bánásmódnak tulajdonítható, mely nem tett különbséget a mosogatóleány és a nevelőnő között, mégis ez a falusi bárdolatlanság bosszantotta Terézt, aki mintha a napfényes, azuros magasságból került volna ide, nem pedig a sáros élet forgatagából. Mert Teréz szép volt,

de most, az elhízott, zsákdereku, sárgásbarna arczbőrű, pufók tanítványok között még szebbnek, karcsubbna, ragyogóbbnak tűnt. Egy meglepő, főlemelő jelenséggént hatott. Dus, szőke haja ragyogott a vastag fonat fordulataiban, mely úgy övezte a fejét, mint egy glóriás koszoru. A nagyságos asszony most látta csak, milyen csunya lányai vannak és hol azokra pillantott, hol pedig Terézt bámulta, de nem úgy, mintha örömet és gyönyörűséget okozott volna neki ez a tökéletes szépségű teremtés, hanem az állati irigység sötét tekintetével tapadt rá. Teréz észrevette ezt és miközben szelid mosolyal barátkozott a tanítványaival, elpirult a Rétiné bámuló pillantásaitól, aki már is gyűlölte, máris ellensége volt.

— Látod, mama — szólt hirtelen Böske, a nagyobbik leány — a kisasszony nem csunya.

A nagyságos asszony, mintha fölrázták volna, összeresztette az eröltetve nevetett:

— Igen, azt hittem, — magyarázta Teréznek — mert hogy nem küldött fényképet, gondoltam, nem merte elküldeni, mivel talán csunya.

— Ugy — mondta Teréz. Nem, nem azért, csak kifogytam a fényképekből; több helyre pályáztam. . . És ha beküldtem volna, akkor se azért, hogy a szépségemmel előnyt szerezzek magamnak másokkal szemben.

Ezt azonban nem fejezhette be, mert Böske újra megszólalt:

— Mama, én is úgy fogok fészülködni, mint a kisasszony.

— Majd, ha nagyobb lesz a haja, kedves, mert még nem lehet. . .

— Dehogyan nem! — felelt az anyja élénken, csaknem ingerülten. Nagy már az ő haja is!

— A kisasszonyé nagyobb — állapította meg a leány. Milyen nagy haja van a kisasszonynak! Hosszu? Meddig ér?

Teréz gyorsan kiszedte a hajtüket és leeresztette a hatalmas fonatokat. Rétiné majdnem elszédült tőle:

— Mivel szokta kenni?

— Semmivel.

— Lehetetlen! Lehetetlen! — kiáltott Rétiné.

— Milyen puha, olyan, mint a selyem — mondta az egyik leány.

— Az eszed tokja — szólt rá az anyja.

— Igen, az enyém meg olyan, mint a Csillag sörénye, — folytatta a lány durczásan, kedvetlenül.

— Ha megnő, a magáé is ilyen puha lesz — vigasztalta Teréz. Legjobban szeretett volna máris elrohanni innen, de egyelőre csak végeztetett az álmélkodásuknak: ő maga vivén át a szót a tanúgyre: érdeklődni kezdett, mit tanulnak, hol tartanak, mit tudnak. A kisebbik egy verset darált neki és mig halgatta, szinte érezte a Rétiné szuró tekintetét, melylyel az arczát kémlelte. Rétiné, ugylátszik, nem hitt a szemének és alig bírta megállani, hogy az ujjait végig ne huzza a Teréz finom arczán: vajjon nincs-e kifestve, nincs-e hamisítva a szépsége, nincs-e az arca porcellánból, tejből, viaszból, vagy mi a csodából.

Teréz már unni kezdte azokat a megjegyzéseket, melyeket a szépsége meg a hajzata váltott ki az irigységükből. És napról-napra tapasztalnia kellett, hogy mennyire szemet szurt

Az ellenzék küzdelme

Tanácskozások a választójogi blokkról

Az ország a kormány ellen

— *Saiát tudósítónktól.*

Budapest, június 19.

Gróf Károlyi Mihály ma visszaérkezett a fővárosba és ezzel a választójogi blokk kérdése ismét erősödött aktualitásában. Gróf Károlyi a ma ujonnan megnyílt ideiglenes függetlenségi pártkörben hosszabb tanácskozásra vonult vissza gróf Batthyány Tivadarral, báró Kemény Árpád főrenddel, Bakonyi Samuval és Méray-Horváth Károlylyal és ezen a tanácskozáson is az a meggyőződés árulódott meg a blokk szervezőiben, hogy a megvalósulásnak kemoly gátjai nem igen lehetnek.

Ebben az értelemben nyilatkozott egy újságíró előtt is gróf Károlyi Mihály, akinek a nyilatkozata különösen az irányban fontos, hogy gróf Andrassy Gyula csatlakozását egész valószínűnek tartja.

Az ellenzéki küzdelemnek mindinkább hathatós háttvédeje a folyton nagyobb hullámokat vető vidéki mozgalom. Az egyre szaporodó népgyűlések, egyesületi gyülekezetek sorra küldik a bizalmatlanságot Tiszáékna.

Kedves és megkapó a keczeli kerület választóinak megnyilatkozása, akik képviselőjüket, Pozsgay Miklóst táviratban értesítették, hogy a rárótt képviselőházi büntetést kifizetik helyette.

Az egyesült függetlenségi párt ideiglenes helyiségét, mint említettük, ma avatták fel a Bristol-szállóban. A házatátnál rendkívül sokan jelentek meg a párt bel- és kültagjai sorából és meghatva, örömmel üdvözölték egymást ujjolag az egyesülés alkalmából.

A nap eseményeiről tudósításunk a következő:

Károlyi és a választójogi blokk

Gróf Károlyi Mihály, az egyesült függetlenségi és 48-as párt ügyvezető elnöke ma reggel öcsce, gróf Károlyi József esküvőjéről visszaérkezett a fővárosba. Ezzel ismét aktuálisá lett a választójogi blokk megvalósításának kérdése, a

nekik ez az egyetlen kincse és ékessége. Rétiné olykor percekig meresztgette rá nagy, fekete szemét, majd néma összehasonlításokat téve, a lányaira pillantott és újra meg újra Terézre, hosszan, bántóan, lelke rut világának legkisebb palástolása nélkül. Mindez annyira próbára tette a Teréz türelmét, hogy legközelebb, mikor ismét a hajával foglalkoztak, már-már ott tartott, hogy lenyisszantja és odadobja nekik:

— Itt van, vegyétek, osztozzatok rajta!

De mégis csak lecsillapodott és másnap csak azt tette, hogy bekötött fővel jelent meg az asztalnál. Rétiné ez a megoldás annál kellemesebben érintette, mert éppen vendégeket vártak és nyilván a fölötti örömben, hogy így a kendős fejű nevelő mellett leányainak a rutsága nem lesz annyira szembeszökő vendégei előtt: átölelte Terézt, megcsókolta, miközben kétszer is megjegyezte:

— De azért nem muszáj levetni a kendőt, ha magának így jobb, ha jobban tetszik így, hát maradhat, én nem ellenzem.

Teréz most már csak mosolygott, mulatott a komédián és lelkében mélyseges undorral szökött a szobájába, ahol néhány percig azzal foglalkozott: nem tenné-e okosan, ha most, még vacsora előtt, kisurranna a kertek alatt, begyalogolna a faluba és kocsit bérelne a vasúthoz? De hátha eltéved a hóban, a sötétben? . . . Ettől az eshetőségtől visszaretent, elszomorodott.

Kint erősen alkonyodott. A kert mintha fölemelte volna halvány, fehér hó-arczát, benézett Terézhez, aki ott ült a homályban, egy könyvet borított az arczára és könnyezett.

melynek szálai tudvalegőleg gróf Károlyi Mihály kezében futnak össze. Károlyi a választójogi blokk ügyéről ma egy újságíró előtt a következőképp nyilatkozott:

— A Választójogi Liga fölhívását a választójogi blokk létesítése iránt még nem kaptam meg. De különben, ha nem is intézte volna a liga a pártokhoz a blokk létesítése iránti fölhívást, a magam részéről *ugyis hozzáálltam volna a választójogi blokk létesítéséhez*, mert a blokk létesítését tartom legalkalmasabb alakulásnak arra nézve, hogy a jelen rendszer megbuktatassék és olyan választójogi törvény alkottassék, amely nemcsak méltányos képviselést biztosítja a nemzetnek a parlamentben, hanem remélhetőleg, minthogy jelentékeny lépést jelent előre, sikerülni fog a választójogi kérdését is közmegegyezésre nyugvópontra juttatani.

— Andrassyék hozzájárulása a blokkhoz, azt hiszem, remélhető. Az a tárgyalás, amelyet a választójogi létesítése iránt első ízben folytattam volt Andrassy Gyulával, azt a meggyőződést keltette bennem, hogy gróf Andrassy Gyula, *habár még kifejezetten nem tette magáévá az ellenzéknek a választójogi memorandumban meghatározott álláspontját a lényegben teljesen egyetért velünk*. Két millió 400.000-et, mint számot, illetve mint a választók számát, abszolúte nem kifogásolja. *Nem kifogásolja az ipari munkásválasztók számárányát sem*. Inkább kisebb, lényegbe nem vágó kérdésekben vannak csak aggályai, amelyeket azonban, azt hiszem, sikerülni fog eloszlatni. Természetesen *első utam a választójogi blokk létesítése ügyében gróf Andrassy Gyulához vezet*, mert az ő hozzájárulását és részvételét a helyzet megoldására nemcsak én, de mindenki döntő fontosságúnak tartja.

— A disszidensek valószínűleg belépnek a választójogi blokkba. A disszidensek legtöbbje azért lépett ki a munkapártból, mert a Tisza-féle választójogi törvénnyel nem voltak megelégedve és így csak természetes, hogy olyan alakulatot, amely a választójogi radikálisabb kiterjesztését és a Tisza-féle választójogi törvény revízióját ismeri el legelső sorban megoldandó feladatának, *kétségkívül támogatni fog*.

— Désy Zoltán egyelőre nem csatlakozott az egyesült függetlenségi és 48-as párt-hoz, de remélem, hogy ha a választójogi blokkot sikerül létesíteni és abba Andrassy Gyula pártja is belép, *Désy Zoltán is részt vesz a választójogi blokkban*.

A kolozsvári népgyűlés

A kolozsvári függetlenségi párt csütörtökön délután Apáthy István egyetemi tanár elnöke alatt értekezletet tartott, amelyen bejelentette, hogy a függetlenségi párt vezetősége köréből többen leutaznak Kolozsvárra a 29-iki népgyűlésre, amit az értekezlet nagy örömmel vett tudomásul. Az értekezletből sürgönyileg üdvözölték Károlyi Mihályt, az egyesült függetlenségi párt elnökét, Justh Gyulát és Kossuth Ferenczet.

A népgyűlést előkészítő értekezlet után az ellenzéki városatyák tartottak értekezletet, a hol a júniusi közgyűlés teendőit vitatták meg. A júniusi közgyűlésen a kormány ellen *éles támadást intéznek*; az ellenzék *bizalmatlansági indítványt Apáthy István*, a kolozsvári függetlenségi párt elnöke fogja előterjeszteni és megindokolni.

Az aradi küzdelem

Az aradi szövetkezett ellenzéki pártok erős agitációval és tervszerű adminisztrációval mennek a választási küzdelem elé. A Központi-szálló termeiben levő választási iroda egész nap permanenciában van. A függetlenségi párt, amely kerületenként van szervezve, minden nap más kerületben rendez gyűlést a választópolgárok számára, a melyen a polgárság rengeteg tömegben jelenik meg és nagy lelkesedéssel hallgatja a szónokok beszédeit.

Tegnap a II. kerület választópolgárai rendeztek népgyűlést, a melyen Barabás Béla orsz. képviselő, Nagy Sándor volt orsz. képviselő, Szudu Elemér szerkesztő és még többen mondtak beszédet.

Az Ujvilág hatalmas kerthelyiségei zsufolásig megteltek hallgatósággal. Priegl István dr. megnyitó szavai után Barabás Béla mondott frenetikus tetszéssel fogadott beszédet. Részletesen ismertette a fuzió kérdését és annak jelentőségét, majd a szövetkezett ellenzék választójogi programjának hord erejét, szembeállítva a kormány jogfosztó törvényével. Felhívja a választóközönség figyelmét az aradi választás országos jelentőségére.

Utána Nagy Sándor dr., a ki nagy tüntetés közben ismertette azokat a pizkos forrásokat, a melyekből a munkapárt a választásokhoz szükséges tőkét előteremtette. Klárik Ferencz a szociáldemokrata párt támogatását haangsulvoztá; majd utána Szudu Elemér szerkesztő, Vadász Armand dr., Szondy János és Priegl István elnök szóltak nagy tetszés mellett.

Az ellenzék egyre erősödő akciójával szemben a munkapárt is kétségbeesett erőfeszítéseket tesz. Urbán Iván aradi főispán ma is megjelent a képviselőházban, hogy résztvevőket toborozzon a szombati aradi kirándulásra, amelyre a munkapártnak már eddig számos tagja jelentkezett. A főispán a *leanaquobb optimizmussal* nyilatkozott a választás esélyeiről. Az ellenzék ezzel szemben joggal bizik a Széchenyi Aladár gróf győzelmében. Tiszáék reményiségei tehát nagyvon is tulzottak.

Gróf Széchenyi Aladár az egyesült függetlenségi és negyvennyolczas párt aradi képviselőjelöltje vasárnap tartja meg programbeszédét Aradon. Utjában a párt, valamint a szövetkezett ellenzék részéről elkisérik gróf Apponui Albert, gróf Károlyi Mihály, Justh Gyula, gróf Zichy Aladár, Szmracsánui György, Barabás Béla, Bakonyi Samu, Urmánczy Nándor, Hammersberg László, Beck Lajos, Justh János, Sámeqi Vilmos országgyűlési képviselők, báró Kemény Árpád főrend, Falussy Árpád és Balla Aladár volt főispánok, Hódy Gyula volt orsz. képviselő. Csütörtökön Aradra utaznak Justh Gyula, Váronui Vilmos, Zlinszky István, Benedek János és Barabás Béla.

Arad város közönsége nagy előkészületeket tesz gróf Széchenyi Aladár, valamint a vele érkező politikusok fogadására. A pályaudvaron az ellenzéki pártok küldöttségei fogják üdvözölni a vendégeket s díszes menethen fognak bevonulni a népgyűlés színhelyére. Délben lakoma lesz gróf Széchenyi Aladár, gróf Apponui Albert, Justh Gyula, gróf Károlyi Mihály, gróf Zichy Aladár és a vendégek tiszteletére. A programbeszédén az aradmegyei függetlenségi pártok küldöttségileg vesznek részt.

Keczeli vállalja a birságot

A szövetkezett ellenzék legutóbbi parlamenti bevonulása alkalmával Tisza öt napit kizárásra és száz korona pénzbírságra ítélte el Pozsgay Miklóst, a keczeli kerület országgyűlési képviselőjét, aki hazafias felhevülésében igen kemény kitételekkel aposztrofálta Tiszát, Lukácsot, nemkülönben az egész munkapártot.

A szövetkezett ellenzéki pártok képviselő tagjai ugyan egyetemlegesen elvállalták az egyes képviselőkre kirótt bírságpénzek fizetését, de nem úgy a keczeli választókerület függetlenségi pártja, amely teljesen aposztrofálta magát képviselőjének parlamenti magatartásával és ennek folytán saját maga akarja viselni az önhatalmulag kirótt bírságot is. Ezt ma tartott értekezletén egyhangulag elhatározta és erről a határozatról Pozsgay Miklóst az alábbi táviratban értesítette:

Mai pártértekezletünk egyhangu határozata alapján képviselői minőségéből Tisza erőszakossága miatt érthető hazafias kifakadásait helyeseltük és az ezért járó pénzbírságot örömmel kifizettük, egyben felkérjük az új kormány elleni további küzdelemre.

Herczeg István, pártelnök.

Fényi Sándor, pártjegyző.

A keczeli választókerület függetlenségi pártjának ez az igazán hazafias elhatározása kétségkívül nagy hatással lesz a függetlenségi közvéleményre, mely *követendő példának* állíthatja mag elé a keczeli határozatot. Mert hiszen az egészen természetes, hogy az ellenzéki képviselők parlamenti küzdelmének csak úgy lehet sulya és ereje, ha e küzdelem minden fázisában résztvesznek a választókerüle-

tek is és minden alkalmat megragadnak arra, hogy képviselőkkel azonosítsák magukat.

A függetlenségi pártkörből

A függetlenségi párt Bristol-szállóban levő helyiségében rendkívül élénk élet volt az este. Fennjárt a pártkörben *Károlyi Mihály* ügyvezető elnök, továbbá a párt számos képviselő és kültagja, akik gróf *Károlyi Mihályt* lelkes éljenzéssel fogadták, mikor körükben megjelent. — Az aktuális politikai kérdésekről folyt az eszmecsere, melynek során a legteljesebb elítéléssel nyilatkoztak a munkapárt legújabb trükkjeiről. Az elnöki tanácskozásteremben *Károlyi Mihály* elnöklete alatt hosszabb ideig tanácskoztak. Szóba kerültek az időközi választások, különösen az aradi küzdelem, ahol a párt jelöltje a győzelem biztos reményében megy a küzdelembe. Fennjárt a gyomai küldöttség is, mely a gyomai választás alkalmával az elnökségnél tiszteltgetett.

A gyomai mandátum

Buza Barna, az egyesült függetlenségi és negyvennyolczas párt jelöltje, holnap utazik le a választókerületbe, hogy annak községeit meglátogassa és programbeszédét elmondja. Utjában a függetlenségi párt több tagja elkíséri. *Buza Barna* támogatására le fognak utazni a kerületbe gróf *Apponyi Albert*, gróf *Károlyi Mihály*, valamint a szövetséget ellenzők számos tagja. A kerület választó polgársága nagy lelkesedéssel tömörül a függetlenségi zászló alá.

Bosszut áll a kormány

A képviselőház ma tárgyalta az igazságügyminiszter törvényjavaslatát a kézdivásárhelyi törvényszéknek Sepsiszentgyörgyre való áthelyezéséről és a munkapárt megszavazta ezt a törvényjavaslatot. Egyelőre azonban még kétséges, hogy az áthelyezést mikor hajtják végre, mert erre nézve nem állapil meg időpontot az új törvény, hanem az igazságügyminiszterre bizza az időpont megválasztását.

Ráth Endre a kézdivásárhelyi kerület országgyűlési képviselője az ügyről következőképp nyilatkozott:

— A kézdivásárhelyi törvényszéknek Sepsiszentgyörgyre való áthelyezése a lehető legnagyobb igazságtalanság. A látszólag gyakorlati értékű törvény benyújtása nem egyéb politikai manővernél, melyvel a munkapárt néhány béke-telenkedő tagját kívánja megvugtatni. Abban az időben, mikor még megyei törvényszékek voltak, Kézdivásárhelyen is volt törvényszék, Sepsiszentgyörgyön is. Később, mikor a megyei törvényszékeket királyi törvényszékeké alakították át, megszüntették a sepsiszentgyörgyit is. Kézdivásárhelyen állították fel a királyi törvényszéket. Azóta, több mint negyven esztendeje, mindig Kézdivásárhelyen volt a törvényszék és soha szó nem esett arról, hogy át kellene helyezni. Ellenkezőleg, még csak nem is olyan régen került szóba, hogy a kézdivásárhelyi törvényszék új épületet kap s az erre vonatkozó tétel már fel is volt tűzve a költségvetésbe. Esztendőnkön keresztül szerepeltek ott. Akkor jött a Héderváry-féle választás és *Hegedűs Lóránt*, aki Sepsiszentgyörgyön volt a munkapárt jelöltje programbeszédében megígérte, hogy áthelyeztetni a kézdivásárhelyi törvényszéket, ha megválasztják. Ennek az ígéretnek a beváltása a mostani törvényjavaslat. *Hegedűs Lóránt* több ízben azzal fenyegetőzött, hogy kilép a munkapártból. Hogy őt megvugtassák, csináltak most törvényt a kormányjavaslatból, mely egy a román határhoz közel fekvő szinmagyar várost tesz tönkre. Maga a javaslat sem tudja indokolni az áthelyezést. Hiszen másutt sincsen a törvényszék a megyei központban. Erzsébetvárosban csak most építették fel az új törvényszéki palotát, holott ott is Segesvár a megyei központ. De így van ez másutt is. Egyébként is már évek óta van szó arról, hogy Brassó megye javára határigazítás lesz s ennek a zónájába helyezik Sepsiszentgyörgy egész határa. Elő fog állni tehát az az eset, hogy a törvényszék egészen a megye határára lesz. Hogy Kézdivásárhelyre, melynek ugyanakkora a lakossága, mint Sepsiszentgyörgyre, vasutja is éppen úgy van, másoda csapás a törvényszék elvitele, milyen anyagi devalvációt fog ott okozni, arról kár beszélni. Tönkreteszik az egész várost.

Ebből a nyilatkozatból is megállapítható, hogy ez a törvényszék-áthelyezés közönséges kortesmanőver. A kormány megjutalmazta Sepsiszentgyörgyöt, mert megválasztotta a munkapárt jelöltjét és megbüntette Kézdivásárhelyt, mert ellenzéki képviselőt küldött az országgyűlésre. És még hozzá *Ráth*

Endrét, aki valósággal szálka a Tisza szemében. Tisztán politikai bosszú ez, amely mindig utálatos. De a legutálatosabb akkor, amikor az erősebb áll bosszút a gyöngébben, a többség a kisebbségen. Az ilyen eljárást erkölcsi szempontból egyáltalán nem lehet menteni, mert az mindig és a legsúlyosabban elítélendő lesz.

A vidék a kormány ellen

Kassa város hazafias polgárai körében mozgalom indult meg aziránt, hogy a jövő hó folyamán a felvidéki vármegyék bevonásával nagyszabású népgyűlést rendez, amelyen állást foglal gróf *Tisza István* kormányzati rendszere ellen. A mozgalomba belevonják *Zemplén, Gömör, Szepes, Sáros* és *Borsod* vármegyéket is. A népgyűlésre meghívják a szövetséget ellenzéki pártokat, valamint a főrendiház ellenzéki tagjait is. A mozgalmat megszerte nagy érdeklődéssel kísérik.

A *szatmármegyei* ellenzéki erős küzdelemre készül a kormány ellen. A legközelebbi közgyűlésen bizalmatlansági indítványt nyújtanak be és állást foglalnak különösen a megyei autonómia ellen tervezett támadás ellen.

Tisza a fehér asztalnál

— *Telegdy és Vojnich* a munkapárt alelnökei —

Egy hét múltán vége a Háznak

— A munkapárti politika hírei —

Budapest, június 19.

Miután *Tisza* a képviselőházban elmondta beszédét a balkáni bonyodalomról és bizonyította, hogy ő igazán kiváló balkáni politikus, este megjelent azon a banketten, amelyet elvakult hívei rendeztek tiszteltére. *Tisza* itt is beszédet mondott és pedig ezuttal a belpolitikáról.

Természetesen önmagát igazolta. Ismét előállt azokkal a hamis doktrínákkal, amelyeket már megszoktunk tőle és ismét a gondviselés kiküldöttének mutatta be magát, aki csak azért származott erre a földre, hogy Magyarországot megváltsa az obstrukciótól, a rákfenétől, a mocsártól, a posványtól és ki tudná azt felsorolni, hogy még mi mindentől. És — ne tessék nevetni — *Tisza* azt is mondotta, hogy ő minden jogtiprást, a közszabadságok megsemmisítését a szabadság nevében követte el, mert ő ezt tartja a legfőbb jónak. És a szabadság megvédésére az ország alkotmányának kiépítésére hívta fel azt a „becsületes társaságot”, amelyet nemzeti munkapárt néven jegyeztek be a közkereseti társaságok névjegyzékébe.

Valóban megdőbben az ember az önbírálatnak és az ítélőképességnek attól a hiányától, ami *Tisza* mai beszédének minden mondatában megnyilatkozik. Igazán kétségbe kell esni afölött, hogy Magyarország miniszterelnöke épelméjű ember-e, vagy szánandó beteg, aki rettentő rögeszméivel romlásba fogja vinni nemcsak a munkapártot, hanem az egész országot.

Az ország már látja azt a veszedelmet, amit *Tisza* miniszterelnöksége ő rá nézve rejteget, de a munkapárt, úgy látszik, eléggé vak és elfajult ahhoz, hogy a közelgő veszedelmet észre ne vegye. A munkapárt vakon rohan a vesztébe és megadással teljesíti *Tisza* parancsait. Ma is *Tisza* közvetlen testőrségéből választotta meg két alelnökét és újabb funkcióhoz juttatta a bírói ítéllettel megbélyegzett *Lukácsot*, akit a választásokat vezető bizottságba választott be.

Ha más nem, ez a mai választás jelenti a munkapárt vesztét. Amely párt annyira nem akarja észrevenni az ország közhangulatát, az igazán megérett az elpusztulásra. És el is fog pusztulni.

A *Tisza*-imádásról és az egyéb munkapárti hírekről szóló mai jelentéseink itt következnek.

Tisza nyári programja

Gróf *Tisza István* ma érkezett vissza Becsből és már korán reggel a képviselőház miniszterelnöki szobájában volt, ahol feltűnően hosszú tárcatárat foglaltatott *Beöthy Pállal*, a képviselőház elnökével. A miniszterelnök több híve előtt így nyilatkozott a tegnapi audienciáról:

— Öfelségének részletes jelentést tettem a kormány nyári programjáról, amelyhez a király mindenben hozzájárult. E hó 26-án királyi kéziratral napoljuk el a képviselőházat, de az összehívás ügyében nincs még végleges döntés, az őszi ülésnek megnyitása a delegációk összeülésétől függ. A delegációs ülések valószínűleg november elején lesznek. Ebben az esetben október végére hívjuk össze a képviselőházat.

A Ház utolsó ülése

A képviselőháznak holnap is lesz formális ülése. Azután a főrendiház intézi el a fülhalmozott törvényjavaslatokat és június 26-án veszi át a képviselőház a főrendek ízenetét. Idáig tart a hivatalos politika. Azután jön a nyári szünet szeptemberig vagy októberig.

Értesülésünk szerint gróf *Tisza István* miniszterelnök a jövő hét folyamán ismét Bécsbe utazik, ahol kihallgatáson jelenik meg a királynál. Ez a kihallgatás a parlamenti záróaktusával van összefüggésben.

A munkapárt értekezlete

Az országgyűlési nemzeti munkapárt ma este fél kilencz órakor gróf *Khuen-Héderváry Károly* elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a párt tagjai nagy számban jelentek meg s ott volt a kabinet valamennyi tagja, ugyszintén az államtitkárok is. Az értekezlet tárgya a párt két megüresedett alelnöki állásának betöltése volt. Az elnök jelentette, hogy a párt kijelölő-bizottsága *Telegdy Józsefet* és báró *Vojnich Sándort* kandidálta. Az értekezlet magáéva tette a bizottság javaslatát. Az elnök ezután azt indítványozta, hogy a párt kijelölő- és végrehajtó-bizottságába válasszák meg *Lukács Lászlót* és gróf *Serényi Bélát*. Az értekezlet az indítványt elfogadta.

Gróf *Khuen-Héderváry Károly* elnök utalva arra, hogy a nyári szünet előtt most van utoljára együtt a párt tagjaival, hálás köszönetét fejezi ki a párt tagjainak, amiért lelkesedéssel vettek részt a párt munkájában és diadalra segítettek azokat az eszméket, amelyeknek szolgálatába szegődtek. *Lelkükre kéri a képviselőket, hogy keressék fel választókerületüket; emelt fővel mehetnek mindannyian kerületeikbe, ahol serkentsék a választó polgárságot a komoly, hazafias munkára.* Végül a kormány tagjainak és a párttagoknak kellemes nyaralást kíván.

Gróf *Tisza István* miniszterelnök szíve sugallatát követve, szintén köszönetet mond a párt tagjainak azért a támogatásért és lelkesedésért, amellyel a parlamenti munkában résztvettek. Az életben nincs nyugalom. Az a párt, amely diadalmasan élni akar, nem pihenhet. Használják fel a párt tagjai is a nyarat: járják be kerületeiket s világossítsák fel, oktassák a polgárságot. A kormány is tudni fogja kötelességét, amelyet ezután sem téveszt szemé elől: becsületes építő munkát fog végezni. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps.)

Ezzel az értekezlet véget ért.

Az értekezletet megelőzőleg a képviselők és párttagok élénken tárgyalták a miniszterelnök mai beszédét. Általában az volt a felfogás, hogy a képviselőház mai ülése a magyar parlament „legszebb emlékeit” idézte fel. A munkapárton azt remélik, hogy a balkáni eseményekben ezután sem kell tartani olyan fordulatától, amely ezt az összhangot megzavarhatná.

Tisza ünneplése

A nemzeti munkapárt ma este gróf *Tisza István* miniszterelnök tiszteletére a Hungária-szállóban 500 terítékes díszlakomát adott. Az ünnepekt báró *Jósika Samu*, a főrendiház elnöke és *Beöthy Pál*, a képviselőház elnöke között foglalt helyet. A zenét *Berkes Béla* cigánybandája szolgáltatta. Pezsgőbontás után szólásra emelkedett gróf *Khuen-Héderváry Károly* és a többi közt ezt mondotta:

— *Tisza* a legjobban tudja, hogy mi nemcsak

hogy támogatni fogjuk őt, hanem örülünk annak, hogy alkalmunk van arra, hogy őt olyan munkásságban támogassuk, ahol ez önként következik. (Éljenk éljenzés és taps.) Mi bizunk benne épp úgy, mint ahogyan ő bízik mi bennünk. Ezt ki merem mondani. És ez az érzelmi és politikai egység adja meg azt az erőt, amely neki sikereket ad és nekünk is sikereket fog adni. (Éljenzés.) És most a végén — nem tudom, hogy örömet okoz-e neki vele — meg kell, hogy dicsérjem még az ellenzékét is az ő nevében (Zajos derűtség. Halljuk! Halljuk!) Mert egyszer véletlenül, bocsánatot kérek, az ellenzék is igazat mondott, amikor megjósolta, hogy ha jön Tisza István, revolváció lesz az országban. (Zajos derűtség.) Hát igaz van az ellenzéknek: revolváció lett, de a mi szíveinkben, ereinkben fölpezdült a vér (Perczekig tartó éljenzés és taps.) és revoltál minden tespedés ellen. Hogy nem lesz itt tespedés, ennek legnagyobb garanciája az, hogy Tisza István van az élünkön.

Zsilinszky Mihály emelkedett ezután szólásra. Egyidőben ellenfeleink a rágalom és gyanúsítás özönét árasztották reánk és a mi akkori miniszterelnökünkre, akit fájdalommal nélkülözünk itt, Lukács Lászlóra. (Lelkes éljenzés.) De azon nem is lehet csodálkozni, hogy politikai ellenfelei gyanúsították és rágalmazták őt, mert volt-e még Magyarországon kormány, volt-e jeles férfi, akit meg ne rágalmaztak volna? (Ugy van!) Nem volt! Széchenyi István a múlt század második felében egyike volt a legrágalmazottabb embereknek és az utókor belbizonyította, hogy ő volt a legnagyobb magyar. Kívánja, hogy Lukács Lászlót az Uristen sokáig éltesse az ő kiváló társával, gróf Tisza Istvánnal együtt. (Lelkes éljenzés és taps.) Ajánlatára a lakomáról sürgőnyileg üdvözölték Lukács Lászlót.

Gróf Tisza István miniszterelnök állott fel ezután szólásra, akit perczelekig tartó éljenzés és taps fogadott. Többi közt ezt mondotta:

— Nehéz helyzetben jutott most közel tíz éve osztályrészemül az a feladat, hogy a mostanihoz hasonló felelős állásban szolgáljam az ország ügyét és mondhatom nektek: minden percében éreztem, hogy mennyivel hatékonyabban tudnám képviselni a nemzet érdekeit, mennyivel produktívabban nemzeti politikát tudnék követni, ha meg tudnám menteni a magyar parlamentáriszmust attól a krónikus betegségtől, amely lábunkhoz láncozott ólomgolyó gyanánt huz lefelé nem is a tenger közepére, de a moesár posványába. (Ugy van! Zajos helyeslés.) Ma már azok is, akik akkor jóhiszemű kétegyeket táplálhattak a mi általunk ajánlott ut helyessége iránt, azok is keserves esztendőnk megszűnyítő tapasztalatai által kitanítva kell, hogy beismerjék azt, hogy csak a magyar nemzeti erők organizálása útján, a magyar nemzeti akarat érvényesítésének biztosítása útján lehet azokat a magas ideálokat elérni, amelyek szeméi előtt lebegtek azoknak, akik nehéz küzdelemmel kivívták a magyar nemzet számára a teljes szabad alkotmányosságot és az önrendelkezési jogot. Ezt az alkotmányosságot és ezt az önrendelkezési jogot nem technikázó csoportok számára, de a magyar nemzet számára vívták ki és engedelmet kérték, a szabadságért küzd az, és nem az erőszak politikáját követi, aki minden akadály letörésével kivívja és érvényesítésre juttatja a nemzeti akaratot. (Ugy van! Ugy van!) Ezt a problémát megoldottuk. De azzal, hogy ezt megoldtuk, megnyitottuk magunk előtt az utat, a másik nehezebb probléma megoldása, a másik nehezebb kötelesség teljesítése felé. Az akadályokat elhárítottuk az utból, szabad a tér előttünk, most kell bebizonyítanunk azt, hogy ezen a téren igenis sikeres építő magyar nemzeti politikát tudunk kifejteni. (Lelkes éljenzés és taps.) *Becsületet férfiaknak* egy nagy ügy hű szolgálatában összeforrt vállvetett erőfeszítésére van szükség, hogy a nemzetnek ez a nagy ügye diadall arathasson. Én azt hiszem, nem ihatom mindnyájunk előtt kedvesebb dologért, mintha azért ürítem poharamat, hogy a mi vállvetett, becsületos, férfias törekvésünk a magyar nemzet számára teremje meg áldásos gyümölcsét. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

Ezután Varjassy Endre, az aradi nemzeti munkapárt elnöke az aradi munkapárt nevében köszöntötte fel gróf Tisza Istvánt.

A társaság a késő éjjeli órákig, az elfogvasztott óriási mennyiségű pezsgőnek megfelelően, emelkedett hangulatban maradt egvütt.

Új tengerezési követelés

A közös hadügyminisztériumban hosszabb ideje beható tárgyalások folynak a teljesen elavult Monarch-típusú hadihajók kicserélésére. A tengerezési vezetőség már az őszi delegációk elé megfelelő hitelkéréssel fog lépni, hogy sürgősen hozzá lehessen látni az új hadihajók építéséhez, pedig eredetileg az volt a terv, hogy csak 1915. év végén cserélik ki a Monarch-osztályt. Az új diszpozíciók

szerint legkésőbb 1914-ben megkezdődik az új hadihajók építése.

Tehát ismét új katonai milliók kellenek és Tiszáéknek lesz szívük hozzá, hogy azokat szállítsák. Mit törődnek ők vele, ha a katonai terhek alatt koldusbotra jut az ország. A fő az, hogy ők éljenek és továbbra is ott maradhassanak a husosfazéknál.

Ghillány Éperjesen

Eperjesről jelentik: Eperjes város polgársága és Sáros megye tisztikara ma nagy ünneplésben részesítette báró Ghillány Imre földmívelésügyi minisztert, Eperjes város volt orsz. képviselőjét. A vármegyeháza kapujában Semseu Boldizsár üdvözölte a minisztert, az első emeleti nagy csarnokban pedig Tahy alispán.

A miniszter ezután átment a vármegyeház nagytetmére, a hol a város és a kerület polgárságának küldöttsége jelent meg. A küldöttség nagy éljenzéssel fogadta a belépő minisztert, majd Szinvei-Merse István főispán lépett a miniszter elé és felajánlotta neki a kerület jelöltségét. Ghillány miniszter meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést és bizalmat és kijelentette, hogy vállalja a neki újból felajánlott jelöltséget.

Jankovich germanizálni akar

Jankovich Béla kultuszminiszter a tanítók megrendszabályozása után a középiskolákat is szeretné ránczba szedni és egyelőre az a szándéka, hogy a mai középiskolai oktatást gyökerestől átalakítja.

Jankovich Béla a mai középiskolai oktatást teljességgel elhibázottnak tartja, mert az, szerinte, nem felel meg többé a mai modern és praktikus kor követelményeinek. A tanulókat tulterheli anélkül, hogy ellátna életrevaló ismeretekkel. A miniszter azt akarja, hogy a holt formák és szabályok helyett az érzékelhető és szemléltető tanítás honosodjék s a memória tulterhelése helyett a gondolkodást fejlesszék ki s a képességet, amely föl tudja fogni a lényegét, a tényt.

Az alsóbb osztályokban csak napi három, a felsőbb négy osztályban pedig négy óra volna a tanítási idő. A latint a négy alsó osztályból kiküszöbölnék és csupán a négy felső osztályban tanítanák. De az első gimnáziumban megkezdődne már a német nyelv tanítása, amelyre mint gyakorlati és hasznos ismeret, a miniszter igen nagy súlyt kíván vetni. A németet sem grammatikából tanítanák, hanem élő beszéddel. Ha azután később a nyelv szerkezetével is módszeresen megismerkednének a tanulók, könnyebben megtanulhatnák a latin nyelvet is. A természettudományokat kizárólag a felső osztályokban taníttatná a miniszter és rendkívül nagy súlyt vetne a magyar történelem tanítására.

Eddig van. Amint ebből látható, az egész középiskolai reform arra van bazirozva, hogy minél belterjesebbé tegye a német nyelv oktatását a középiskolákban. Jankovich tulajdonképpen a régi Csáky-féle nyelvrendeletet akarja becsempészni az iskolákba, de nem nyíltan, hanem egy középiskolai reform keretében. Germanizálni akar a hadsereg számára, de nem úgy, mint annakidején Csáky, aki a véderőreform benyújtásával egyidejűleg bocsátotta ki a gyűlölt nyelvrendeletet, hanem más időrendben. Most már a véderőreform megvan, ezzel tehát a kormánynak nincs baja, tehát hadd jöjjön a középiskolákba a germanizáció. Élőbeszédben, szemléltetőleg és grammaticze. Ez a munka még a Tisza-kormányra vár, hogy teljes legyen a nemzetgyilkosság.

A tartalékosok ügye

Egyszer reggeli lap mai száma azt a hírt közli, hogy a hadvezetőség, be sem várva a létszámemelés törvényhozási uton való keresztülvitelét, a maga hatáskörében titokban és meg nem engedett eszközökkel már fel is emelte a létszámot.

A közlemény szerint a honvédelmi miniszter egy újabb rendeletével megfosztotta az új véderőtörvény értelmében póttartalékba helyezett fölös számú újonczok nagy részét ettől a kedvezménytől és a rendes, két évig szolgáló katonák közé helyezte vissza őket.

Erre nézve báró Hazai Samu honvédelmi miniszter ma a következőképpen nyilatkozott:

— Egyáltalában szó sincs semmiféle titkos létszámemeléssel. A kérdéses rendelet semmi titkot nem tartalmaz. Egyes póttartalékosokat tényleg nem bocsátottak haza a békelétszámra redukált hadtestekből. Ennek azonban más okai vannak és ez az intézkedés semmi esetre sem akar titkos létszámemelést lenni.

Hazainak ezt a nyilatkozatát kiegészíti az a bécsi jelentés, mely szerint a déli határon hadilétszámra emelt 15. és 16. hadtestek tartalékosait hat percentes turnusokban 21—21 napra szabadsággalják.

Fiume és Tiszáék

Gróf Wickenburg István fiumei kormányzó ma délelőtt Budapestre érkezett és meglátogatta gróf Tisza Istvánt, akinek hosszabb jelentést tett a fiumei helyzetről. A miniszterelnöknek tett jelentés után Sándor János belügyminisztert kereste fel, akinek szintén beszámolt a fiumei állapotokról, különösen pedig a fekete himlőről. A fiumei kormányzó a délelőtti folyamán megjelent a képviselőház folyosóján is, ahol egy újságíró előtt így nyilatkozott a fiumei helyzetről:

— Fumében — mondotta gróf Wickenburg

— teljes a felfordulás. A reprezentanza körülbelül tíz pontban fogallta össze sérelmeit a kormányzás leiratával szemben. A tiltakozás equitál bizalmatlanságot is foglal magában a kormány iránt. Azért jöttem Budapestre, hogy először is gróf Tisza István miniszterelnökkel megbeszéljem a követendő lépéseket. Lélektanilag érthető a fiumeiek merész fellépése, mert negyven év óta állandó gyákorlat, hogy ilyen erőszakos magatartással kivívtak mindent, amit akartak és a kormányok mindig teljesítették a sokszor jogos, sokszor jogosulatlan óhajokat. Most különösen a határrendőrség szervezésétől ijedtek meg; ezt akarják megakadályozni. Zanella Richárd ezt a kérdést használta fel arra, hogy ujra felülkerelkedve, a fiumeiek nyakára üljön. Hogy mi lesz, e pillanatban nem tudom. Minden a tanácskozások eredményétől függ.

Gróf Wickenburg István ezután gróf Khuen-Héderváry Károlylyal beszélgetett, majd az ülés után, délután két óraker, gróf Tisza István miniszterelnök magához kéréte és visszavonult vele a miniszterelnöki szobába, ahol hosszú ideig tanácskoztak. A tanácskozás félháromig tartott és alighanem döntő befolyással lesz a fiumei ügyek rendezésére.

Budapest, június 19.

Betiltott köztársasági gyűlés. Dr. Nagy György, a köztársasági párt elnöke tegnap reggel Kolozsvárra érkezett, hogy ott a párt közgyűlésén elnököljön. A vonatnál Hubay Károly több száz főnyi tömeg élén lelkes szavakkal üdvözölte, amire Nagy György igen nagy tetszéssel fogadott beszédet mondott. A város főkapitánya dr. Hadady Kálmán azonban a köztársasági párt közgyűlését nem engedélyezte s betiltotta. A betiltó végzés indokul azt hozza föl, hogy a gyűlés célja a köztársasági eszmék propagálása lévén, a gyűlés az alkotmányos államforma szempontjából törvényszerűséggel nem bírhat.

Tisztviselők lakbérük emeléseért. A győri tisztviselők kongresszusának lakásjárandsági-bizottsága tegnap az Állami Tisztviselők Országos Egyesületében Kőrösi Henrik kir. tanácsos elnöklésével gyűlést tartott, amelyen Andor Endre miniszteri tanácsos, főelőadó is részt vett. Láske Lajos és Galambos Ede előadók javaslatai alapján a bizottság abban álapodott meg, hogy a kongresszusnak azt a javaslatot fogja előterjeszteni, tételesen az állami tisztviselők lakásjárandsága, tekintettel a nagy drágaságra és a folyton emelkedő lakásbérre, teljesen egyenlővé a katonatisztek lakásjárandságával.

Vasárnapi munkaszünet a pénzügyminisztériumban. Dr. Teleszky János pénzügyminiszter e hó 16-án kelt 2347. sz. körrendeletével tárczája körében a vasárnapi munkaszünetet elrendelte.

Tisza meglepőjegeti Oroszországot

— Elfogadták a kanosuka-törvényt —
Balogh Jenő az esküdtzék ellen

— A képviselőház ülése. —
— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

A munkapárt ma szezonvégi díszelőadást rendezett, hogy méltó befejezést adjon működésének. Napirendre került a köztársasági mozgalom elfojtására irányuló kanosuka-törvény, Balogh Jenő kirohanása az esküdtzék ellen és végül Tisza István gyürkőzött neki, mint holmi agent provokátor, hogy „jól megmondja” Oroszországnak.

Tisza egész mai szereplése a végletekig tragikomikus volt és csak a munkapárt lojalitásán mulott, hogy fenegyerekeskedését meg nem nevelték. Mint a szabadság apostola, úgy állt fel gróf Khuen-Héderváry Károly után és elmondotta, hogy a Balkán-népek önállósága és szabadsága a monarchiának is létérdeke és hogy ezért mindent el fogunk követni. Humoros volt, hogy a diktátor a katonákkal megakart magyar parlamentben a balkáni népek szabadságáról beszélni. Ugyanilyen humoros passzusa volt beszédének, mikor a külpolitika sokszoros vereségét a balkáni status quo kérdésében, a mi politikánk sikerének tüntette fel, minderre a humorra a koronát azzal tette fel gróf Tisza ur, hogy akkor, amikor a Redl eset után nyilvánvalóvá vált, hogy pusztán véletlenségen mult, hogy a monarchiát nem verte tönkre Oroszország, Tisza oly szigorúan fordult Oroszország ellen, az illetéktelen beavatkozó ellen, hogy ettől bizonyára félrevertik a harangokat Szent-Péterváron.

A külügyi vita előtt a köztársasági törvényt fogadták el. És itt Balogh Jenő, azután, hogy szintelenül és esetlenül polemizálni próbált az eddigi ellenvetésekkel, melyeket a javaslat ellen felhoztak, egy kegyetlen kijelentéssel ismét leczáfolta önmagát és egész tudományos működését, még másfél esztendővel ezelőtt is hirdett elveit, kijelentvén, hogy nem pártolja az esküdtzék intézményét.

A munkapárt persze tapsolt és ujjongott, de volt valami azért ebben az ujjongásban a halálsejtelemből. Öngyilkosság előtt szoktak részeges gavallérok is mulatni.

Részletes tudósításunk a mai ülésről a következő:

Beöthy Pál elnök féltizenegykor nyitotta meg az ülést, az elnöki előterjesztések során bejelentette, hogy az összeférhetetlenségi zsüri ülésén több kisorsolt tag nem jelent meg, gróf Bánffy Miklós és Szentiványi Gyula igazolták, gróf Károlyi Mihály, Bernáth Béla, gróf Batthyány Tivadár, gróf Apponyi Albert, Nehrebeckzy György, Vertán Endre, Sághy Gyula és Simonyi-Semadam Sándor nem igazolták távolmaradásukat.

(A kanosuka-törvény.)

Ezután rátért a Ház a király megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Hegedüs Kálmán előadó hosszabb beszédben ismertette a javaslatot. A köztársasági mozgalom — mondotta — csupa törpe kalandor bizarr játéka az együgyű emberek hiszékenységgel.

Az országgyűlés nem tűrheti tovább, hogy apró komédiások köztársasági boszorkánytánczot járjanak. A királyság intézményének megtámadása valóságos hazaárulás, mert Magyarországnak legfőbb összetartó ereje a királyság intézménye. Elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Báró Podmaniczky Endre! Éljen a király!

(Az esküdtzék ellen.)

Balogh Jenő igazságügyminiszter először is az ellenzéki sajtó egynemű organumával polemizál. Kijelenti, hogy nem tulajdonít semmi komoly jelentőséget azon kis csoport propagandájának, amely nálunk a köztársasági mozgalmat terjeszti, de mégis komolyan meg tudja indokolni a

javaslatot: mert ha 21 millió emberből nyolczvanan egy kis vidéki városban összeülnek és étkezés közben valami sajtóságos propagandát fűznek, ennek nincs ugyan komoly jelentősége, szecszsiós, kómikus dolog, de azért mégis csak veszély és az ország érdeke, hogy még ezt a csekély számú naiv embert se ültethessék fel önző izgatók. Egy ellenzéki lap azzal vádolta az igazságügyi kormányt, hogy műkirálymentést rendez, hogy azután öfelsége előtt hivatkozhasson arra, hogy megmentette a trónust és egy ellenzéki politikus azt emlegette, hogy a kormány Szibériát akar csinálni Magyarországból. Erre nézve csak azt mondja, hogy senki nem akarja a királyt megmenteni, mert az nincs is veszedelemben, csak ezeket az éretlen izgatókat akarják megrendszabályozni, hogy tisztességet tanuljanak. A magyar fogházat pedig szibériai büntetésnek mondani, az óriási tájékozatlanság és tudatlanság.

Felemlíti, hogy Deák Ferencz és Horváth Boldizsár annak idején hasonlóképpen akadályozták meg az ugynevezett demokratikörök izgatását, a melyek azért alakultak, hogy a 48-as állapotokat visszaállítsák és a 67-es kiegyezést megbuktassák. Épp oly nyugodtan, mint ahogyan azt Deák Ferencz tette, a kormányt is az a célja, hogy az országos izgatást a királyság intézménye ellen megakadályozza. Tessék a kormányt felelősségre vonni, de a királyt sértő módon a politikai harcokba belevonni nem fogjuk engedni.

Ismeretes, hogy a magyar esküdtbíróóság az utolsó időkben minő ítélkezést tanusított. Az esküdtbíróóság intézménye ellen a külföldön is sok kifogás merült fel és valóban, nálunk is ilyen tapasztalatokat szereztünk, különösen, ha meggondoljuk, hogy az intézménynek nemcsak politikai, hanem igazságszolgáltatási oldala is van. Különösen kifogásolja azt, hogy az esküdtzék sokszor hangulatok befolyása alatt dönt. A kormány nem szánta rá magát az esküdtzék intézményének megszüntetésére, de a maga részéről kijelenti, hogy az esküdtzék intézményét nem pártolja. Egyelőre csak arról van szó, hogy a tapasztalt hiányokat és visszasságokat megszüntessék. Több neves jogi szakértőt főkért a javaslat kidolgozására, a melylyel júniusban készen lesz. Akkor módjában lesz az ellenzéknek is bírálatot mondani róla. Beszédét azzal fejezte be, hogy gondosan meg kell óvni a kiegyezést mindenféle önző meggondolatlan, a politikai érettség és előrelátás nélkül való egyének támadásai elől. Ezért kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

A javaslatot Szabó János és Blánér Béla felszólalása után általánosságban és részleteiben elfogadták.

(Apróbb javaslatok.)

Henrich Antal előadó a kézdívarsárhelyi törvényeknek Sepsiszentgyörgyre való áthelyezéséről és néhány nemzetközi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat ismertette.

Nagy Ferencz felszólalása után a Ház a javaslatokat elfogadta.

Kenedi Géza a damaszkusi konzulátusnak teljes bírói hatáskörrel történt fölruházásáról szóló igazságügyminiszteri jelentést mutatta be.

(A közösügi kiadások.)

Hegedüs Lóránd előadó a közösügi kiadásokról a magyar szent korona országaira eső, de törvényhozásilag nem engedélyezett összegekről, mint a magyar szent korona országait terhelő kiadásokról törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot ismertette. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

(Kevés áldozat árán.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: A javaslatban említett hitelek legnagyobb része hadügyi költségekre ment; az egész világon sem folyik egyéb, mint a fegyverkezés erősítése, monarchiánkban épp úgy, mint republikánkban. Az utóbbi évtizedekben a nagyhatalmak közt akárhányszor surlódások voltak és pusztán a fegyverkezéssel való tüntetés által sikerült az ellentéteket elsimítani. Mi nemrég majdnem az egész világrészszel álltunk szemben és az egész idő alatt nem zuglódott senki, mert biztunk hatalmas haderőnk kifejtésében és biztunk az elv igazságában, amit képviseltünk. Az egész nagy történelmi folyamat alatt sikerült a békét fenntartani. A monarchia és elsősorban Magyarország volt érdekelve leginkább a krízisben és halál adhatunk, hogy ily kevés áldozat árán estünk túl a krízisen és elsősorban hatalmas hadikészültségünknek köszönhetjük, amely sulvt adott szavunknak. Sok kérdés vár még megoldásra, de ezek is, reméljük, békésen oldatnak meg. A szomszédunkban megnagyobbodott államok megszabadulnak egy állandó láz-októl, a jövőben, szerintem, nyugodtabb életet fognak élni. Részünkről csak arra helyezünk sulvt, hogy ez országok esakugyan teljes önállóságban éljenek, szem előtt foajuk tartani, hogy a Balkán csak a Balkán és a Balkán-népeké legyen. A törökök oly területekre vonulnak vissza, amelyek ethikai viszonyai az ő speciális kulturájukkal homogénebb, ezáltal megerősödnek és a mi szimpá-

tiánk talán pozitívebben fog velük szemben ezuttal is kifejezésre jutni. Az óvatosság politikáját ezentul is követni fogjuk, de ha kell, energiánkat is érvényesítjük. Konstatálhatom, hogy politikánkat minden agresszivitás nélkül rendeztük be, ez felel meg a monarchia érdekeinek, ezt követeljük a jövőben is. A saját érdekeinket akkor védjük legjobban, ha a monarchia és ami ezzel egy, a dinasztia érdekeit védjük. Ajánlom a javaslat elfogadását. (Zajos helyeslés és taps.)

(Tisza a Balkánról.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A magyar parlament lényezői mindig érvényesíteni tudták befolyásukat — ha most nézzük, miért hallgatott el ily fontos kérdésben, a következőket állapíthatjuk meg. Huszonötévtel ezelőtt a balkáni kérdés nyugvóponttra jutott, úgy hogy még azok az események, melyek 5 év előtt közelebb hoztak bennünket, sem tudták a közönyt megszüntetni. Hiába mondtuk, hogy ne éljünk illúziókban, a közvéleményt nem sikerült felrázni. Most aztán olyan események történtek, melyek világraszóló események szintévé tették a Balkánt.

Amidőn háromnegyed évvel ezelőtt nyilvánvaló lett, hogy a Balkánon kitör a háború, a monarchia a status quo álláspontját fogadta el. A kitörés után mi voltunk elsők, akik külképviseletünk útján azt mondtuk, hogy a győzelmeket kicsívnél nem lehet. Mi igyekeztünk a fenálló szerződések érvényét, jogrendjét fenntartani, minket az az els iránított, hogy a Balkán a Balkán — mi sokáig egyedül képviseltük ezt az elvet — és olyan lángelme, mint Bismarck, nem látta be ez elv értékét és állandóan felosztásról beszélt. Természetesen helyezkedtünk az elvi alapon a status quo álláspontjára, mindaddig, míg a nagy történelmi erők kialakultak és megérett a szituáció a Balkán-államok függetlenségére és megérett úgy, hogy e függetlenséget maguk vivják ki maguknak a Balkán-államok. Ezért kellett a status quo álláspontjával felhaununk, amikor a szituáció a Balkán-államok függetlenségére megérett. (Helyeslés.)

(Tisza dicséri Berchtoldot.)

Az új rend, amely ott kialakulóban van, a mi politikánk érvényesítését jelenti és azt csüggedéssel, pesszimizmussal nézni nem lehet. Most megszünt az a nehézség, hogy a Balkán népei ellenséges érzést lássanak a mi status quo-politikánkban, a mely az ő érdekeikben való. Épp ezért helyesen és konzekvensen járt el a külügyminiszter, amikor az első győzelmek után megértő rokonszenvvel fogadja a Balkán népek törekvéseit. Mindössze két korlátot állítottunk fel. Kifogást tettünk, hogy Szerbia az Adriának parján idegen népek által lakott területeket megszálljon és követeltük az albán nép függetlenségének elismerését, épp ama régi principium alapján, amely szerint a Balkán nép a Balkáné. Ezt a két követelést állítottuk fel és ennek teljes érvényt szereztünk.

(Erélyes hang.)

Egész eljárásunk során oly meszemenő betekintés jellemezte maqatartásunkat, hogy az sok tekintetben példátlanul áll. Tanusítottuk ezt déli szomszédaink lelki állapotának megértése által, mert váratlan győzelmük érthető mámort kellett bennük, ami féktelen cselekedetekre ragadta őket. A monarchia, ereje tudatában elkerült minden oly surlódást, amely a Balkán népekre sulvos következményekkel járhatott volna. De végzetes volna ezt a békétűrést félremaqarazni és azt hinni, hogy a Balkán-kérdés rendezése nélkülünk, a mi érdekeink ellen valósítható meg.

Ha a desinteressemment szerint értelmezik, hogy mi ne érdeklődjünk a Balkánon, akkor nem fogjuk követni. Érdeklődni kell és érdeklődni foajuk a Balkánon és semmit nem tűrünk, ami érdekeink ellen való. A mi érdekeink elsősorban a Balkán-államok függetlenségének biztosítása, ez nem hangoztatható eléggé, ez a zsinór, a főszempont, ami a multban vezetett és vezetni fog a jövőben is.

(Tisza Oroszország ellen.)

A hódított területek felosztása igen éles ellentéteket támasztott a szövetségesek között, amelyek háború veszélyével is fenyegetnek. Ekkor jött Oroszország akciója, amely olyan felfogásokat hozott felszínre, melyekkel szemben egész világon kell álláspontunkat körvonalazni. (Halljuk!)

Kiindulási pont itt is az, hogy a Balkán államok függetlenek és ezért választhatnak az elintézés különféle módjai között, választhatják a háborút vagy a békés módot, s itt a választott bíróságot vagy a mediációt. A Balkán-államok független módon és nem intervenció útján intézhetik el ügyüket!

A monarchia érdekei megóvását látja abban, hogy előmozdítsa a Balkán-államok fejlődését békés időben és függetlenségüket biztosítsa a veszély perezeiben. Ennek a politikának támogatására kérem a javaslat elfogadását és a tisztelt Ház bizalmát. (Zajos taps és éljenzés.)

A Ház a bizottság javaslatát elfogadja.

(Az ülés vége.)

Következik a mentelmi bizottság jelentése. Gróf Bethlen Pál előadó a bizottság megbízásából javasolja, hogy Pál Alfréd mentelmi jogát a Ház ne függesse fel.

A Ház a bizottság javaslatát elfogadja.

Gueth Gvula előadó javasolja a mentelmi bizottság nevében, hogy Takács József mentelmi jogát a Ház ne függesse fel.

A Ház a javaslatot elfogadja.

Uj európai konfliktus

— Oroszország beavatkozása a Monarchia ellen — Fontos nyilatkozat az orosz Dumában — Háboros feszültség a Balkánon —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

Oroszország a maga kétélű és gyanús színezetű intervencziójával végre ismét külpolitikai bonyodalmat teremtett. Ez a balkáni beavatkozás, amely nemcsak, hogy Bulgária ellen irányul, hanem fensőbbeséget is akar biztosítani. Oroszországnak a Balkánon, kell, hogy szembetalálkozzék az osztrák-magyar monarchia külügyi politikájával.

A monarchia balkáni álláspontjának ma gróf Tisza István miniszterelnök adott kifejezést a magyar képviselőházban. S amit a miniszterelnök — feltétlenül bécsi utasítás szerint — mondott, az békés színezetű a balkáni népekkel szemben, de határozottan tiltakozik Oroszország minden olyan intervencziója ellen, amely az említett birodalomnak tulsúlyt és befolyást biztosít a Balkánon. Az osztrák-magyar monarchia balkáni érdekei ellen való Oroszország beavatkozása, még akkor is, ha ennek a beavatkozásnak békeközvetítés jellege van. Hát még így, amikor Oroszország titkos törekvései és háttérben lappangó szándékai nyilvánvalók. Ez a balkáni konfliktus, amelyet

Oroszország a maga békés színezetű intervencziójával még csak elmérgesít, ismét szembeállítja a császár birodalmát a monarchiával. Oroszországban számolnak is ezzel a lehetőséggel s már kezdődnek a galicziai határon a csapatösszevonások. A monarchia nem nézheti tétlenül ezt az ellene irányuló balkáni aknamunkát és ha Oroszország tovább folytatja balkáni politikáját, — amelyet az orosz háborus párt sugalmaz, — akkor könnyen előállhat a csak nemrég megszűnt nemzetközi feszültség.

És mintha csak a monarchia álláspontjának megerősítése volna, úgy hangzik az a beszéd, amelyet ma Miljukov дума-képviselő mondott az orosz parlamentben. Ez a beszéd az orosz külügyi politika hibáit fejtegette és bizonyította annak, hogy nem is egészen Oroszország szítja az ujonnan kieleledő háborus hangulatot, hanem csak az orosz háborus-párt, amelynek legfőbb balkáni képviselője Hartwig belgrádi orosz követ.

Mai táviratainkat a helyzetről itt adjuk:

Bulgária háborura készül

Bécs, június 19. A „Reichspost” szófiai tudósítója illetékes helyen kapott információ alapján jelenti, hogy a bolgár kormány változtatlanul ragaszkodik a nem vitás terület azonnal való kiürítéséhez a szerbek részéről. Az a kommuniké, amelyet a hivatalos bolgár távirati ügynökség közölt, csak rövid kivonatban ismerteti a Szerbiához intézett jegyzék szövegét, amelynek eredetije sokkal szigorubb. Ha Szerbia a hét napban megállapított határidőn belül, vagyis keddig nem fogadja el föltételek nélkül a bolgár álláspontot, akkor a szerződés értelmében be fogják vonulni a szerbek részéről megszállott területekre és katonai erőszakkal fogják birtokukba venni.

A „Reichspost” megjegyzi, hogy tudósítójának jelentése keresztülment az újra életbe léptetett bolgár cenzurán.

Konstantinápoly, június 19. Egy itteni magasállású személyiség olyan jelentést kapott Szófiából, hogy a bolgár nép hangulata annyira izgatott Szerbia ellen, hogy a kormány kénytelen lesz Szerbiának megüzenni a háborút, mert különben kitörne a forradalom, mely Ferdinánd király trónját is fenyegetné.

Danev figyelmezteti a császárt

Szófia, június 19. A kormányhoz közel álló körökből kiszivárgott, hogy Danev miniszterelnök táviratot intézett Szasonov orosz külügyminiszterhez. E táviratban kijelenti Danev, hogy csak azért vállalta el a miniszterelnökséget, mert neki Pétervárott annak idején maga Miklós császár ígérte meg, hogy a szövetségi szerződést minden körülmények között végre fogja hajtani. Reméli, hogy az orosz kormány hajlandó ilyen irányban közelépní, mert Bulgária további magatartása attól függ, hogy Oroszország teljesíti-e régebbi ígérletét.

Szerbia is követeli a háborút

Belgrád, június 19. Úszkúbben és más nagyobb helyőrségekben a tisztikar gyűléseket tartott, ahol energikusan követelték a háborút Bulgária ellen. A gyűlésekről memorandumot küldtek Péter királyhoz. Sándor trónörökös szintén azért jött Belgrádba, hogy a hadsereg hangulatáról tájékoztassa a kormányt és a királyt. Informált körökben a helyzetet súlyosnak tartják, mert számolni kell a hadsereg elkeseredett hangulatával is. Pasics miniszterelnök Sándor trónörökösrel való tanácskozása után elment Hartwig orosz követhoz s vele is közölte a tisztikar kívánságát. A tisztiek főképpen az ellen tiltakoznak, hogy a már elfoglalt területeket minden harc nélkül adják át Bulgáriának.

A lapok a legfenyegetőbb hangon irnak Bulgária ellen. Erélyesen követelik, hogy a kormány tegyen elhatározó lépést és döntse el a béke vagy a háború kérdését, mert a jelenlegi bizonytalanságot nem lehet tovább elviselni.

A miniszterelnökök találkozása

Páris, június 19. A Temps jelenti Pétervárról, hogy Bulgária hajlandó miniszterelnökét Pétervárra küldeni, ha Szerbia beleegyezik a négy miniszterelnök előzetes tanácskozásába, úgy, hogy a döntőbírósi ítélet csak akkor állana be, ha ez az előzetes értekezlet nem járna eredményvel.

A balkáni kérdés a Dumában

Pétervár, június 19. A birodalmi dumában a külügyi költségvetés folytatólagos tárgyalása során Miljukov kijelenti, hogy az orosz diplomáciának nem lehet szeméretvetni, hogy nincs kellőleg tájékozva, de hibázott, amikor nem volt eléggé tudatában annak, amikor a balkáni szövetségesek utját egyengeti, egyúttal megkönnyíti a Törökországgal való háború kitörését. Az orosz diplomácia nem ismerte a szemben álló hadseregek erejét. Az orosz diplomácia a hadüzenet óta elismeréseméltó magatartást tanusított. Utal arra, hogy a hármass entente-al szemben álló hatalmi csoport békeszeretetének adta tanujelét és kijelenti, hogy Ausztria-Magyarország és Németország uralkodóinak békés törekvései Európa békebarátainak különös elismerésére tarthatnak számot. A béke eszméjének előmozdításában nagy az érdeme az orosz diplomáciának is, mely szembe helyezkedett minden expanzív törekvésnek és képes volt az európai érdekek által korlátolt balkáni akciószabadságot megóvni. Nem Oroszország volt az, amely megakadályozta Szerbiát abban hogy utat szerezzen az Adriához. Nem Oroszország volt az, mely megteremtette Albániát. Másrésztől azonban Oroszország volt az az állam, amely mindent elkövetett, hogy Szerbiának a vidékhez fűződő érdekeit megvédje. Albánia nem fog egyoldalú gyámság alatt állani. Szerbia messzemenő kereskedelmi privilégiumokhoz jut és egész Európa garantálja az Adriához vezető utat. Montenegró részére az európai béke érdekében hozott áldozatokért területiális kártalítást ígértek. A jelen pillanat veszélyeztetli az elért sikereket. Stratégiai okok eredményezték, hogy Macedóniát egy időben szállották meg szerb és bolgár csapatok és e körülményt a szerbek bünyös módon a szövetségi szerződés megszegésére használják fel.

Pasics miniszterelnök kijelentéseivel szemben Miljukov kifejti, hogy az ő meggyőződése szerint Macedónia etnográfiailag egy egészlet képez és így az politikailag oszthatlan.

A macedon kérdés legjózanabb megoldása tehát ezen ország teljes autonómiája volna. Ma azonban erre a megoldásra nem lehet gondolni, mert a szerb-bolgár szövetség tervbevette Macedónia felosztását. Befejezett ténnyel kell tehát számolni, de ebben az irányban már tovább menni nem szabad. Hangsúlyozza, hogy a macedóniaiak bolgároknak vallják magukat és örömel üdvözölték annak idején a szövetséges csapatok érkezését, melyekben a szabadítókat látták. Ma azonban a helyzet egészen más. A görögök és szerbek megfélemlítő intézkedésekkel akarják a macedónokat társaikká tenni. Erre vonatkozólag számos adatot sorol fel. Utal arra, hogy Bulgária a Balkán legerősebb államává vált, melynek barátsága ugy Szerbia, mint Oroszország részére kívánatos volna. Szerbia e barátságot elveszti, ha Macedónia feldarabolását sürgeti. Ajánlja Oroszország közvetlen intervenczióját ez ügyben és szükségesnek mondja, hogy a hatalmak ellenőrzése mellett reformálják az ottani viszonyokat.

Orosz léghajó az osztrák határon

Krakkó, június 19. Jaroslau környékén tegnap egy csendőrrőjártat egy léghajót látott meg. Egy orosz katonai léghajó volt és Duksinski orosz vezérkari százados ült benne egy orosz őrmesterrel. A százados azzal melegeződött, hogy a léghajó a szél sodorta át az osztrák határon. A csendőrök, a léghajót Krakkóba vitték s oda kísérték az orosz vezérkari tisztet az őrmesterrel együtt. Ma reggel szabadon engedték a léghajósokat.

A montenegrói kárpótlás

London, június 19. A Daily Telegraph jelenti Párisból, hogy Nikita montenegrói király a nemzetközi pénzügyi konferencián fel fogja vettetni annak a 30 millió franknak a kérdését, melyet neki Grey angol külügyi államtitkár állítólag megígért. Nikita ezt az összeget nem kölesönképpen, hanem ajándékba kéri, de viszont megengedi, hogy Európa felügyeletet gyakoroljon a pénz hovatartása felett.

Orosz pótsegély Montenegrónak

Pétervár, június 19. A birodalmi дума ma tárgyalta a Montenegrónak adandó 50.000 korona pótsegélyre vonatkozó javaslatot.

Krupinski külügyi előadó megállapítja, hogy a külügyminisztérium, tekintettel a birodalmi dumában kifejezésre juttatott azon óhajokra, hogy keleti nyelvek akadémiáját létesítsék, valamint Finnországnak a külügyminisztérium kiadásaira való igénybevétele dolgában tett ugyan egy és más lépéseket, a minisztérium intézkedései azonban hijján vannak az erélynek. A külföldön élő orosz alattvalókat a hivatalos orosz ügyvivők nem védik meg eléggé. A konzuli szolgálát sem megfelelő. Az előadó napirendet javasol, amelyben kívánatosnak jelenti ki, hogy a konzuli szolgálát mielőbb újból szerveztessék, hogy a konzulátusok új rendezésére vonatkozó javaslat legkésőbb ez év őszén a dumának előterjesztessék és hogy konzulokká olyanok neveztesenek ki, akiknek megfelelő szakképzettségük van.

Légberöpített katonai vonat

Szófia, június 19. Macedon forradalmi bandák Hadsilar állomás közelében dinamittal a levegőbe röpitettek egy szerb katonai vonatot, amely több száz katonát szállított. Állítólag 700 szerb katona halt meg. Az állomás épületét a robbanás rombadöntötte.

Kolera Szalonikiben

Páris, június 19. Minden hivatalos czáfolat ellenére magánjelentések megerősítik, hogy Szaloniki környékén a katonai táborokban ijesztően lépett föl a kolera. A Macedóniában lévő bolgár csapatok között tömegesek a megbetegedések. A Strumnicza völgyében levő tábor sok barakkját járványkórházzá kellett átalakítani, mert napról-napra több a beteg. Az utolsó 24 óra alatt kétszáznál több bolgár katona kapta meg a kolerát. A haláloszások átlagszáma naponta ötven. A görög táborot eddig még megkímélte a járvány.

A szlávok botránya a Reichsrathban

— Tüntetés a német császár ellen —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

A német császár ellen ma ismét megújultak a szláv tüntetések az osztrák képviselőházban. Ausztria szlávjai a maguk fanatikus gyűlöletével akadályozták meg Vilmos császár üdvözlését s most folytatják ezt a tüntető viselkedést olyan erővel, hogy az osztrák kormány nem tud boldogulni velük szemben. A Reichsrathot terrorizálja a szláv elem s így természetes, hogy a hármasszövetség és a monarchia külügyi politikájának nem is lehet hű kifejezője a szlávok által felrobbantott Reichsrath.

Ezért kellett, hogy a monarchia külügyi politikájának és balkáni álláspontjának ma gróf Tisza István adjon kifejezést a magyar képviselőházban. Mert az osztrák parlament a monarchia szempontjából elvesztette vezető szerepét. A szlávok a balkáni testvérek kedvéért a Reichsrathot szembe állítják a német császárral, botrányokat provokálnak s ilyen módon a Reichsrath nem is lehet kifejezője a monarchia külügyi álláspontjának.

A Reichsrath mai üléséről s az ülés folyamán történt botrányról Bécsből a következőket jelentik:

Az ülés elején Spincics képviselő a monarchiának a balkáni államokkal szemben követett magatartását kritizálja és változást követel a szlávok javára. A költségvetési provizóriumról szóló általános vita ezzel véget ér. Ezután a vezérszónokok beszélnék. Succeny vezérszónok (kontra) a költségvetési provizóriumról beszél és követeli a vasutasok helyzetének a javítását. Hauser vezérszónok (pro) sajnálatát fejezi ki, hogy Vilmos császár uralkodói jubileuma alkalmából a ház nem nyilvánította szerencsekívánatait. Ezután több kisebbségi előadó szólalt fel és eközben tört ki a botrány. Choc cseh-radikális visszautasítja a német-császár iránti hódolat parlamenti kifejezésének elmaradása ügyében a szlávoknak tett szemrehányásokat és kifejti, hogy a szláv többség szempontjából felesleges kérdés volt, vajjon helyes-e a tüntetést. Erről nem lehetett szó, amikor a német császár patronátusa alatt történik meg a cseh és lengyel munkások kiutasítása Németországból és ő az, aki az osztrák vezető köröket szlávellenes irányban befolyásolja.

Elnök rendreutasítja a szónokot, mert egy külföldi uralkodót illetlen módon belevont a vitába.

Stanek kisebbségi véleményelőadó felszólalása után ténybeli helyreigazítások következtek, majd Steinwender előadó emelkedett szólásra, aki tiltakozott Choc képviselőnek a német császár személyére vonatkozó kijelentései ellen, hogy bár a Ház egyes frakciói ellene vannak a hármasszövetségnek és különösen Németországgal való szövetségnek. — szerencsére sem a hármasszövetség, sem pedig a Németországgal való szövetség ügye nem függ a parlament egyes frakcióinak helyeslésétől, hanem a magas szövetségesek belátásától, a tények logikájától, a monarchia életsükségeitől, az uralkodók és azon népek akaratától, amelyek elsősorban mint államfentartók akarnak érvényesülni. S ezért Ausztria szerencsekívánata fennáll tekintet nélkül arra, vajjon a parlamentben szólottak-e erről vagy sem.

Viharos tiltakozás a cseheknél és a többi szláv pártoknál. A csehek ezt kiáltják:

— Abzuq Steinwender!

— Pfui!

Egyesek az asztalokat ütik a könyvekkel és jegyzőkönyvekkel. A német nemzeti szövetség és a keresztényszocialista pártok tagjai felállanak és tüntetőleg tapsolnak Steinwender felé, aki ismétleten feláll és minden felállításánál újból kitör a zai, illetőleg újból kezdődik a baladalon a tapsvihar.

A leirhatatlan láрма egy negyedóraig tart. Az elnök ismétleten csenget, de a láрма csak megmegújul. A miniszteri asztalok előtt izgatott csoportok verődnek össze. Időközben a miniszterelnök és

a pénzügyminiszter felkeresik az elnököt, akinek felszólalására a csend némileg helyreáll, mire bejelenti, hogy az ülést öt percre felüggeszti.

Közel egy óra szünet után az elnök 11 óra tájban megnyitja az ülést.

Steinwender előadó kifejti, hogy beszédének befejező szavai a házban nagy izgalmat okoztak, a melyet a parlamenti működés őszinte tisztelője lévén, igen sajnál. Megengedi, hogy a bizottság utasításán és az előadói tisztén tulment és személyes nézetét juttatta kifejezésre. A mi azonban a beszéd befejező mondatát illeti, akarta kétségbe vonni a ház befolyását a külügyek vezetésében.

Elnök ezután elrendeli a szavazást a költségvetési provizórium dolgában. A napirendre való áttérést ajánló javaslatokat elvetik és elfogadják a provizórium javaslatának 1. szakaszát. Ezután Tomsik képviselőnek a vasutasokra vonatkozó indítványa felett szavaznak névszerint és 202 szavazattal 172 ellenében elvetik azt. Névszerinti szavazás következik ezután Diamant képviselő indítványa felett.

Az indítványt névszerinti szavazásban elvetik, ugyszintén Hezaek és Choc képviselők indítványait is. Ezzel a ház a költségvetési provizóriumra vonatkozó bizottsági indítványt elfogadta, mire áttérnek a rezolúciók feletti szavazásra. Egyhangulag elfogadják Tresic határozati javaslatát a monarchia déli részein tartózkodó tartalékosok baladéktalan szabadságolása ügyében. Schraffl határozati javaslatában a kongrua felemelést ajánlja. Zenker indítványára névszerinti szavazást rendelnek el. Éjjel egynegyed 1 órakor az ülés még folyik.

*

Az osztrák parlamenti helyzet még nincs ugyan teljesen tisztázva, de alapos a remény, hogy a nyári ülésszak simán fog bezárulni. A kormány letett arról a tervéről, hogy júliusban is együtt tartsa a házat és a pénzügyi terv tárgyalását az őszi ülésszakra halasztotta.

A mai nap folyamán azon pártok képviselői, akik tegnap és tegnapelőtt a miniszterelnökkel konferáltak, ismétleten egybegyűltek a kormánnyal való tanácskozára. E tárgyalások, amelyek a miniszterelnöknek a hó 17-én tett nyilatkozata és a vita során elhangzott kivánalmak alapján folytak, késő esti órában megegyezésre vezettek, amelynek alapján ugy ténybeli tekintetben, mint a pénzügyi tervezet további parlamenti letárgyalását illetőleg a pártok és a kormány között teljes a megegyezés. Különösen megegyeztek a miniszterelnök nyilatkozatában a kilátásba helyezett anyagi javítások hatályosság időpontja szeptember 1-től kezdődőleg számítassék. A kormány ígéretet tett arra nézve is, hogy a hivatalnokok előmeneteli viszonyait is lehetőség szerint és sürgősen meg fogja javítani. A helyzet beható mérlegelése után a pártok arra a meggyőződésre jutottak, hogy a pénzügyi javaslat megfelelő parlamenti elintézése érdekében helyes lesz a letárgyalást az őszi ülésszakra halasztani, amikor is az összes pártok a kormány hathatós támogatásával erővel nekilátnak a pénzügyi javaslat elintézéséhez.

EGYHÁZAK

— (Az evangélikus zsinatot elhalasztják.)

Az evangélikus egyház képviselői tudvalevőleg november vagy december hónapban Budapesten zsinatot szándékoznak tartani. Az evangélikus közvélemény a zsinat megtartását számos szempontból ellenzi. Az elkészített zsinati javaslatokat nem tartja kiforrottaknak, a mai közállapotok sem alkalmasak törvényhozásra, továbbá az egyes egyházközösségeket báró Prónay Dezső egyetemes felügvelő olyan későn hívta fel a képviselő megválasztására, hogy arra voltaképpen idejük már nincsen. A javaslatok a közvélemény szerint veszélyeztetik az evangélikus egyház autonómiáját. A zsinati képviselők összeülnek ugyan és megnyitják a zsinatot, de azután rögtön elnapolják és csak az új javaslatok megszerkesztése után, ugy lehet évek múlva fogják megtartani a zsinatot. Báró Prónay Dezső nemcsak, hogy osztja a közvélemény felfogását, de ő addig, amíg az egyház számára az államsegély a mindenkor minisztertől függ, nem tartja észszerűnek az egyház végleges berendezkedését.

KÜLFÖLD

A francia hadügyi reform

— Saját levelezőnkől. —

Páris, június 17.

A hároméves katonai szolgálat kérdése két ellenséges táborba osztotta a francia társadalmat. A szembenállók az agitáció minden eszközét felhasználva, különösen a népgyűlések ezreivel igyekeztek hónapokon át maguk részére meggyőzni a közvéleményt. A szocialisták a „l'Humanité“ útján népszavazást rendeztek s már ezideig közel háromnegyed millió szavazatot gyűjtöttek a hároméves szolgálat ellen.

A „Compagnie Generale du Travail“ — az Általános Munkásszövetség — pedig az antimilitarista katonákkal szövetkezve, lázadást szított a kaszárnyákban. A kormány, amely eleinte tehetetlen volt a propagandával szemben, utjabban a legterrorisztikusabb eszközökkel igyekszik legalább a kaszárnyákban a rendet s fegyelmet helyreállítani. A tüntető katonákat vagy afrikai büntető zászlóaljakkal osztatják be, vagy súlyos börtönrre ítélik. A „Compagnie Generali du Travail“ pedig az esetben, ha antimilitarista akcióját tovább folytatja, fel fogják oszlatni.

Hónapokon át tartó vajudás után végre formális parlamenti tárgyalás alá jutott a hároméves katonai szolgálatra szóló javaslat. A kormány többsége végeredményben ugyan biztosítottnak látszik; mindennek daczára a jövő váratlan fordulatokat is hozhat, mert a szocialisták obstrukcióba fogtak s nap-nap után valóságos távszónoklatok hangzanak el a Palais Bourbon sok vihart látott üléstermében.

És a hároméves szolgálat ellenzői súlyos érvekkel rendelkeznek, amelyek ellen az ultranacionalisták csillogó frázisoknál egvebet aligha tudnak felvonultatni.

Az óriási emberanyaggal rendelkező Németország jövő évtől kezdve tudvalevőleg körülbelül 900.000 főre emeli békelétszámát. Ezzel szemben Franciaország állandó fegyveres készenléte a két éves szolgálat fennmaradása esetén nem haladná meg a 470.000-et.

A francia nacionalisták szerint a két ország békelétszámának ekkora aránytalansága egy hirtelen kitörhető háború esetén Franciaországra veszedelmet hozhat. És ha kizárólag a számarányokat vizsgáljuk, azt hihetnők, hogy igazuk van. De ha ezzel paralell a két ország földrajzi s ebből folyó stratégiai helyzetét is mérlegeljük, egészen más eredményre jutunk. Mert Németország az ő 900.000 emberét kénytelen két távoleső fronton tartani. A felét a francia határ mentén helyezi el, a másik felével azonban Oroszországot kell állandóan sakkban tartania. A francziák délen, Itália és Spanyolország felé hadseregüknek csak csekély töredékét koncentrállják, mert az Alpok természetes védelmi határu szolgáltnak. Vagyis végeredményképen Franciaország békelétszámából közel 400.000 ember állandóan a német határon táboroz; velők szemben Németország sem bír sokkal több katonát a francia határon tartani, mert amint jeleztük, körülbelül 400.000 ember szükséges Oroszország paralizálására.

A francia ultranacionalisták mindezt figyelembe nem véve, nem számolva továbbá Franciaország gazdasági érdekeivel, mindenáron keresztül akarják erőszakolni a hároméves szolgálatról szóló törvényjavaslatot. És ha tervök sikerül, éppen a hároméves szolgálat lesz az, amely a francia iparra s kereskedelemre oly csapásokat fog mérni, amely évről-évre nagybodva a gazdasági derout felé viszi az országot.

A német munkások, sőt kereskedők és gyárosok már eddig is óriási térfoglalásokat csináltak Franciaországban. Párisban egész utcaszorok vannak, ahol német kereskedők ütöttek tanyát s sok gyárban s más ipari üzennél több német munkás dolgozik, mint francia. A német nagytőke mohó falánksággal vetette magát Párisra, ugy, hogy például Páris gázvilágítása teljesen német részvényesek kezei között van.

Kétségtelen bizonyossággal meg lehet állapítani, hogy a kormány által javaslatba hozott hároméves katonai szolgálat egészen a beözönlő idegen munkások malmára hajtja a vizet. Mert azt a 200.000 főnyi emberanyagot, amelyet a hároméves szolgálat egy évvel tovább visszatart a polgári munka területéről, azt az ipar, kereskedelem s földművelés nem nélkülözheti, s hogy üzemét zavartalanul fenntarthassa, kénytelen idegen munkásokkal pótolni. Így válik a nacionalisták elhamarkodott törvényjavaslata a legnemzetellenesebb történések bázisává.

Bolgár Imre.

A dán ellenzék nem akar kormányra jutni. Kopenhágából táviratozzák, hogy a *folketting* tegnapi ülése rendkívül érdekes lefolyású volt. A *Berntsen*-minisztérium ugyanis lemondott a választások után, amelyekben a kormány tábora, a mérsékelt halpárt kisebbségben maradt a szociálistákkal és nacionalistákkal szemben. A *quörtzes* pártok azonban nem akarták átvenni a kormányt, sőt azt kívánják, hogy az eddigi kormány maradjon meg továbbra is a helyén. Az egyik szocialista képviselő indítványt nyújtott be, hogy a parlament feliratban forduljon a királynak, hogy a *Berntsen*-kormányt bizza meg továbbra is az ügyek vezetésére. Az indítvány ellen *Christensen* képviselő, a volt kormánypart vezetője szólalt fel, aki *Berntsen* hozzájárulásával azt a nézetét fejtette ki, hogy az új kormányt okvetlenül a választásokon *quörtzes* pártokból kell megalkotni. Erre vonatkozólag határozati javaslatot is nyújtott be, amelyet azonban a jelenlegi többség leszavazott. Miután azonban *Berntsen* határozottan kijelentette, hogy ragaszkodik lemondásához, a szocialista képviselő visszavonta indítványát. Egyébként a király tegnap hosszabb kihallgatáson fogadta *Stauring* és *Zahle* képviselőket, a szociáldemokrata és a radikális pártok vezetőit. A kihallgatás eredményéről eddig nem szivárgott ki semmi.

A német birodalmi gyűlés, Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés mai ülésén a választóreform folytatódó részletes vitája során elvetették azt a szociáldemokrata javaslatot, mely szerint a hadsereg kebelébe tartozók politikai és választási felfogásuk szabad nyilvánítása megengedettek.

A visszakapott braunschweigi trón. Berlinből jelentik: A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* írja: Ő felsége a cumberlandi herceg és fia hozzájárulásával közöljük a nyilatkozatot, melyet *Ernö Agost* herceg atyja beleegyezésével a birodalmi kancellárhoz intézett beszédében az év április 20-iki keletelt intézést. E levél így hangzik:

Exczelencziádat bátor vagyok értesíteni arról, hogy atyám őfelsége a cumberlandi herceg, Braunschweig és Lüneburg hercege, elhatározta, hogy a szövetség tanács 1885 július 2-iki és 1907 február 27-iki határozatai törlesztés előrelátva Braunschweig hercegség uralmára vonatkozó jogait rám ruházza. A braunschweigi kormányzatnak Házunk egy tagja által való átvételének eddig a szövetség tanács említett határozatai útjában állottak. A személyemet illető legutóbbi ismert események, különösen eljegyzésem Viktória Lujza hercegnő őfelségével a szövetség tanács határozatainak alapjául szolgáló tényállást és jogi helyzetet megváltoztatták. Atyám hozzájárulásával a porosz királyi hadseregben tiszti rangot kértem és őfelségének és császárnak és királynak hűséget és engedelmisséget esküvel fogadtam. Ebben benne van az ígéret, hogy semmitsem fogok tenni és elősegíteni, ami arra irányul, hogy Poroszország ezidőszori birtokállományát megváltoztassa. Ez a tény- és jogállás kapcsolatban atyámnak a braunschweigi trónról való lemondásával meggyőződéseim szerint a szövetség tanács említett határozatainak megszüntetését igazolni fogja. Fenn szabad tartanom magamnak, hogy atyám renunziációját a braunschweigi trónról annak idején átnyújtsam.

A дума a lengyelek ellen. Pétervárról jelentik, hogy a дума tegnap a lengyel királyság városi statutumainak újraszervezése dolgában a birodalmi tanács által visszaküldött, törvényjavaslatot tárgyalta. *Bennigsen* gróf előadó kijelenti, hogy a nyelvkérdés ügyében nem csatlakozik a birodalmi tanácshoz, amely a *lequel nyelvet a városi ügykezelésben kizárja*, hanem csatlakozik a birodalmi tanács bizottság nézetéhez, amely a lengyel nyelvet mint *segédnyelvet* fenntartja. *Scepkin* (kadet) csatlakozását fejezi ki, hogy a дума bizottság csatlakozott a birodalmi tanács felfogásához, s kijelenti, hogy ha a дума nem hallgat lelkiismerete szavára és megalkodik a birodalmi tanács előtt, akkor

egyszerű tanácskozó testületté sűtőd. Beszédét e szavakkal zárja:

— Törvényt hozzatok és ne játszatok lakáj-szerepet.

E kijelentés miatt szótól őt ülésre kizárják. *Friedmann* a zsidó képviselők nevében kijelenti, hogy a részletes vita megkezdés ellen fognak szavazni, mert a törvényjavaslat a zsidó városi lakosságot is károsítja. *Maszenjok* (progresszista): Csatlakozását fejezi ki a lengyelek magatartása fölött, hogy hajlandók sürgős uton elintézni ilyen javaslatot, amely a nemzetiségek, főleg a zsidókkal szemben az igazságosság legteljesebb követeléseit is arcúlti.

Ezután a vita bezárására vonatkozó indítványt a kadettek, progresszisták és szociáldemokraták ellen elfogadták. 189 szavazattal 56 ellen elhatározták a részletes vita megkezdését.

A nők parlamentje

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

A nők választójogi világszövetségének mostan lezajló kongresszusán ma volt az első nap, melyen hosszabb és szenvedélyesebb vita indult meg. Ezen a tagadhatatlanul érdekes ülésen teljes mértékben meglátszott, hogy amerikaiak vezetik, akik szinte göröcsösen ragaszkodnak a ceremóniákhoz, de ezeket a ceremóniákat szinte elképzelhetetlen gyorsasággal tudják végre hajtani. A legnagyobb és legmesszebb menő parlamentárizmus valósul meg ezen az ülésen. Még az ablakot sem lehet kinyitni, vagy bezárni anélkül, hogy azt egy delegátus ne indítványozza, egy másik pedig ne pártolja. Még egy ennyire bagatel dolog is csak úgy emelkedik rövid uton határozattá, ha azt az ülésen senki sem ellenzi. Igaz viszont az is, hogy az angolok ezt a ceremóniát hamarabb végrehajtják, mint amennyi idő alatt, mi megmondjuk vagy kimondjuk.

Az ennyire, szinte már a komikumig tulhajtott parlamentárizmust azonban csakis olyan társaságban lehet megvalósítani, mint amilyent ezek a delegátusok alkotnak. Itt mindenki szemében első és legfontosabb dolog a közügy és ennek rendeli alá a saját személt. Mindenki megteszi azt az indítványt, melyet jónak lát, de ha elvelik, legnagyobb készséggel veti alá magát a többség akaratának. Senki sem húzza az időt, senki sem bocsátkozik hiábavaló vitaközlésekbe. Minden tárgynak megvan a maga előadója, ki azt részletesen és kimerítően ismerteti. A szónokok csak pár szót fűznek az előadó beszédéhez és rövidre fogva, szinte skiczszerűen mondják el érveiket. Egy nagy vitát, melyben husz-harmincz szónok vesz részt, s mely nálunk napokat venne igénybe, elintézik másfél óra alatt.

Ma különben a „Jus Suffragii” című lap terjesztéséről folyt a vita. Ez a lap, mely a nőmozgalom internacionális, hivatalos folyóirata, eddig Amsterdamban jelent meg Mme Martine Cramers szerkesztésében. Most a lap fejlesztésére, két indítványt adtak be. Egyik szerint a szerkesztőség helyét és a lap szerkesztő-bizottságának megállapítását a szövetségi elnökség kezébe kell letenni, a másik szerint pedig a hely és a szerkesztő meghatározásáról a kongresszusnak kell mindenkor intézkednie. Tagadhatatlan, hogy mind a két indítvány komoly, bár mindkettőnek meg vannak a maga árnyoldalai.

A Jus Suffragii vita első kellemetlen következménye Cramers asszony távozása volt. A szerkesztő, ki husz esztendői munka tapasztalatával vezette az ügyeket, sérelmesnek tartotta magára nézve a kérdés felvetését, sőt bizalmatlanság megnyilvánulását látta benne. Az elnökség, melyre végül is a kongresszus az intézkedés jogát ruházta, valószínűleg maradásra próbálja bírni, de ez aligha sikerül. Cramers asszony ugyanis tegnap a vezetőség rendelkezésére bocsátotta állását, sőt ma már el is távozott Budapestről. Minden valószínűség szerint a szövetség keresni fogja Mme Cramerssel a kiegyenlítést, mely ismerve az illető hölgynek az ügy iránt való lelkesedését, minden valószínűség szerint sikerülni fog.

A délelőtti folyamán különben újból megválasztották Mrs Chapman Catt-et elnökké, ki a megválasztást el is fogadta. Délután a kongresszus, este pedig a fériliga tartott reprezentatív ülést. Délután

a legkiválóbb nő-szónokok, este pedig a nők jogának legkiválóbb férfi harcosai léptek a dobogóra. Minden alkalommal a tárgyalásokat nagy érdeklődés kísérte, bár a vezetőség nem igen igyekezett a delegátusok, újságírók és a közönség kényelmét biztosítani, illetve munkáját megkönnyíteni.

A délelőtti ülés

Ma reggel 9 órakor is Chapman Catt nyitotta meg a gyűlést. Miss Mc. Millan felolvasta a jegyzőkönyvet, utána következett a holnapi, utolsó nap munkaprogramjának megállapítása. Tirnava kasszony, cseh delegátus a cseh nők mozgalmáról jelentette, hogy a tartománygyűlés aktív és passzív választójogot biztosított a nőknek. A Jus Suffragii kiadásának Londonba való áthelyezése került most vita alá. Dr. Anica Augsburg, a nálunk is ismert kitűnő német író nő szólalt fel. Ajánlotta, hogy előbb a szerkesztőt válasszák meg, csak azután dönthető el, hogy hol készüljön a világszövetség lapja. A szerkesztőt ne az elnökség válassza, hanem közgyűlést hívjanak össze és nyilvános szavazással válasszák meg. Erre azután megindult a heves vita. Egymás után állnak szemközt a szónokok. Miss Asthac szerint Anglia női az elnökségre ruházzák a választási jogát; nem hiszi, hogy részrehajlás történne. *Kirsabeck* asszony (Galícia) kimondja, hogy Martna Kramers, az eddigi szerkesztő, teljesen megfelel és a lengyelek másról hallani sem akarnak. Anita Augsburg is ellenzi az egész vitát. Az elnök pedig most bejelenti, hogy az eddigi szerkesztő nem vállalja tovább tisztségét. Miss Addams ajánlja, hogy a kérdés elintézését az elnökségre bizzák. Mrs Bridae a szerkesztő írásbeli ajánlását kéri, míg Augsburg szóbeli és nyilvános ajánlást kíván.

Némi zavart okozott a francia és olasz delegátusok nyugtalankodása, mert nem értették az angol nyelvet és azt kívánták, hogy a beszédek tolmácsolják. Miss Addams indítványozta, hogy az elnökségre bizzák a szerkesztőség megválasztását. Elfogadták. Mme Véronne azt tartja, hogy teljesen felesleges a vita, ha az elnökségnek amugy is joga van bárkit alkalmazni. Anna Lindemann ellentmondott. A végleges döntést az elnökségre kell bízni. Ezután *Schlumberger* kisasszony szólalt fel. Nem kell kicsinyes kérdésekre bocsátkozni és az elnökségnek a munkáját megnehezíteni. Anna Shaw az előrehaladott időre való tekintettel a vita berekesztését ajánlotta, ezt azonban utóbb visszavonta. Dr. Augsburg ajánlotta, hogy miután a szerkesztő megválasztása az elnökség feladata, válassza ki egyúttal a szerkesztőség helyét is. Mme Schlumberger a románok nevében kívánja a Jus Suffragii francia kiadását. A javaslatot Románia és Belgium pártolta. Ezt el is fogadták.

Miss Mac Millan felolvasta Kramer asszony levelét, amelyben kijelenti, hogy nem kíván a Jus Suffragii szerkesztője lenni, és kéri, hogy ne válasszák be a tisztkarba, egyszersmind bejelenti, hogy egészségi okokból kénytelen a kongresszus tanácskozásaitól távolmaradni. *Asmussen* asszony (Izland) ajánlotta, hogy Kramer asszonynak a Jus Suffragii alapítójának és eddigi szerkesztőjének a hét évi nehéz munkájáért a kongresszus köszönetet szavazzon, ami meg is történik. Mrs. Chapman Catt bejelenti, hogy a választói joggal bíró nők bizottsága szombat délelőtti tíz órakor ülést tart.

Ezután a választásokra került a sor. Mrs. Ceit ajánlja, hogy válasszák meg Chapman Cattet egyhangú felkiáltással elnöknek. E szavak után a kongresszus tagjai percenkig tapsoltak és éltették az ujjonnan megválasztott elnököt. *Chapmann Catt* megköszönte a kitüntető bizalmat és csodálkozásának adott kifejezést, hogy ez állásra nem tudtak alkalmasabbat találni önáló. Ezután *Bédu Schwimmer* Róziát a tisztkarba kandidáltak. A tisztkarnak még számos kandidátusát olvasták fel. Az ülést ezután délutáni három óráig felfüggesztették.

A délutáni ülés

A délutáni ülést a leánykereskedelem kérdésének tárgyalására szentelték. Mrs. Millicent Fawcett alelnök proponálta, hogy állítsanak fel egy leányvölgyet, amelyen otthon már Manchesterben régen létezett. A bevezető előadást *Chapmann Catt* tartotta. Javaslatot terjeszt elő: A kongresszus küldjön minden képviselt nemzet kormányának feliratot, hogy állítson fel internacionális felülvizsgáló bizottságot, amely az üzletszerűen üzött erkölcsatlenség okait és kiterjedését vizsgálja. Minden országnak a női szavazati jogi szövetsége saját kormányához intézzen petíciót, hogy egy nemzeti felülvizsgáló bizottságot állítson fel. Beszél a prostitúcióról, mely szerinte az európai civilizáció szegvénye.

Mrs. Elvze Tupper Wilkes (Kalifornia), a kaliforniai prostitúció elleni törvényekről beszélt. Ezután dr. *Giesswein* Sándor prelátnak szólt. A XIX. század lerázta a rabszolgaságot, de nem szabad azt hinnünk, hogy az eltűnt a föld színéről, mert a civilizáció országában is megvan még. A rabszolgaságot látjuk a leánykereskedelem körében, ahol a női szabadságot a legszűkebbre korlátozzák. Ajánlja, hogy azok, akik foglalkoznak a leánykereskedelem elleni küzdelemmel, azok mindenképp egy szociális ankétot létesítsenek, ahol el kell dönteni, hogy milyen reformokra van szükségük.

Miss Anna *Furuhielm* (Finnország), hazájának prostitúcióját írja le. Megemlíti, hogy 30 év óta nincs ott nyilvános ház és hogy 1907. óta nincs rendőri felügyelet. Mrs. *Fredericks Spencer* (Ausztrália) megemlíti, hogy Ausztráliában nincsen prostitúció és a csábítást a legszigorúbban büntetik. Ezután az üdvözlő táviratokat olvasták fel, amelyek közül nagy örömet okozott egy nemrég megalakult amerikai magyar nők feminista egyesületétől érkezett távirat.

Ezzel a délutáni ülés véget ért.

A férfi-liga ülése

A férfi-liga ma este tartotta diszszónoki estélyét a Vigadóban. Nagy reklámmal hirdették az estét, műsorán a legkiválóbb szónokok szerepeltek. Az ünnepélyes ülés azután egy egész kis, csaknem jelentéktelen eseménynév zsugorodott össze. A kiváló szónokok egy része lemondott, a megjelentek pedig nem nagyon érdekelték a pesti közönséget. Lemondott a híres német író: *Hermann Bahr*, lemondott a svéd egyetem jeles tanára *Knut Wicksell* és végül lemondtak a magyarokat legjobban érdeklő szónokok dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő és dr. Szász Swarzwitz Gyula egyetemi tanár. Természetes, hogy ilyen körülmények között a nagy gyűlés sokat veszített értékéből és egy nem nagy jelentőségű demonstratív jelenséggé zsugorodott össze.

Lukács György v. b. t. t. országgyűlési képviselő a liga elnöke fél kilencz órakor nyitja meg az ülést. Francia beszéddel üdvözlő a hallgatókat és fejtegeti a magyar mozgalom helyzetét a nőmozgalom világtörténelmében. Utána dr. *Giesswein* Sándor pápai prelátus, országgyűlési képviselő beszélt. Korunk egyik legjelentősebb mozgalma a feminizmus. Nemcsak a politikai, de a gazdasági felszabadulás is fontos. A felszabadulás önállóságot ad a nőnek s ez által értékében nyerni fog. Ezáltal a házasság is melegebb, értékebb lesz, mert nem kényszerül rá az asszony. *Keir Hardie* angol képviselő, az angol nőmozgalom egyik vezére beszélt ezután. A szociális jogkiterjesztésnek természetes fázisa a nők felszabadítása. Van egy pont, melynél tovább a férfi-mozgalom, ha a nőket jogokkal nem látja el, nem tud tovább haladni. Angliában már ezt tudják. Az angol szociálisták nem is ismernek sürgősebb feladatot, mint a nők politikai jogainak megszerzését. *Goldscheid* Rudolf bécsi kiváló szociológus lépett az emelvényre. A nők választójoga, ha hiányzik, éppen olyan, mintha az ember szervezetéből hiányzik valamelyik fontos szerv. Egy darabig mehet a szerv nélkül az élet működés, de végül is elpusztítja a testet. A nők választójoga nem politikailag, de gazdaságilag fontos. A gazdasági felszabadulás lesz a nőmozgalom legfontosabb momentuma. *Du Breuil* de St. Germain francia szónok következik ezután. A francia nők helyzete aránylag kedvező. A francia nők előtt szabad minden pálya, sőt mint a legutóbbi választás bizonyítja, képviselőkké is jelölhetetik magukat. Társadalmi téren befolyásuk jóval nagyobb, mint a többi nemzeteknél. A politikai és gazdasági teljes egyenlőség valószínűleg a közel jövőben megvalósul. *M. V. Mansfeld* alezredes Hollandia küldötte. A nőmozgalomért dolgozni kell és ez a munka nagyrésztben a nők kötelessége. A tiszta politikai befolyás közelebb hozza majd a két nemzet egymáshoz. A politikai befolyásnak nagy etikai értéke lesz. *Chapmann-Catt* fejezte be a szónokok sorát. Női megvilágításban adta a férfiak mozgalmának fontosságát. A férfi-ligák működésének demonstratív értéke van s ez az érték megbecsülhetetlen a nőmozgalomra nézve. *Lukács György* zárszavával véget ért a gyűlés.

A munkásnők

A szociáldemokrata párt a feminista kongresszus alkalmából nagy gyűlést hívott egybe az Aréna-uti Építőmunkások Otthonában. A gyűlést a nőmunkások szervező-bizottsága rendezte. A feminista kongresszusra megjelent küldöttek közül felszólaltak *Keir Hardie* az angol munkásmozgalom hírneves vezére és *Popp Adél*, bécsi lapszerkesztő, akiknek beszédét magyarul is tolmácsolták. A gyűlés elnökéül *Buchingerné Ladányi Szerénát* választották meg, jegyzőül pedig *Schmidt-mayer* Vilma.

Az elnök üdvözlő szavai után *Popp Adél* szólalt föl s beszédében rámutatott arra, hogy a feminista kongresszuson nem került szóba, milyen a magyar nők sorsa. A törvény nem védi meg őket, s ami eredményt elértek, azt nem az állam védelmének, hanem saját harcaik sikerének köszönhetik. A polgári nők kongresszusán nem beszéltek a munkásnők helyzetéről.

A nagy tetszéssel fogadott beszédét *Weltner* Jakab fordította magyarra s utána *Keir Hardie* angol munkásvezér s az angol munkáspárt parlamenti frakciójának vezetője szólalt fel. Tolmácsolta az angol munkásnők üdvözlését s rámutatott arra, hogy ha a cél közös is, más taktikával kell dolgozni a különböző országok munkásainak. A

beszédet, amelyet magyarul is tolmácsoltak, percekig tartó tapssal fogadta a gyűlés.

Azután *Greulich* Eliz pozsonyi küldött szólalt fel, utána *Werde* angol küldött az angol munkásnők üdvözlését tolmácsolta, majd a magyar feminista nevében *Wilhelm* Szidónia szólalt föl.

Popp Adél felszólalása után a gyűlés este 11 óra tájban véget ért.

Abból az alkalomból, hogy a nők választójogi kongresszusa holnap befejezést nyer, a kongresszus rendező bizottság holnap este a külföldi nemzetek kiküldöttjei tiszteletére bucsulakomát rendez. A lakomán csak a kongresszus tagjai vehetnek részt. A külföldi államok kormány-képviselőit és a külföldi nemzetek delegáltjait a kongresszus rendező bizottsága vendégül látja. A többi tagjai a kongresszusnak csak úgy vehetnek részt, ha megfelelő hely marad és ha külön részvételi jegyet váltanak. A banketten a különböző nemzetek kiküldöttjei bucsu beszédekét fognak mondani, amelyben megemlékeznek majd a Budapesten tapasztaltakról és megfigyeléseikről.

Pesti komédiák

Ugorka-hírek

A hivatalos ugorkaszózn még nem érkezett el, de az újságok máris nagyban dolgoznak ugorka-hírekben. Ilyen például a *Carrell* tanár felfedezése. A professzor arra vállalkozik, hogy egy Amerikában levő ott orrot átvisz Európába és ott varrja fel, valamint, hogy csereberéli az emberi bőrt. E fajta ugorka-hírekkel bőven szolgálhatunk.

— **Carrell a bőrtöltvényes.** Arkansasból telefonon jelenti siketnéma tudósítónk, hogy *Carrell* tanár megvált a newyorki egyetem orvosi fakultásától és felesap farmernek: bőrtöltvényes lesz. *Carrell* ugyanis az emberi bőr és az emberi jellem között szoros összefüggést talált. Kimutatta, hogy ha egy csirkefogónak az arcbőrt felvarrja egy becsületes bankpénztáros arcára, akkor ez a pénztáros nyomban sikkasztani fog, viszont a csirkefogóból szövetkezeti igazgató lesz. *Carrell* nemrég felkereste egy ur, akinek lesült a bőr az arczáról szégyenében. Miután hamarjában nem akadt más áldozatkész egyén, aki arcbőrt átadta volna, *Carrell* elfogadta egy dada ajánlatát. A bőrtöltvényes megtörtént és azóta a megoperált ur maga táplálja a csecsemőjét. *Carrell* felfedezése óriási fellünnést keltett.

— **Drótozás távirat nélkül.** Egy igénytelen tót hazánkfia szenzációs találmányáról kell értesítenünk olvasóinkat. *Ostyepka* Svatopluk gyalogított edénytáviratozó, akit „drótoztót” néven ismer a közönség, felfedezte a drót nélküli táviratozás mintájára a távirat nélküli való drótozást. Az amerikai drótoztót-tröszt máris alkuszik a nagy horderejű találmányra. A kiváló felfedező életrajzi adatai a következők: *Ostyepka* Svatopluk Árvamegyében született, szegény, de tót szülőktől Vresbresikban. Sürgős dolgai elvégzése után elkerülte az iskolákat. Már fiatal korában nagy hajlamot árult el a drót irányában, amennyiben a drótkerítésekről lelopkodta a drótot, de azért a távirópoznák hálózatát sem vetette meg. Majd önállósította magát és saját lábán járta be az országot drótozva, fótózva. A nemes iparost szülőhelye diszpolgárrá választotta.

— **Aki önmagát vette feleségül.** Illinois államból jelenti kábeles táviratunk, hogy ott egy ember önmagát vette feleségül. Ugyanis *Brammer* Jaimés egy karnevál alkalmából nőnek öltözött fel. Részeg volt, mint egy tők s felment a békebiróhoz. Revolverrel kezében követelte, hogy eskesse őt önmagával össze. A békebiró ijedtében eleget tett *Brammer* kívánságának s azután, miután kiderült, hogy örülttel van dolga, beszállította a szanatóriumba. *Brammer* eleinte nyugodtan viselkedett, majd, miután az a rögeszméje, hogy ő egy házaspár, összeviaszapozta önmagát. Állapota reménytelen.

— **A vak ember kívánsága.** A Váci-köruton ma reggel nagy csődület támadt egy hevesen gesztikuláló ember körül, aki folyton ezt kiabálta:

— **Én Tiszát akarom látni! Tiszát akarom látni!**

Mint utóbb kiderült, az illető egy születésétől világtalan ember volt.

Fakir.

TÁVIRATOK

A Marconi-részvények panamája

London, június 19. Az angol alsóház tegnapi ülésén megújultak a támadások *Ruffus Isaac* és *George Lloyd* miniszterek ellen a Marconi-részvények vásárlása miatt. A vizsgáló-bizottság jelentése volt napirenden és annak tárgyalása során *Cave* unionista szemére vetette a minisztereknek, hogy megsértették a Ház tradícióit. Konkrét vádakat, ugymond, — nem hoz fel megvesztegetés miatt, de indítványozza, hogy a Ház fejezze ki sajnálkozását *eqnes* minisztereknek a Marconi-részvényekkel való üzérkedése fölött. *Ruffus Isaac* miniszter szólalt fel elsőnek a kormány tagjai közül. Lármával és a kormánypártiak éljenzéssel fogadták. Kijelentette, hogy ő és *Lloyd George* elhagyják a termet, amíg a Ház határoz, kijelentette továbbá, hogy minden kritika és gáncs az amerikai Marconi-részvényekkel kapcsolatban őt éri és nem *Lloyd George*-ot és *Murray*-ot. *Sir Ruffus Isaac* kérte a Házat, hogy a legszigorúbban ítélje meg eljárását. Soha sem jutott eszébe, hogy megvesztegetéssel gyanúsítsák, mert Marconi-részvényeket vásárolt. Teljes nyíltsággal és semmit sem titkolva járt el. Ha tudta volna, hogy így elferdítik a dolgot, nem vállalkozott volna arra a tranzakcióra. *Elismeri*, hogy hiba volt részéről, hogy Marconi-részvényeket vásárolt.

Lloyd George erővel tiltakozott a vesztegetés vádjá ellen, amely teljesen alaptalannak bizonyult. Önként beismeri, hogy eljárása sem óvatos, sem megfontolt nem volt, de azt is tudja, hogy semmit sem követett el, ami miniszteri becsületét bemooskolhatná. Bár meggondolatlanul, körültekintés hiján és hibásan, de nyíltan és becsületesen járt el.

Erre Isaac és *Lloyd George* elhagyták a termet.

A Ház *Isaac* és *Lloyd* miniszterek nyilatkozatait, az amerikai Marconi-részvényekben történt vásárlásokról tudomásul veszi és rosszalását fejezi ki a durva, hamis vádaskodások fölött, melyeket a két miniszter ellen emeltek és amelyek teljesen alaptalannak bizonyultak.

Herbert Samuel miniszter azt az állítást, hogy ő is Marconi-részvényeket vásárolt, hazugságnak jelentette ki.

Az ülést ezután elnapolták.

Spanyol-francia együttműködés

Marokkóban

Páris, június 19. A spanyol miniszterelnök és *Geoffrey* madridi francia nagykövet közt Francia- és Spanyolország esetenként marokkói katonai együttműködése dolgában különböző, nyilván felhivatalos közlés a következőket jelenti:

„A francia kormány az ügyet barátságos érdeklődéssel fontolgatja, hiszen a spanyol és a francia érdekek közössége sohasem nyilvánul meg világosabban, mintha a rend fenntartásáról van szó. Franciaország ezért ösztönösen előkészítve hajlandó Spanyolország segítségére lépni, épp úgy, mint Spanyolország kész volna Franciaország segítségét nyújtani. Spanyolország az az óhajja, hogy a fegyvercsempészet megakadályoztassék, bizonyára teljesülni fog. Ami a katonai együttműködést illeti, ez egválag csak abban állhat, hogy a francziák és spanyolok jókor értesítsék egymást minden intézkedésről és így megakadályozzák azt, hogy az egyik zónában megvert fölkelők egy másik zónában ismét összegyűljenek.

Az „Egyetértés”

politikai napilap telefon számai:

Szerkesztőség ————— 7-68
Kiadóhivatal ————— 7-06
Nyomda: ————— József 5-93

UJDONSÁGOK

NAPIREND. Naptár. Péntek, június 20. Róm. kath. Szilvén p. vt. — Prot.: Szilvia. — Görög-ország: június 7. Theodót p. vt. — Zsidó: Szivan 15. — A nap két reggel 4 óra 3 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két este 10 óra 3 perczkor, nyugszik reggel 4 óra 54 perczkor. — **Nyitvalevő muzeumok:** Nemzeti Muzeum régi képtára 9—2-ig, Aquincumi Muzeum 9—4-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Gyermektanulmányi Muzeum 9—12-ig és 6—8-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Néprajzi Muzeum 3—7-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig. — **Nyitvalevő könyvtárak:** Akadémiai Könyvtár 3—7-ig, 3—7-ig, Egyetemi Könyvtár 9—6-ig, Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig, Nemzeti Muzeum Könyvtára 9—4-ig, Statisztikai Könyvtár 10—1-ig. — **Nyitvalevő képtárak:** A Magyar Képzőművésznők Egyesületének kiállítása a Nemzeti Szalonban, nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Magyar Bieder-mayerék kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva egész nap. A Szépművészeti Muzeum modern képtára, nyitva 10—2-ig. A Történelmi Képtár, nyitva 10—2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban, nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs.

— **Királyunk hadiparancsa.** Jelentettük, hogy királyunknak a német császár negyedszázados jubileuma alkalmából kibocsátott hadiparancsát Vilmos császár a német hadsereg előtt is felolvastatta. Ezzel a hírrel kapcsolatban most a következő részleteket közli Berlinből: A hétfőn kibocsátott hadiparancsot a király sajátkezű kéziratban közölte a császárral. A kéziratot *Szöqény-Marich* nagykövet nyújtotta át a császárnak, az általános üdvözlés során. A császár ezzel a kézirattal a kezében jelent meg azután a berlini helyőrségnek a hadi-muzeumban egybe gyűlt tisztikara előtt. Itt magához intette a katonai kabinetiroda főnökét és a kéziratot át-nyújtva neki, a következőket mondta:

— Hadiparancsot kaptam Ferenc József császártól. Olvassa fel... A vezérkari főnök erre felolvasta a hadiparancsot, melynek felolvasása után Vilmos császár *Hoch!*-ot kiáltott barátjára és szövetségére, akit ezután a jelen volt tisztek háromszoros „Hurra!”-val üdvözöltek.

— **A kegyvesztett altábornagy.** Bécsből egy altábornagynak és főhercegnek kínos afférjét jelentik. *Madlé* altábornagy, a bécsi 25. gyaloghadosztály parancsnoka, *Péter Ferdinánd* főherceget, a 49. gyalogdandár parancsnokát — akit most akarnak kinevezni hadosztályparancsnokká — nem „kitűnően képesített”-nek minősítette, amit ilven alkalomkor feltételül szabnak, hanem csak „képesített”-nek. Ennek alapján a főherceg nem lehetne hadosztályparancsnok s nyugalmába kellene vonulnia. Tehát — ez a legkevésbé megoldás — *Madlé* altábornagyt felmentették a hadosztályparancsnokságtól.

— **Csillagkeresztés hűlgyek.** *Mária Jozefa* főhercegnő 1913. évi június 11-én kelt magas elhatározásával herceg *Lobkowitz* Zdenko Vincéné, született *Schönborn* Paula grófnőnek és herceg *Windisch-Graetz* Hugó Vincéné, született *Fürstenberg* Leontina hercegnőnek a csillagkereszt-rendet adományozta.

— **A zugligeti Kossuth-emlék leleplezése.** A székesfőváros első kerületi polgárainak adakozásából *Kossuth Lajos* elfogatása helyén a Zugligetben Kossuth-emléket állítottak, amelynek ünnepi leleplezése június 22-én, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor lesz. Az emlékmű annak a nevezetes eseménynek megörökítésére készült, hogy *Kossuth Lajos*, aki 1837-ben heves politikai harcot vívott a nemzet alkotmányáért, a Zugligetben, ahol lakott, május 5-én éjjeli két órakor az ügyészség negyven dragonnyossal elfogatta és a budavári helyőrségi börtönbe vitette, ahol három évig volt megfosztva szabadságától. Az emlék a Normafa alatt, annak a nyaralónak a közelében emelkedik, ahol *Kossuthot* elfogták. Az ünnepi leleplezés végleges programja a következő: 1. Himnusz. Éneklő a Budapesti Munkásdalárda. 2. Elnöki megnyitó. Mondja: dr. *Szebeny Antal* országgyűlési képviselő, az I. kerületi Szabad Polgári Kör elnöke. 3. Ünnepi beszéd, mondja *Sigra* Pál, a Budapesti Zugligeti Klub elnöke, amely után *Tóth István* szobrász leleplezi az általa készített emlékszobrot. 4. Budapest székesfőváros polgármestere átveszi az emlékművet. 5. „Kis szobor nagy emlék” költemény, írta és felolvassa *Ábrányi Emil*. 6. Az egyesületek letszik koszorúkat. 7. Szózat, Éneklő a Budapesti Munkásdalárda.

— **Lipót Szalvátor főherceg Miskolcra.** Miskolcra jelentik: *Lipót Szalvátor* főherceg ma délelőtt végignézte a tüzérség és gyalogság gyakorlatozását, amely fölött teljes meglepedését fejezte ki. Délben a főherceg ebédet adott, amelyen a helyőrség parancsnoka és főtisztjei, továbbá *Tar-nay Gyula* főispán, *Bónis Bertalan* alispán, *Naqy Ferenc* polgármester és mások vettek részt. Az ebéd délután 4 órakor ért véget. 6 óra 28 perczkor a főherceg visszautazott Bécsbe. A pályaudvaron megjelent személyiségeknek a főherceg ismételt köszönetet mondott a sendkívül szeretetreméltó és figyelmes fogadtatásért és elragadtatással szölt az itt töltött néhány napról, különösen a tegnapi tápolcafürdői kirándulásról szölt a főherceg nagy elragadtatással és kijelentette, hogy már régen nem érezte magát oly pompásan, mint e kedves kis fürdőhelyen. Szívélyesen elbucuzva a bucsuzásra megjelent személyiségektől, a gyorsvonathoz csatlolt termekocsiába szállt s a vonat az egybegyűlt nagyszámu közönség lelkes éljenzése közepette indult el.

— **Vilmos császár Angliában.** Londonból jelentik, hogy véglegesen megállapították már a berlini udvarnál *Vilmos* császár angolai látogatásának idejét és programját. A császár novemberben utazik Londonba s nvolz napig fog a windsori kastélyban lakni. Minden nap nagy vadászatok lesznek a *Great-parkban* és egy udvari ünnep Londonban. Az angol udvarnál remélik, hogy Augusztia császárné is eljön.

— **Magyar származású porosz hadnagy bravurja.** Berlini és porosz sportkörökben feltűnést keltett *Egan-Krieqer* danzigi huszárhadnagy bravurja. A fiatal hadnagy, aki jó barátja a német trónörökösnek s az ő ezredében szolgál, vasárnap *Magdeburgban* a löversenyen egy futamot megnyert, aztán repülőgépre szállott, Berlinbe röptül s ugyanazon a délután díjat nyert a *grunewaldi versenytéren*. *Egan-Krieqer* porosz hadnagy magyar ember. *Borostyánkőn* született 1886 július 10-én, *nemes családból*, akkor még *borostyánkői Egan-Krieqer* Jenő Edward Jakab Ernő volt a neve. 1904 február 5-én porosz nemességét kapott, a német hadsereg szolgálatába állott s Danzigban a trónörökös huszárezredénél hadnagy lett.

— **Hajókatasztrófa az Adrián.** Az Adrián hajókatasztrófa történt, az Orient hajóársaság *Siam* nevű gőzöse rízszelel megrakodva Fiume felé igyekezett. Mikor elhagvta *Scardát*, ismeretlen okokból sziklához ütdött, aminek következtében a hajó oldala betört és víz hatolt az első rízsraktárba. A hajó eleje lesülvedt, de azért folytatta útját Fiume felé. A hajó kapitánya csónakba ültetett legénység után segítséget kért a fiumei tengerészeti hatóságtól, mely az *Előre* nevű gőzöst küldte a sülyedő *Siam* segítségére. Egész éjjel és ma délelőtt folyt a szivattyúzás, de a hajó rakományát nem lehetett megmenteni. A kár igen nagy, de biztosítás utján megtérül.

— **A suffragettek mezőkövesdi kirándulása.** Vasárnap délelőtt nevezetes, érdekes vendégek látogatják meg a háziipara után világhírnévre kapott Mezőkövesdet; ugyanis a nők választójogi világtalálkozásának résztvevői tátrai kirándulásuk alkalmával Mezőkövesden kiszállnak, hogy az európai hírű *matyó-népművelés és népszokások* megismerhessék. Be lesz mutatva a matyó-völgy és mennvasszony a kísértő násznéppel. Az ügyvitel és több igen érdekes faji- és népszokás. A *matyó-varratosokból*, *matyó-motivum szötesekből* kiállítás rendez a háziipari szövetkezet. A népnépmegtekintése után a vendégek 12 órakor tovább utaznak a tátrai expresszsel.

— **A fiumei himlő.** A feketehimlő ügyében újabb fordulat nem történt. Fiumei jelentés szerint a hatóságok a legnagyobb eréllyel viszik keresztül a védőoltásokat, különösen a gyártelepeken, ahol eddig mintegy 40.000 embert oltottak be. A gyárvezetőségek most a szomszédos városokból segédorvosokat hívtak, miután a fiumei orvosok nem győzték az oltási munkálatokat és így minden valőzer *főny munkásság* is be lesz oltva. — Fiuméből jelentik: A városi tiszti főorvos jelentése szerint kedd este óta újabb megbetegedés nem történt. A városi állandó bizottság mai ülésén elhatározta, hogy a kedvezőtlen fekvésű járványkórházat kitelepítik és azt Pehlin alközségbe helyezik át. Az át-helyezés és védelem költségeire 60.000 koronát szavaztak meg.

— **Házasság.** *Vidor Lajos* Budapesten eljegyezte *Késmárky Tódor* földbírtokos bájos leányát, *Magdát*. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Robbanás a torpedógyárban.** A fiumei torpedógyár torpedószerelő osztályának próbatermében ma délelőtt szerencsétlenség történt, amelynek egy halottja és több sebesültje van, kiket egy vízzel telt víztartály robbanása sebesített meg. A torpedó belsejében ugyanis víztartály van elhelyezve, melybe nagy légköri nyomással belesajtol a víz van. A tartály arra szolgál, hogy a torpedót a víz felszín alatt tartsa. A vasból készült aránylag kis tartályt a levegőbe helyezés előtt próbának vetik alá. Ily próbát végzett ma is *Gyárfás Lajos* 44 éves fiumei munkás, aki már 15 éve foglalkozik ezzel a munkával. Közelében állott *Domines Mario* ellenőrző munkás is, a szerencsétlenség akkor történt, amikor a vízbe helyezett tartályba a 30 légköri nyomású levegőt belesajtolták, óriás dördüléssel felrobbant a tartály és két darabra szakadt. Az egyik darab visszaesett a vízzel telt edénybe, a másik pedig mellbe ütötte *Gyárfást*. A hatalmas ütés, de még inkább a rettenetes levegőnyomás leszakította jobbkarját, összetörte mellkasát és a szerencsétlen munkást eldobta 3—4 méternyire. *Gyárfás* azonnal meghalt. Leszakított karja a mennyezethez ütdött. Ugyanakkor a teremben dolgozó 250 munkás közül mintegy öten voltak közel a robbanás helyéhez. Ezek közül *Kucsics Pasquel* és *Blazsics Mátyás* könnyebben megsérültek. *Domics Mario* és két másik munkás sértetlen maradt. A robbanás bezugta a munkaterem összes ablakait és nagy rémületet keltett az egész gyártelepen. A szerencsétlenül járt *Gyárfás* özvegyét és három árját hagyott hátra.

— **Husz napig éjjel-nappal szolgálatban.** A vasutasok nehéz sorsát megdöbbenően bizonyítja ez a hír. A községi vasúti állomás közelében ma hajnalban halálos szerencsétlenség történt. A *róten-deki* őrháznál a lékai úton éppen akkor ért a vasúti sínre *Müller Ferenc* nagyiparos kocsija *Naqy János* kocsissal, amikor a soproni személyvonat a községi állomás felé a sorompónál átrobogott. A kocsis elaludt a szekéren, a vonat se vette észre a kocsit, összeütözköztek, olyan erővel, hogy a személyvonat a két lovat valóságos darabokra tépte. *Naqy János* magas ívben röptül ki a szekérből, az árokba zuhant, ahol nyakát szegte. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a halálos szerencsétlenség a vasút hibájából történt. A sorompókezelő husz nap óta van éjjel-nappal szolgálatban felváltás nélkül. Az éj folyamán fáradtan feleségére bízta a sorompó leeresztését, de az asszony meglepedkezett kötelességéről és így történt a szerencsétlenség.

— **Hajsza a férj után.** Hangos botrány zavarta fel az éjjel a Gelérthegy csöndjét. Az Orom-utcában levő *Altschul-villából* rohant ki kalap nélkül egy férfi, utána éjjeli pongvolában egy idősebb hölgy és a cselédség. A humoros, mozi jelenetekre emlékeztető eset szereplői dr. *Mészöly-Mittelmann Árpád* és ennek felesége, az uzsoraügyleteiről hírhedtté vált *Altschul Miksa* özvegye volt. A kétségbeesett feleség hangos jajszó kíséretében hívogatta vissza urát, de ez csak futott a fenyegető veszély elől, míg egy rendőr feltartóztatta a furcsa karavánt és bekísérte a főkapitányságra. Utközben az asszony ujra könyörgött *Mészölynek*, bocsásson meg neki és jöjjön vissza. A férj azonban nem volt hajlandó a békére. Erre az asszony bement a rendőrfőkapitányság központi ügyeletére és ott férje ellen család és sikkasztás miatt megettette a feljelentést. A jelenvolt *Mészölyt* is kihallgatta nyomomban a rendőrség. Elmondta, hogy csak azért vette el az öreg asszonyt, mert megígérte neki, hogy vállalkozásában segítségére lesz és ad neki hatvan ezer koronát. Eddig azonban csak harmincezer koronát kapott. A kihallgatás után a házasságok a főkapitányság Zrinvi-utcai kapuja előtt találkoztak. Az asszony ujra könyörgőre fogta a dolgot és megígérte férjének, hogy visszavonja a feljelentést, ha visszatér hozzá és csodálatos melegséggel megcirógatta férje arcát és ujra megkérdezte: — De ugy-e, haza jössz? Erre *Mészöly* hangos kiáltással felelt: — Nem, soha. Az asszony erre, mintha megörült volna, kiabálni, ordítani kezdett. *Csalónak, quilkosnak, gazembernek* nevezte az urát. A botránynak a rendőrtisztviselők vetettek véget, akik a civódó házastársakat kitessékelték.

— **Összelelkezte a halálba.** Szarvason *Skarka Mihály* jómódu gazdaglény mennvasszonyával tegnapelőtt a *Körösbe* vetette magát. Hulláikat ma találták meg. Összelelkezte tartották egymást.

— **Nagy tüzkatasztrófa.** Brüsszelből jelentik, hogy a város külső részén óriási tűzvész dühöng. Egy vegyészeti gyár gyulladt ki és a lángok gyorsan terjedtek. Eddig három gyár, egy tizenöt épületről álló háztömb ég. Az egyik gyárban tizenötezer liter benzint beraktározva, mely mennydörgéshöz hasonló zajjal robbant fel. A tüzet eddig nem tudták elszigetelni. A kár óriási. — Nápolyból is nagy tüzkatasztrófát jelentenek. Ma reggel három órakor, nyilván rövidzárlat következtében, az arzenál két műhelyében, melyek torpedózúzókat javításra szolgálnak, tűz támadt. A műhelyekben készletek és építési anyagok voltak. A magasra felcsapó hullámok minden városrészből láthatók voltak. A tűz egy harmadik műhelyre is áttért. Tűzoltóság, matrózság és katonaság dolgozott az oltáson. A Göben és Strassburg nevű német gőzöskék az akciót fényzóróval támogatták és matrózokat küldtek segítségül. Reggel félhét órakor a tűz teljesen el volt oltva. Tíz tűzoltó könnyű sebesülést szenvedett. A kár még nem állapítható meg.

— **Kártvájaték pofozkodással.** Szombathelyen viharos jelenetek voltak szemtanúi tegnap délután a Sabaria-kávéház vendégei. Steiner Gyula és Krausz Gyula kereskedők kártvájáltak. Alsólt jártak és úgy látszik Steinernek kedvezett a szerencse. Krausz azonban fizetés nélkül akart a játékszállítót távozni. Steiner sehogyse egyezett bele Krausz lovagiatlan eljárásába és becsületbeli ügynek minősítve a kártvadászást kifizetését, hatalmasan arculütötte Krauszt, aki eszméletlenül esett az asztal alá.

— **Ismét suffragette-botrány a löversonyen.** A már teljesen undorítóvá vált suffragette-botrányok száma ismét egygyel szaporodott és épp oly veszedelmes kimeneteli volt, mint a mult-kori eset. Escotból jelent egy távirat, hogy ma az ascoti aranyserlegért futott harmadik futamban egy ismeretlen férfi, kezében a suffragettek zászlajával, a Trocery nevű favorit-ló elé ugrott és elrántotta annak kantárját. Az erős lendülettel futó ló elbukott és támadóját maga alá temette. A merénylőt, akinek koponyája meghasadt és állapota életveszélyes, hordágyon vitték el. A versenyen jelen volt királyi pár és a közönség a kínos botrány fölött erősen megbotránkozott és a királyi pár a futam után rögtön el is távozott. A merénylőt Mr. Belmont-nak az amerikai zokó-klub elnökének favorit lovát ütötte el a győzelemtől. Valóban ideje volna már, ha a jogokért küzdő suffragettek harci modora ellen radikális orvoslást találnának, mert a suffragette-örjögés már elég ártatlan áldozatot szedett.

— **Pánczélos bakák.** Bécsi híradás szerint a hadvezetőség érdekes és jelentős újítás gondolatával foglalkozik: pánczélosítani akarja a gyalogságot. Erre a tervre Drinápoly ostromának tanulságai vezették a hadvezetőséget. A bolgár sapeurök az ostromnál olyan pánczell használtak, amely a löfegyver és a bajonett ellen teljesen bevált. Több állam már intézkedett is, hogy hadseregét pánczellal felszerelje. A találmány egy különös összetételű acélsanyagból áll, amely egészen sajátos szövettel van burkolva és szorosan hozzámul a katonák melléhez és hasához. Előnye ennek a pánczellnak könnyű volta mellett az is, hogy meghatározott távolságból semmiféle lövedéket nem kocsát át. Kétszáz-öt száz méter távolságra használva a pánczell súlya alig négy kilogramm. Minél kisebb a távolság, annál nehezebbnek kell lennie a pánczellnak, mely a löfegyver lövedékein kívül a szurony ellen is tökéletes védelmet nyújt. Egyelőre csak néhány ezredet akarnak felszerelni az új pánczellal, amely a szakértők szerint olyan katonákat állít a harcztérre, akiket nem fog a golyó. Csak a fejükön. Meg nem sántulnak, legföllebb némileg meghalnak.

— **Vasuti összehittetés a harcztéren.** Szalonikiból jelentik: Grama és Xanti között, Jenikő mellett két bolgár csapatokat vívó vasuti vonat összehittetés. Tíz kocsis összehittét, öt bolgár tiszt és 40 katonát állítólag meghalt, számosan megsebesültek.

— **Hibás felirat a főherceg siremlékén.** A Rajner főherceg szárkofágja, bécsi jelentés szerint még mindig a kapuczinus atyák sirboltjának előcsarnokában fekszik, bár már január huszonhetedikén meghalt az öreg főherceg. Végleges helyére azért nem tették még a koporsót, mert a koporsóhoz tartozó márványtábla szövegébe hiba csuszott be. Érdekes, hogy ugyanez az eset történt néhai Erzsébet királyné koporsójával is. Akkor a királyné születése helyéül Possenhofent vésték be a márványtáblába, holott a királyné Münchenben született.

— **Öngyilkos külügyminiszteri futár.** Bukarestben szenzációs öngyilkosság történt. Ma reggel hét órakor a város középpontjában, a Flória-utczán, föbelötte magát egy jól öltözött uriember s nyomban meghalt. Megállapították, hogy az öngyilkos Komendat Miklós, a külügyminisztérium futárja, aki Szófia, Belgrád, Bécs és Budapest között teljesített szolgálatokat s a háború kitörése óta sűrűn vitte a román kormány lepecsételt iratait. Az utóbbi időben azonban állítólag rájöttek a külügyminisztériumban, hogy fontos állami iratok eltűntek. A gyany Komendatra terelődött, akit azzal is gyanúsítottak, hogy a fontos titkokat tartalmazó adatot eladta egy idegen államnak. A rendőrség erősen titkolódik és Komendat viselt dolgairól nem hajlandó felvilágosításokat adni. Az izgalom városszerte nagy.

— **Gyilkol a nyomor.** K. ssáról jelentik: Koszta István 49 éves állásnélküli kereskedősegéd lakásán halántékon lötte magát. Életveszélyes sebével a mentők a kórházba szállították. Valószínűleg a hosszú állástalanság kergette az öngyilkosságba. — Balázs Julia cselédleány, aki már egy ízben megkísérelte az öngyilkosságot, ma a mosókonyhában konyhakéssel elvágta a torkát. Sulvos sebével a kórházba szállították.

— **Egy gránát borzasztó pusztításai.** Krakkóból táviratozzák, hogy egy tüzerönkéntes könnyelműsége ott végzetes katasztrófát idézett elő. A második számú vartüzérezred gyalogosan vonult haza a lőtérről. Köztük volt Blau József önkéntes, aki a bornyujában egy gránátlöveget vitt. Menetközben a bornyuját megütötte a fegyverével. A tőténu felrobbant és Blau Józsefet, valamint a mellette haladó Lanzer Rudolf önkéntest darabokra tépte. Egy köztüzér bornyuját lángolva dobta fel egy háztetőre, amelytől a ház lángborult. A kivonult tűzoltók aztán eloltották a tüzet. A gránát robbanása hat katonát és egy járdán álló leányt könnyebben megsebesített.

— **Mikor vásárol előnyösen a vevő?** Kétségtelenül akkor, ha a kereskedő nem a vevő laikussága, hanem ha az áru minősége szerint előre szabja meg az árát. Ezen szolid elvnek hódol Polgár Kálmán fővárosi ékszerész is, midőn a legnagyobbított raktárain (VI. Teréz-körút 5. sz. I. em.) feltalálható ezüstneműek, órák és ékszerekről nagy képes album ábragyűjteményt állított össze. Ezen albumot lapozgatva, gazdag kiállításra képzelheti magát az ember és gyönyörködve tapasztalhatja, hogy minden rendű és rangú egyén feltalálhatja a megfelelő szebbnél-szebb dolgot. Birjuk Polgár Kálmán abbéli ígéretét, hogy olvasóinknak közvetlenül is hozzá intézendő felszólítására ezen díszes album-ábragyűjtemény és bérmentve megküldi.

— **Sztrájkra sztrájk.** Milanóban tegnap már helyreállt a béke, beveződött a sztrájk, ma pedig ismét kiüört a háborúság. Milanói jelentés szerint az ok az volt, hogy egy cég nem akart visszafogadni husz munkást s mikor ennek híre terjedt, újból proklamálták az általános sztrájkot. A katonaság és a csendőrség készenlétben van.

— **A Párisi Nagy Áruház** nem fogvott ki az ötleteiből, hanem csak hűségese és áldozatkész közönségének kedvében jár, amikor a furdőszezon küszöbén újra fehér hetet rendez. E poétikus ötlet megismétlésére azonban a főimpulzust az agilis utazó gárda adta, a mely a fehér cikkeknek mászás tömegét halmozta össze a világ minden részéből. A fehér szín mosolygós, derűs és tiszta harmoniája ilvenkor nyáron tetőtől talpig hófehérbe öltözteti a hölgyeket, urakat és gyermekeket, ehez járul még, hogy a következő árak már nem csak csodásak, hanem fehérek: Fűzővédő 35 fillér. Himzett női ing 2 kor. 20 fillér. Fehér vászon alj, vászon cipő, vászon kalap, mind megannyi csodás olcsó árban kapható. Férfi piké mellény 2 kor. 50 fillér. Férfi puha fehér gallér 19 fillér. Fehér kézelő 19 fillér. Gyönyörű a nagy csarnokban egy hófehér interieur. Minden rózsás leányom e héten a Párisi Nagy Áruház egyik kirakata felé száll, ahol egy hájos és poétikus leányszobának diszkrét litkai vannak feltárva. A tetőterasszon katonazene minden délután.

— **Felakasztotta magát a gyermekei előtt.** Makóról jelentik: Papp Józsefné, makói földmives felesége összeveszett az urával, de férje otthagya a perlekedő asszonyt és munkába ment. Az asszony ezen annvira elkeseredett, hogy öt gyermeke szemeláttára, a kik közül a legidősebb 11 éves, kötelelet vett elő és, daczára a gyermekek könyörgésének, hogy ne hajtja végre szörnyű szándékát, felakasztotta magát. A legnagyobb látva, hogy anvja hajthatatlan, apjáért futott, de mire ez megjött, az asszony már meghalt.

— **A makói származású újságíró.** Makó nemcsak hagymájáról híres, hanem most derül ki, hogy Pulitzer amerikai világhírnevű újságkiadó is Makóról származik. Makó város polgármestere levelet kapott az amerikai Clevelandből, az osztrák-magyar konzulátustól, amelyben arra kéri a polgármestert, hogy Makó város monografiáját, valamint William Pulitzernek makói származására vonatkozó adatokat küldjön Clevelandba. Ezekre a dolgokra egy amerikai írónak lenne szüksége egy művéhez, amely William Pulitzernek az életrajzát tartalmazza. Tudott dolog, hogy a híres amerikai lapkiadó, aki a The New York World, a legelterjedtebb amerikai napilap tulajdonosa, makói származású magyar ember volt. Több mint fél évszázada, hogy kivándorolt, mint szegény zsidó ifjú Amerikába, ahol olyan karriert csinált, aminőt csak a legszélsőbb lehetőségek hazájában, Amerikában lehet csinálni. Egész alul kezdte s a legfentebb végezte, úgy hogy halála alkalmából az egész világon mindenütt megemlékeztek róla. Makó nem tudott eleget tenni az amerikai író kívánságának, mert nemhozz Pulitzer származására vonatkozó adatokkal nem rendelkezik, hanem még egy a saját monografiáját tárgyaló mű sincs a tulajdonában.

— **A befőzés szezonja.** Háziasszonyok számára két rendkívül ügyes könyvecskét írt Kürthy Emilné, a „Háztartás” című népszerű folyóirat szerkesztője. A gyümölcsbefőzésről, az uborka, zöldség és egyéb főzések eltarthatásáról 70 kipróbált receptet tartalmaz a két füzet, melyek most a befőzési idény alkalmával kitünő szolgálatot tesznek. A két csinos füzet mindössze 40 fillérbe kerül és a „Háztartás”, a magyar asszonyok lapja kiadóhivatában (II. Margit-körút 5-b.) kapható.

— **Fagy a nyárban.** Nagyvárad jelentés szerint Bihar megyében a legutóbbi pusztító jégeső után, rendkívül hideg napok és éjszakák következtek, több helyen dérről és fagyval. Különösen Margitta környékén okozott mérhetetlen károkat a fagy, mely a gyenge búzát, a burgonya indáit és a zöldségféléket elpusztította.

— **Egy híres lótenyésztő öngyilkossága.** Szarvasi jelentés szerint Tatay György csanádi földbirtokos tegnap föbelötte magát és azonnal meghalt. Tatay ismert lótenyésztő volt és versenyei idején gyakran megfordult Budapesten is, ahol rendkívül költséges életmódot folytatott. Pazarlásainak következménye persze nem maradhatott el és mikor tegnap családi hajléka fölött megperdült a dob, elkeseredésében föbelötte magát.

— **Rendőri hírek. Villamos elgázolás.** Tegnap a Váci-körúton a 38-as számú közúti villamosvasuti kocsit elütötte Horváth Jusztin tizenhét éves tanulóleányt, akit könnyebb sérüléseivel a Mátyás-tér 14. számú lakására vitték. — **Eletunt asszony.** Turza Szilveszterné született Fábri Erzsébet napzamosnő Főti ut 32. számú lakásán mérget ivott. A Bethesda-kórházba vitték.

— **Halálozás.** Özvegy horhi Antalné, született csallókö-megyei Szabadhegy Walburga, e hó 17-én életének 75-ik évében Budapesten elhunyt. — **Öz. Móczár Imréné szül. Zellerer Szidónia,** Kiskunfélegyháza város övönője, e hó 16-án életének 40-ik évében Kiskunfélegyházán meghalt.

Görzből jelentik, hogy özvegy erdődi gróf Pálffy Andrásné született Almásy Melánia grófnő, néhai Pálffy András grófnak, a magyar testőrség volt parancsnokának özvegye, ott 67 esztendőskorában meghalt. Holttestét Pozsonyba szállították és az ottani családi sirboltban helyezték örök nyugalomra.

— **Bigé György,** nyug. főszolgabíró, 69 éves korában Nagyváradon meghalt.

— **Háringsás János** tegnap este 9 órakor 46 éves korában meghalt.

Münchenből táviratozzák: gróf Feilitzsch Miksa volt belügyminiszter ma délután meghalt.

x **Akinek fájós foga van,** vagy bármilyen okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. kir. egyet. tanár, a műfogászat szakorvosának fogorvosi intézetét ajánljuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körút 10. szám alatt legújabbán áthelyezve, egyenesen erre a célra átalakított helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter is elismerő leiratával tüntette ki a maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **A folyó hó 14-én** Komataban megvitt német-cseh országos vásár alkalmából Károly Ferencz József főherceg ő csász. és kir. fensége Mattoni Henrik kamaratanácsost megszólítással tüntette ki, mely alkalmából ő csász. fensége a Mattoni-czégről, mint a monarchia legnagyobb kuttvállalatáról felette elismerően nyilatkozott.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Vendégszereplés.** A *Cziánprimás* ma est előadásán a székesfehérvári színház szépséges primadonnája Kovács Lili lépett fel vendégként Sári szerepében. Fedák után is sok új ötletet, színt vitt be a szerepébe és az énekrészeket szüntelenül újráztatta a közönség. Az első jelenés után kegyébe fogadta a lelkes publikum és szinte úgy tapsolt, mintha itt akarná marasztalni egészen. A többi szerepben Soós Vilma, Rátkau, Nyárau, Latabár érdemelték ki a szokott elismerést.

(*) **Új vizsgarend a színészfelvételnél.** Az Országos Színészegyesület felvételi vizsgáin tudvalevőleg olyanok is jelentkeznek, akik semmiféle színésziskolát nem végeztek és a feltétlenül kívánt alaptulajdonságokkal sem bírnak. Az általános ismeretek és különösen a jelentkezők irodalmi műveltségének megvizsgálását is kitérte a felvételi bizottság és úgy határozott, hogy ezután a felvételi vizsgákra meg fogja hívni dr. Incze Henriket, az egyesületi színésziskola tanárát is.

(*) **A párisi Nemes aukció.** Tegnap ért véget Párisban Nemes Marcell képgyűjteményének elárverezése. A magyarokat Térey Gábor, Ernst Lajos, báró Herzog Péter, báró Hatvány Ferenc és a Párisban tartózkodó magyar írók és művészek képviselték. A végeredmény túlhaladja az ötmilliót. Kedden a legnagyobb árt egy Rembrandt-kép ért el, amelyért ötszázötvenhatezer frankot fizettek. A magyar kormány a hivatalosan jelenlevő *Térey*-t a Képzőművészeti Múzeum igazgatójától az utolsó pillanatban megvonta a vásárlási meghatalmazást. A budapesti szépművészeti múzeum azonban ennek ellenére is hozzájutott egy Greci-féle férfiarcképhez. Zsolnay és Herzog ajándékozása folytán, akik ötvenezer frankot fizettek érte. A két napig tartó árverésen 5.344.600 frankot vettek be a gyűjteményekért. Itt említjük, hogy a Tribunal de la Seine a spanyol nagykövetség kérelmére formálisan lefoglalta Goga „Las Gigantillos” című festményét. A festményt 1899-ben lopták el a Museo del Prado-ból és értékét körülbelül 80.000 ezer frankra becsülik.

(*) **A hercegprimás és a színészek.** Ma délelőtt a „Széppéldabáz” színházépítő-egyesület küldöttsége tisztelteti dr. Csernoch János hercegprimás budai lakásán, hogy őt az egyesületnek pártolására felkérje. A küldöttségben résztvettek többek között: Andor György miniszteri tanácsos, preláus-kanonok, Kanter Károly preláus, várplébános, Mihályfi Károly, Molnár László, a Nemzeti Színház művészei, Simonvi Béla színiakadémiai tanár, Lévay Gyula, Czinger Mihály, Bánás Frigyes. A küldöttség nevében Kanter Károly preláus ecseztelte az egyesület törekvéseit és kérte a hercegprimás támogatását. Dr. Csernoch hercegprimás válaszában kiemelte, hogy tudomása van ugy néki, mint a püspöki karnak az egyesület törekvéseiről, melyeket teljesen helyesel. A templomok mellett szükségesnek tartja a tiszta színházak építését is és kéri a megjelenteket, hogy az eszme érdekében kitartással fáradozzanak.

(*) **A Vigszínházban** vasárnap két előadás lesz. Este a Nem szabad! Kéroul és Barré bohózata kerül színre. Délután a színészegyesületi iskola növendékei vizsgaelőadásul a Gyurkovics lányokat, Herceg Ferenc vigjátékát adják elő. Holnap, pénteken, az Órnagy ur-nak lesz a reprize. A főszerepeket Varsányi Irén, Haraszthy Hermin, Kende Paula, Rónaszékiné, Hegedűs Gyula, Fenyesi Emil, Szerény Zoltán, Tanay Frigyes, Tapolezay Dezső, Vendrey Ferenc játsszák.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Zeppelin Amerikába készül.** Az egyik amerikai könyvkiadó jelentése szerint gróf Zeppelinnek az a szándéka, hogy valamelyik léghajóival az Óceánon keresztül Amerikába repüljön Zeppelin 1915-ben akarja az utat megtenni, de eddig meg nem határozott ebben a dologban.

© **Baleset az asperni repülőtéren.** Bécsből látványozzák: Allar francia aviatikus az asperni repülőtéren egy hosszabb ideig tartó röpülés után leszállt. A repülőgép kerek egy mélyedésben megakadt, minek következtében a repülőgép fölborult és erősen megsérült. Az aviatikus szerencsére sérülés nélkül maradt.

© **Léghajón az óceánon át.** Fmiedrichshavenből jelentik: Azok a jelentések, hogy előkészületek történtek egy Zeppelin léghajónak Amerikába való repülésére, alaptalanok, bár a Zeppelin léghajóépítő-társaság lehetségesnek mondotta, hogy 1915. évben a Zeppelin-léghajók tökéletesítése annyira előrehaladott stádiumba lesz, hogy egy ilyen léghajóval veszély nélkül átrepülhetik az Óceánt.

FŐVÁROS

Vázsonyi győzött

— Bározy is melléje állott —

A főváros mai ötödik üléséről közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

A kormánypárti bizottsági tagok tegnapi komplottia ma csufos bukással végződött. A Kossuth Lajos-utcai villamos körül valóságos erőpróba folyt le a Vázsonyi vezetése alatt álló ellenzéki érzelmi városatyák és a kormány engedelmes tábor között. Az ellenzék ügyrendi vita során erővel követelte, hogy azok a városatyák, akik az ügyrendben megállapított rendelkezések értelmében inkompatibilisok: a kérdés feletti tanácskozásban részt ne vehessenek. Az elnöklő főpolgármester az összeférhetlenség eldöntését az illető városatyák lelkiismeretére kívánta bízni, de az ellenzék könyörtelenül az ügyrend alapiára helyezkedett és a kormánypárti táborban ülő nagyszámú inkompatibilis bizottsági tagoknak a tárgyalásból való kirekesztését követelte. A szenvedélyek magas fokra hágtak, a tegnapi tumultusok már-már megismétlődtek és úgy látszott, hogy elkeseredett obstrukciós vita kerekedik, amikor a főpolgármesternek az a szerencsés ötlete támadt, hogy a közgyűlést a kedélyek megnyugtatóra felfüggesztette.

Szünet alatt aztán megfelelő fordulat állott be. Bárczy István kijelentette, hogy a tanács javaslatát Vázsonyi indítványának megfelelően módosítani hajlandó. A zsákutcába került kormánypárti tábor kapva-kapott az alkalmon, hogy nyílt ülésben, a nyílt lezavaztatást elkerülje és most már lelkesen elfogadta a Bárczy által is magáévá tett Vázsonyi-féle indítványt, amely ellen még tegnap oly nagy szenvedéllyel szállt síkra. Vázsonyi természetesen, elégtétellel türtte, hogy a saját indítványát, mint a tanácsnak Bárczy által módosított javaslatát *equanquale* elfogadtassék. A városházai munkapárti tábor tehát ma ismét a Bárczy István által épített aranyvid mentette meg a csufos bukástól. Az *equanquale* elfogadott javaslat Vázsonyi ama elvi álláspontját emelte a közgyűlés határozatává, hogy a Kossuth Lajos-utcai vonal — mint a legérlelesebb fővárosi vonalszakasz — csak megfelelő rekompenzációk ellenében adassék oda valamelyik társaságnak.

A nagy csata után a közgyűlés nagy gyorsasággal tárgyalta le a hosszú napirendet, melynek tárgyai közül csupán az élelmiszerárú-üzem fejlesztése támasztott nagyobb vitát.

A mai közgyűlésről alábbi tudósításunk számol be:

A törvényhatósági bizottság ma délután dr. Heltai Ferenc főpolgármester elnöklésével folytatta tegnap félbeszakadt tárgyalásait.

Berlin köszönete

Az ülés megnyitása után bejelentette az elnök, hogy Berlin város főpolgármestere meleghangú távirattal viszonzta a székesfőváros üdvözlését. Az elnök a közgyűlés kívánságára eredeti nyelven olvasta fel a táviratot, melyet a közgyűlés zajos helyesléssel és tapsal fogadott és az elnök javaslatára elhatározta, hogy azt magyar és német nyelven a mai ülés jegyzőkönyvében szószerint megőrköti.

Dr. Plattau György e jelentés kapcsán tiltakozott az ellen, hogy a törvényhatóság termében idegen nyelvű bejelentéseket tehesse. Sümeji Vilmos is azt kérte, hogy a távirat szövegét magyar nyelven is ismertessék.

Új tisztí orvosok

Ezután a kis incidens után az elnök kihirdette a tegnapi tisztí orvosi választás eredményét. Megválasztottak tisztí orvosokká: dr. Baintner Imre, dr. Barta Gábor, dr. Hollós Gábor, dr. Pauer Károly, dr. Szécsi Ernő és dr. Tóth Zsigmond.

A megválasztottak letették az esküt, mire a főpolgármester üdvözölte őket. Az új tisztí orvosok nevében dr. Barta Gábor mondott köszönetet.

Ügyrendi vita indul

Mielőtt a napirendre tértek volna át, dr. Fűredi Mór az ügyrendhez kért szót. Azzal kezdte, hogy arról értesült, hogy tegnap olyanok is vettek részt a tárgyalásban, akik ebben az ügyben érdekelt részvételükkel közvetlen összeköttetésben áll-

nak, akár mint igazgatók, akár mint felügyelő-bizottsági tagok, akár mint részvényesek. (Felkiáltások: Ohó!) Az ügyrend szerint tanácskozásban vagy határozathozatalban részvételük csak igazgatói, felügyelői vagy részvényesei nem vehetnek részt, ha őket érdeklő ügyekről van szó. (Zaj.)

Oláh Dezső: Hisz mindnyájan részvényesek vagyunk!

Fűredi Mór: A főpolgármester figyelmébe ajánlja az ügyrend erre vonatkozó paragrafusát és kéri a polgármestert, éljen jogával. Az érdekelteknek a tárgyalóteremből való eltávolítását kéri.

Hecht Ernő szerint még semmiféle megállapodásról szó sincs és ebből a konkrét ügyből kifolyólag semmiféle elnöki intézkedésre nincs szükség.

Vázsonyi az inkompatibilisok ellen

Vázsonyi Vilmos állott fel ezután szólásra. Itt előzetes elvi határozatról van szó. Ez az első lépés egy végleges határozathoz. Sőt lehet, hogy ez az első lépés döntő hatással van a végsőre. (Úgy van!) Egyebekben meg vagyok hatva annak bevallásától, hogy itt részvényesek és érdekeltek jelentek meg és akarnak szavazni.

Felkiáltások: Ki vallotta be?

Vázsonyi Vilmos: Oláh Dezső kiabálta, hogy mindnyájan részvényesek vagyunk.

Oláh Dezső: Ez nem igaz.

Vázsonyi Vilmos: Én azt hallottam. Ha nincsenek itt részvényesek, nem tudom, miért izgul azon, ha azt akarjuk, hogy részvényesek ne legyenek itt. Vagy vannak itt részvényesek, vagy nincsenek. Vagy vannak érdekeltek, vagy nincsenek. Ha nincsenek érdekeltek, akkor a legnagyobb lelki nyugalommal és nemes önmegtartóztatással és érdektelenséggel vegyék tudomásul a figyelmeztetést, hogy az ügyrend értelmében a tanácskozásban azok, akik érdekelve vannak, részt nem vehetnek. Ama lista szerint, amely a legutóbbi közgyűlésen mint lista szerepelt, vannak részvényesek, akik közül néhányan van szerencsém itt látni. Ami egy bizottsági tag ur megjegyzését illeti, hogy a városi villamos vasutnál a polgármesterek is érdekeltek, csodálatos, hogy nem tudnak különbséget tenni a között, vajjon a város megbízásából foglal-e helyet egy társaságban a város érdekeinek védelmére, vagy pedig hogy magánérdekek védelmére foglal-e ott helyet. (Lelkes taps.) Aki e különbséget meg nem érti, az szándékos színvakságban szenved. Az ügyrend e kérdésben teljesen világos, az ügyrend világos rendelkezéseitől tágitani pedig a magunk részéről nem szándékozunk és nem fogunk! Érdektelen törvényhatósági bizottsági tagokkal tárgyalunk és részvényesekkel nem tárgyalunk. (Lelkes taps a jobboldalon. Nagy zaj.)

Vita az összeférhetlenségről

Bárczy István felvilágosítást kér az elnöktől arra nézve, hogy a részvényesek szavazhatnak-e abban a kérdésben, hogy legyen-e a Kossuth Lajos-utczában villamos vasúti vagy sem.

Heltai Ferenc elnök: Én, mint elnök, nem vagyok hivatva az ügyrend 27. §-át értelmezni. Annak a kérdésnek eldöntését, hogy valamely társaság igazgatósági, felügyelő-bizottsági tagjai vagy részvényesei ki vannak-e zárva az ügyrend értelmében a tanácskozásban való részvételtől, kénytelen vagyok minden egyes jelenlevő lelkiismeretes megitélésére bízni.

Az elnök szavait követő zajban Plattau György szólalt fel, szerinte az ügyrend világosan megmondja, hogy az érdekeltek a tanácskozásban semmi szín alatt részt nem vehetnek.

Folytonos zajban beszélt Glücksthal Samu, majd Felek Béla, aki nem kíván határozatot hozni az inkompatibilitás kérdésében, de mindenkinek lelkiismeretére bizza annak eldöntését, résztvehet-e a tárgyalásokban és szavazásban.

Szalay Mihály beszédében odakonkludált, hogy addig nem lehet tárgyalni, amíg az ügyrend rendelkezésének eleget nem tesznek.

Nagy Andor indítványozza, hogy térjenek át a napirendre.

Heltai Ferenc újabb felszólalása után Oláh Dezső emelkedett szólásra, mire ismét kitört a lármá. Beszédében a bizottsági tagok terrorizálása ellen tiltakozott, majd az elnök az igazgató hangulatra való tekintettel szünetet rendelt el.

Szünet után

A közgyűlés újból való megnyitása után újból Vázsonyi Vilmos szólott az ügyrendhez és kijelentette, hogy felfogásához a legteljesebb mértékben ragaszkodik továbbra is. Mégis arra kéri elvtársait, hogy a mai ülésre e vitát fejezzék be. (Általános helyeslés.)

Heltai Ferenc főpolgármester elnök ezután kijelentette, hogy miután az ügyrendhez több felszólaló nem jelentkezett, áttérnek a napirend tárgyalására. Ennek során elsőnek Bárczy István dr. polgármester állott szólásra.

Bározy Vázsonyi mellé áll

A tegnapi közgyűlésről távozva — úgymond Bárczy — a ma reggeli lapokban nagy meglepetés-

sel olvastam, hogy a tegnapi közgyűlésen történt felszólalásokat sokan úgy magyarázták, mint ha itt szembe kerülne az én álláspontom és a tanács álláspontja, Vázsonyi Vilmosnak felfogásával. Magából abból a körülményből, hogy egyes részletekben vagy nüanszokban nem értem egyet az indítványozó bizottsági tag urral, ebből mélyreható differenciákat konstruálni nem lehet. A magam részéről újból kijelentem, hogy Vázsonyi Vilmos indítványának, úgy tendenciájának, mint tartalma ellen észrevételem nincs. Mindezeknél fogva kijelentem, hogy a tanács javaslatát Vázsonyi változtatásaival a magam részéről hajlandó vagyok elfogadni. (Éljenzés.) A kérdéshez még Benedek Dezső, Platthy György, Baráthy Gyula és Kriszthaber Leó szöveget hozták, mire a főpolgármester a vitát bezárta. Zárszó jogán még Vázsonyi Vilmos jelentette ki, hogy miután a főváros a Kossuth Lajos-utcai vonal dolgában kényszerhelyzetben nincs és mert a polgármester javaslata fentartja a város számára a szabad kezet, ahhoz hozzájárul. (Helyeslés.)

A közgyűlés erre a polgármester javaslatát és Szebeny tegnap tett indítványát egyhangulag elfogadta.

Interpellációk

Az interpellációkra került ezután a sor. Becsey Antal a Kelenföld csatornázása és a városrésznek megfelelő közlekedéssel való ellátása ügyében interpellált. Taubner Vilmos pedig interpellációjában a sportpályán előforduló és a sportélet elfajulására vezető sajnálatos esetekre hívta fel a polgármester figyelmét. Az interpellációkat kiadták a polgármesternek.

Dr. Harer Ferenc tanácsos válaszolt ezután az V., Lipót-körút környékének rendezetlensége ügyében. Piperkovics Bátor tanácsos a róm. kath. karnagyok és kántorok állásainak szervezése ügyében és Fock Ede tanácsos a járdák elfoglalása ügyében előterjesztett interpellációkra.

A közgyűlés a válaszokat az interpellálók hozzászólása után tudomásul vette.

Napirend — expressz gyorsasággal

Ezután folytatták a napirend tárgyalását. A tanács a községi elöljáró elárúsító üzem üzleti forgatókéjének 250.000 koronával való felemelését kérte. Ezt a javaslatot dr. Mittelmann Bernát, Vertes Emil, Boqányi Mór, Bittner János, Szekula Gyula, dr. Platthy György és Kriszthaber Leó felszólalása után a közgyűlés 49 szóval 6 ellenében elfogadta. Ugyiszintén elfogadták a gázműveknek az 1912. év második felében folyt építkezéseiről szóló tanácsi előterjesztést.

A hirdető vállalt 1912. évi mérlegének tárgyalásánál Dán Leó indítványt nyújtott be, amit kiadták a tanácsnak. A napirendnek többi kisebb jelentőségű pontját vita nélkül fogadta el a közgyűlés, amely este fél kilenc óra után ért véget.

(A legközelebbi közgyűlés. A törvényhatósági bizottság szerdán, e hó 25-én rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgysorozatán a következő fontosabb tárgyak szerepelnek: Az Első Magyar Szállítási Vállalat R.-T. részvényei többségének megszerzése; az állat- és növénykert 1912. évi üzletszámadása, szervezése és 1913. évi költségvetése; a VII. ker. elüljáróság épületének felépítése; a központi vásárcsarnok kibővítése. Azonkívül több felebezerési, bérleti, tulkiadásfedezeti, kegy- és nyugdíjazási ügy. A tárgysorozat összesen 45 pontból áll.

(Az új városháza. Az Erzsébet-sugárut megnyitása és az új városháza elhelyezésével kapcsolatban a városépítési ügyosztály nevében dr. Harer Ferenc tanácsnok újabb előterjesztést tett a szabályozási kérdések megoldására nézve. Az ügyosztály három alternatív tervet mutat be. Mind a három terv megoldja az új evangélikus templom elhelyezésének, a Fürdő-utca betorkolásának, a Rombach-utca, Fürdő-utca irányában való meghosszabbításának lehetőségét, a Belváros és a VII. kerület belső részének egyéb szabályozási kérdéseit. Az előterjesztést holnap tárgyalja a középítési bizottság.

(A Gellértfürdő népfürdője. A közgyűlés, a mikor a Gellért-gyógyfürdő építési költségeit újból megállapította, utasította a tanácsot, hogy a gyógyfürdő továbbfejlesztése céljából a szegénysorsu lakosság által alacsonyabb árak mellett igénybe vehető népfürdő létesítése dolgában hat hónap alatt tegyen külön előterjesztést. Ennek az utasításnak az alapján a városgazdasági ügyosztály utasította dr. Bossányi Bélát, a Gellért-gyógyfürdő igazgató-főorvosát, hogy készítse el a népfürdő programját. Ez el is készült és a programot a Magyarévits Mladen tisztí főorvos által javasolt módosításokkal az építésre felügyelő bizottság el is fogadta. A tanács legutóbb tartott ülésében hozzájárult a programhoz. A terveket és költségvetéseket augusztus végéig kell a műépítésznek beadni.

KÖZIGAZGATÁS

Egy lemondás körül

Budapest, június 19.

Nemrégiben közöltük Szegegy Albertnek, a pestvármegyei jegyzőegyesület elnökének Dózsa Endre hunyadmegyei alispánhoz intézett nyílt levelét, amelyben arra kérte, nyilatkozzék, miként szözl Jászberényi Miklósnak, a központi jegyzőegyesület főjegyzőjének lemondásához fűzött indítványa, ugy-e, hogy javasolja a választmány a közgyűlésnek elfogadásra a lemondást, vagy pedig javasolja annak el nem fogadását.

E nyílt levélre Dózsa Endre a következőkben válaszolt:

Tekintetes Szegegy Albert urnak

Budapesten.

Tisztelt barátom!

Hozzám megküldött nyílt levélre értesíteni kívánom, hogy azon viszálykodás, mely a körjegyzők országos egyesületének kebelében folyik, teljesen elkedvetlenít; egyáltalán nem ad ösztönzést arra, hogy ebben a személyi antipatiák és szimpátiák szerint tagolódo harcban részt vegyek. Az igazsághoz híven azonban kijelentem, hogy a Községi Közlöny április 27-ik számában közölt értesítés egészen azon kitételig, hogy „ne fogadja el” csaknem szóról szóra helyes. Ezen kitétel azonban én úgy adtam elő „fogadja el”. Gondolom Tóth körjegyző ur közbeszólással úgy javította ki indítványomat „ne fogadja el”. Én ez ellen kifogással nem éltem, teljesen közömbös lévén, bármelyik alakban tesz a választmány előterjesztést, mint-hogy a lemondás ténye felett a határozat a közgyűlés illetékességi körébe utaltatott s ugy az alkalom meg van adva arra, hogy az egyesület ezen bizalmi állását akár újól a lemondott titkárra ruházza, akár másnak adományozhassa. A lényeg ez. Hogy az elnök hogy enuncziált, nem tudom, mert nem hallottam, de a nyílt levélben sérelmezett enuncziálás sem zárja ki a közgyűlésen a lemondás feletti határozathozatalt, éppen ezért az elnök enuncziálását egyáltalán nem kifogásoltam utólagosan sem. Ha már kifogásolni valót keresnem kell, az a cinkotai gyűlés, amely beleütközik abba a megállapodászerű megbeszélésbe, melyben azt is hangsúlyoztam, hogy Jászberényi lemondása után öszig, vagyis a jegyző egyesület rendes közgyűléséig, bizalom vagy bizalmatlanság nyilvánításának helye nincs és így a május vagy júniusra tervezett ellenzéki nagy gyűlés elmarad. Nem úgy történt és ez engem arról győzött meg, hogy „peccatur intra et extra muros”, jobb, ha én a magam kolozsmegyei jegyzői egyesülete körében maradok s önzőre bízom, hogy maguk között csináljanak rendet, ahogy tudnak. Amit én kérek önöktől, csak annyi, hogy alkotmányos keretek között a kölesdönös kartársi szeretet szem előtt tartásával határozatok barátunk letéteményeseiről s keserűséget ne vigyenek ebbe az egészen tiszta érzések kereteiben is megoldható kérdésbe.

Maradok a tisztelt elnöktárs uramnak hiva Kolozsvár, 1913. május 27.

Dózsa Endre.

Eddig és így szól a nyílt levélre adott válasz, amelyből első sorban is azt a tényt kell leszögeznünk, hogy Dózsa Endre, minthogy a közgyűlésnek elfogadásra ajánlani kívánta, maga is óhajítja és szükségesnek látja Jászberényi Miklósnak az egyesületi vezetőségéből való kiválását, másodsorban az, hogy Tóth József csak közbeszözl, de indítványt nem tett s minthogy csak egy indítvány volt, a Dózsa Endréé, minthogy az ő indítványát fogadta el egyhangulag a választmányi ülés: a tényeket, a valóságot nem fedi, nem fedheti az az elnöki enuncziáció, hogy a választmány elhatározta, miként nem ajánlja az egyesület főjegyzőjének lemondását elfogadásra, nem fedi annál kevésbbé, mert ezen határozat Dózsa Endre indítványára hozottként hirdettetett ki, már pedig fenti levélből kitűnik, hogy ő éppen ellenkezőjét indítványozta annak, mint a mi egyhangú határozattal elfogadott indítványaként enuncziáltatott.

Lehetnek, akik az elnök által kihirdetett határozatot tévedésen alapulónak mondják; mi

nem, mert tisztában vagyunk azzal, hogy ma a jegyzőegyesület elnöki székében olyanok ülnek, akik uralmuk fentartásáért képesek a tudott, a kétségtelen tényeket is meghamisítani, uti figura docet.

Persze kissé félnek annak következményeitől, hogy a távol periferiákon lakó jegyzők tudomására esik, hogy a nagyteknitélyű Dózsa Endre is kívánja a főjegyző távozását. Egy ilyen hír még jobban megrázkódtatta volna a hatalom már is ingadozó oldalait.

Egygyel több adat bizonyítja, hogy a mai vezetőség nem méltó a kar bizalmára, hiszen aki nem mond igazat, abban bizni, annak hinni nem lehet, hogy nem tévedtek, hanem tudva enuncziáltak valótlanúságot, ennek bizonyossága az, hogy a tévedést nem korrigálták.

A nagybecskereki közigazgatási tanfolyam. A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyamnak főiskolává való kifejlesztésének ügye gyors tempóban halad előre s ma már bizonyos, hogy a kifejlesztett tanfolyamot az idén szeptemberben itt is megnyitják. Torontál vármegye főrvényhatóságának az ügyben legutóbb hozott határozatára ugyanis most leérkezett a belügyminiszter válasza, amely a tanfolyam kifejlesztését és szeptember 1-én való megnyitását biztosítja. A miniszter leiratában elmondja, hogy a vármegye közgyűlésének szóban forgó határozatát tudomásul veszi, az abban foglalt ajánlatot elfogadja és kijelenti, hogy a nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyamot s az azzal kapcsolatos internátust 1913. szeptember 1-én a működésben maradó többi tanfolyamokkal és internátusokkal egyenlő szabású és fölvevő képességűvé átszervezi. Átszervezi még abban az esetben is, ha szeptemberben csak kibérletés útján hocsátja rendelkezésére a vármegye a nélkülözhetetlenül szükséges helyiségeket. Kijelenti végül a miniszter, hogy az internátusban 37 ingyenes és 19 félingyenes állami alapítványi helyet létesít.

TANÜGY

Az iskolai beírások előkészítése. A kerületi előjáróságok figyelmeztetik a szülőket, akik a szeptemberben kezdődő iskolai évben a székesfőváros községi közpiskolába tandíjmentesen óhajtják beírni gyermekeiket, hogy a beíratásnál szükséges szegénységi- és adóbizonylatokat július és augusztus folyamán szerezzék, be nehogy az illetékes hivatalokban az utolsó napokon torlódd álljon be. A hatóságok a bizonyítványokat ingyen állítják ki. Az elemi iskolákba való tandíjmentes beíratásokhoz semmiféle hatósági bizonyítvány nem szükséges.

Jubiláló iskola. Tegnap délelőtt ünnepekte a VIII. Bezerédi-utcai községi elemi iskola fenállásának huszonötéves évfordulóját. Ugvanezen alkalommal leplezte le Szabó Kálmán, az igazgatónak, a testület tagjának arcképét is, amelyet a tanítótestület festetett meg az intézet számára. A kép Kiss Kálmán festőművész sikerült alkotása. A kettős ünnepségre nagy közönség gyűlt egybe.

Bartos József jubileuma. A kegyesrendi főgimnázium e hó 22-én, vasárnap délelőtt ünnepi érdemekben gazdag igazgatójának Bartos Józsefnek 40 éves tanári jubileumát. Az ünnepség délelőtt 9 órakor hálaadó istentisztelettel kezdődik az iskola kápolnájában, mise után a gimnázium dísztermében gyűl össze az ifju és vén diákok serege. Az ifjuság nevében gróf Zichy VIII. oszti tanuló mond köszöntő beszédet, a régi tanítványok hálás szeretetét pedig Beóthy László, a Király Színház igazgatója fogja tolmácsolni. Az ünnepség keretében a jubiláló igazgató tisztelői jótékonycélú alapítványt tesznek, amelynek kamatait minden évben egy olyan szegénysorsu tanulónak fogják kiadni, aki a magyar történelemből kiváló előmenetelt tanusít.

Női liceum. A női liceum most adta ki 1912—13. évi értesítőjét és 1913—14. évi munkatervét. A női liceum célja fiatal hölgyeket a szaktanulás nehézségei nélkül megismertetni a tudomány mai eredményeivel, úgy hogy ezek az eredmények bevonulhassanak egvéni, családi és társadalmi életükbe. Az előadások tudományos színvonalon, könnyen, érthetően tárgyalják az anyagot úgy, hogy azok középiskolai műveltség mellett teljesen hozzáférhetők.

Reggelizés előtt
fél pohár
SCHMIDTHAUER-FÉLE

Igmándi keserűvíz

Használata valódi áldás
gyomor bajosoknak és
székesszorulásban szenvedőknek.

az elrontott gyomrot 2—3 óra
alatt teljesen rendbe hozza

Kis üveg — — — 40 fillér
Nagy üveg — — — 80 fillér

EGYESÜLETEK

(—) **A Dunántúli Dalosszövetség** június hó 28. és 29. napján Veszprémben dalosversenyt és dalünnepélyt rendez. A versenyző dalegyesületek 1913. június 27-én a délutáni 4—5 órai vonatokkal érkeznek. Ünneplés fogadtatás. Zászló megkoszorúzás a Rákóczi-téren, kedvezőtlen időben a színházban. A versenyeleklés a színházban lesz. I. verseny június 28-án délelőtt 11 órakor. II. verseny június 28-án délután 5 órakor. III. verseny június 29-én délelőtt 11 órakor. IV. verseny június 29-én délután 3 órakor. V. verseny június 29-én délután 5 órakor. A versenyre számos dalárda és dalkör jelentkezett. Június 28-án este 8 órakor a veszprémi színpártoló egyesület műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez a dalosok tiszteletére. Június hó 30-án kirándulás lesz a Balatonra. Indulás Veszprém állomásról délelőtt 9 óra 27 perczkor. Balatonfüredre érkezés 11 óra 04 perczkor. A fürdőtelep megtekintése, fürdés a Balatonban, ebéd. Délután 1 órakor indulás külön hajón a Magyar Tengerre.

(—) **A Felebaráti Szeretet Egylet** június 17-én tartotta rendes évi közgyűlését Adler Gyula bankár elnöklése alatt. A nagyszámu közönség örömmel hallotta, hogy az egylet az elmúlt évben 1028 korona fölösleget mutatott fel. Végül megüjtötták a hölgyszárművét. Ennek elnökévé dr. Grossmann Artúrnt, az egylet alelnökévé Márkus Miksa udv. tanácsos, főszerkesztőt választották meg.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **A spanyol király merénylője.** Madridból jelentik: A jövő hónap 15-én fog törvényt állani Sanchez Allegre, aki áprilisban rálőtt Alfonz királyra, mikor katonai parádéről jött vissza nagy kísérettel a fővárosba. A védők azzal érveltek, hogy a merénylő elmebeteg és nem törvény elé, hanem tébolydába való, az ügyészség ellenben visszavetette a védelem kérését, csupán azt engedte meg, hogy a végtárgyaláson 15 híres orvosszakértő figyelje meg és nyilatkozzék a vádlott elmeállapotáról. Összesen 52 tanu van beidézve, köztük a királyt kísérő udvari méltóságok mint szemtanúk.

§ **Pallós fogsága.** A szenális grünelő, Pallós Ignác és társai ismételt megkísérelték, hogy a vizsgálati fogságból kiszabaduljanak. Pallós legutóbb huszonezer korona óvadékot ajánlott fel szabadlábrahelyezésére fejében, de a vádtanács kimondta, hogy Pallóst és büntársait semmiféle óvadék ellenében sem helyezi szabadlábra. A temesváriasi vicinális igazgatósága szakvéleményében egy szóval sem mondja azt, hogy a millióért elzalogosított részvények valódiak, sőt ellenkezőleg, kijelenti, hogy a részvényeket csak azért nem lehet hamisítványoknak tartani, mert azok az alapszabályszerű cégjegyzéssel nem voltak ellátva. Ez a válasz egy cseppet sem menti a Pallós Ignác elleni súlyos vádat, de a vizsgálóbíró mégis szakértőket fog meghallgatni arra a kérdésre nézve, hogy a hiánvos cégjegyzéssel forgalomba hozott részvények alkalmasak-e a meglévésztésre? A vádtanács elutasító határozata ellen a védők felfolyamodást jelentettek be a táblához, amely ma a szabadlábrahelyezés iránti kérvényt szintén elutasította.

§ **Pör a galicziai országos főtörvényszék elnöke ellen.** Szegedről jelentik: Az itteni mezőgazdasági szövetség nemrég ezer korona értékű terményt szállított a galicziai állami tisztviselők egyesületre. A rendelés összegét az egyesület nem küldötte meg. A szegedi mezőgazdák szövetsége emiatt pört indított Rojetzki Jarosláv, a galicziai országos főtörvényszék elnöke ellen, aki egyszersmind a szövetség elnöke is, aki kezességét vállalt ezer koronáért. A pört ma tárgyalta a szegedi járásbíró. Rojetzki jogi képviselője szerint a termények minősége nem felelt meg a kívánalmaknak, ezért nem fizet az egyesület. A bíróság elrendelte a bizonyítást és a szakértők kihallgatásáig a tárgyalást elnapolták.

§ **Józsefvárosi csendélet.** Kapala Márton tót napszamos ez év február 23-án éjjel az Örömvölgy-utca 22. szám alatti korcsmában együtt ivott Szimulák Ferencz Nándor nevű barátjával. A korcsmában voltak Szimulák barátjai is: Benedek György mázolósegéd, Bárdy Mária takarítónő és Hequi József kistarcsai vasöntőtanoncz. Mikor a korcsmából kimentek, Szimulák Ferencz Nándor drótos felbuzgott barátait, hogy támadják meg Kapalát, mert pénz van nála, s vegyék el ezt tőle. Be-

nedeknek és társainak nem kellett sok biztatás s csakhamar együttes erővel megtámadták Kapalát és elvették 13 korona és 30 fillért tartalmazó pénztárczáját. Kapala támadói után futott s Benedek György nyakába kapaszkodva követelte vissza pénzét. Ekkor akcióba lépett Bárdy Mariska s úgy orronütötte a szegény tót napszamos, hogy ennek eleredt az orra vére. Ezt az alkalmat arra használta fel Benedek György, hogy a lopott pénztárczát hirtelen átadta Hequi Józsefnek, aki aztán a zsákmánnyal elmenekült. Ezután Benedek, Szimulák és Bárdy Mariska még egyszere nekitámadtak a pénztár követelő Kapalának, akit addig vertek, amíg csak rendőr nem érkezett a helyszínére. A rendőr aztán az egész társaságot bekísérte a kerületi kapitánysághoz. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék esküdttörvényszék. Az esküdtek Benedek Györgyöt és Szimulák Ferencz Nándor vádlottakat csupán a lopás vétségében mondották ki bűnösnek. A verdikt alapján a bíróság ezt a két vádlottat három-három havi fogházra ítélte. Bárdy Máriát és Hequi Józsefet az esküdtek felmentő verdiktje alapján a bíróság is felmentette.

§ **Egy mintaházmaster.** A Károly-körut 26. számú házban Vidra János házmaster, hogy mellékjövendelmét szaporítsa, ez év április elején egy éjjel a házban lévő Koch Testvérek ruhanagykereskedő cég üzletének udvari raktárát álkulcs segítségével felnyitotta s onnan 400 korona értékű ruhaszövetet és kész ruhát lopott el. A lopott holmikat átadta feleségének elrejtés, illetve megőrzés céljából. A meglopott cég feljelentésére a detektívek csakhamar rájöttek, hogy Vidra János volt a tolvaj. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék. A bíróság Vidra Jánost lopás vétségéért három hónapi fogházra ítélte, Vidránét ellenben felmentette.

§ **A gyilkos sógor bírál előtt.** Bécsből jelentik, hogy az ottani esküdttörvényszék ma délelőtt kezdte tárgyalni Altman Emil bűnpörét. Néhány héttel ezelőtt történt, hogy Altman, aki Budapestről került Bécsbe, aqyonlötte három sógorát: Berger Alfrédot, Ottót és Richárdot. Nyílt utcán támadt rájuk azért, mert elbocsátották cégüktől, hol ő könyvelő volt. Két fivér még az utcán meghalt, a harmadik a kórházban. Zsufolt karzatok előtt kezdődött a mai tárgyalás. Sok tanu van beidézve és valószínű, hogy ítélet holnap, vagy holnapután lesz.

§ **Rabok biztosítása.** A hivatalos lap mai száma az igazságügyminiszternek egy érdekes rendeletét közli, amely a rabok és javilövézeti növénydeknek baleset ellen való biztosítási kötelezettségéről szól. Ime a rendelet: Biztosítási kötelezettségre alá esnek azok, akik az országos fegvintzetekben, az országos közvetítő intézetekben, a budapesti országos gyűjtőfogházban, a szegedi börtönben, a mária-nosztrai intézet, a törvényszéki fogházakban, a fiatalok fogházaiiban és a jársberényi jársbírósi fogházban töltik a büntetésüket, még ha a szabadságvesztést pénzbüntetés helyett szabták is ki rájuk. Nem esnek biztosítási kötelezettség alá azok a rabok, akiket a munka alól fölmentettek, vagy akiknek a rabsága még a mellékbüntetéssel együtt sem tesz ki egy hónapot. A balesetbiztosítás érvénye a szabadonbocsátásig tart. Betegség esetére való biztosítás kötelezettsége alá nem esnek a rabok. Szabad elhatározásuk alapján csakis kiszabadulástól kezdődő hatállyal biztosíthatók az Országos Munkásbetegséggyógyító és Balesetbiztosító Pénztárnál.

Nyilttér

(E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

A Részvénytársaság Vilamos és Közlekedési Vállalatok cég mély megilletődéssel és nagy szomorúsággal jelenti, hogy cégvezető műszaki tanácsosa

Schwarz Ernő ur

folvó hó 17-én, 55 éves korában elhunyt. A megboldogultban, ki hosszú éveken át nagy tudással, kiváló szorgalommal és példás ügyszeretettel szolgálta társaságunkat, legértékesebb munkaerőinknek egyikét vesztettük el, tisztviselőink pedig szeretettel tisztelt kartársunkat gyászolják. Fáradhatatlan és eredményes munkássága oly emléket állított, mely örökké élni fog bennünk. Temetése f. hó 19-én délután lesz a rákoskeresztúri izraelita temető halottasházából. Budapest, 1913. június 18.

SPORT

() **Első osztályú egyesületek.** Az intéző-bizottság tegnap esti ülésén két indítvánnyal foglalkozott. Az egyik indítvány szerint a jövőben 10 helyett 11 egyesület volna az I. osztályban. A második indítvány szerint az első osztályú egyesületek csak a második csapatjal játszhatnak a Korinthian vándordíjért. Mindkét indítványt az intéző-bizottság pártolólólag terjesztette a tanácsülés elé. Csodálatos, hogy mindig akkor keresik az első osztályú csapatok számát, ha valamelyik kibukik. Évközben meg vannak akadva a terminusokkal, nemzetközi mérkőzések alatt második csapatokkal játsziák a bajnoki mérkőzéseket, az üzleti haszon mindenkéül, de a szezon végén jószívűek. Azt gondolják magukban, hátha valamikor rajtuk is segíteni kell. A múlt évben az amugy is népszerűtlen III. ker. Torna- és Vivő-egylet bukott ki, különben megint szaporítottak volna. Láttuk, hogy egy havas vasárnap miatt nagy bajjal tudták a bajnoki mérkőzések lejátszani, hétköznapokon játszottak és még így is kitölték a határidőt. A tanácsülés bizonyára elfogadja az intéző-bizottság indítványát, de azután lássa, hogy a különféle díjmérkőzéseket és bajnokságokat miképp játsszálja le az egyesületekkel. Ha az egy forduló rendszerhez hozhatnák, akkor 12-re is emelhetik a létszámot.

() **Kikapott az FTC.** Azt a bajnoki mérkőzést, melyet a MLSz az angol Howcroft bíraskodása miatt megsemmisített, ma ismételték meg az Üllői-ut. pályán telt tribünök előtt. Az eredmény váratlan volt. Bajnokcsapatunkat ugyanis az agilisen játszó BTC megverte s így az utolsó pillanatban a Ferencvárosiak elestek a dicsőségtől, hogy egy egész szezon alatt veretlenül küzdjék végig a bajnokságot. Az első félidőben is igen elkeseredett volt a játék, ami érthető is volt mindkét csapatra nézve, mert míg az FTC veretlenségét igyekezett megmenteni, a BTC a helyezésekben sokat számítót két pontért vette latba minden tudását. A félidő 0:0 volt. A második félidőben a tartalékokkal játszó FTC visszavetett, úgy, hogy Salu-nak sikerült a győzelmet jelentő gólt az ellenfél kapujába rugni. Az eredmény tehát 1:0 lett a BTC javára.

() **Kupa nevezések.** Az FTC nem nevezte csapatát a jövő évi Kupa mérkőzésre, a többibben megígért alapszabálmódosítás elmaradása miatt. Hiába vádolják a FTC-t ellenséggel, hogy az MLSz kedvük szerint cselekszik, mert jelen esetben kénytelen így demonstrálni a lehetetlen Kupa szabályok miatt. Míg Angliában a Kupa mérkőzések sokkal nagyobb súlyval bírnak, mint a bajnokiak, addig nálunk a lehetetlen szabályok miatt a döntő mérkőzések oly késői időre torlódnak, hogy azok érdekességüket veszítik.

() **NSC—ETC osztályozó mérkőzés.** Tudvalevő dolog, hogy az I. osztályból kibukott TTC helyett a II. osztálybeli III. ker. Torna- és Vivőegylet foglalja el. Az utolsó előtti helyen álló NSC a II. osztálybeli második helyezettel, az Erzsébetfalvai TC-al folvó hó 29-én tartja osztályozó mérkőzését, melynek győztese az I. osztályba kerül.

() **Királylövészet.** A Budapesti Polgári Lövészegyesület a királynak, az egyesület legfőbb védnökének, az egyesület székházában történt látogatása örök emlékére évenkénti nagyszabású versenylovészettel rendez. Ez a lövészet az idén e hó 22-én, majd folytatólag e hó 28-án és 29-én lesz. Az ezidei királylövészeten a rendes czeletáblákon kívül az egyesület két Mannlicher-czeletáblát is állított fel 200 lépés távolságra, hogy arra a katonatisztek is versenyezzenek. A honvédelmi minisztérium díjait ezekre a czeletáblákra tűzték ki. A verseny érdekességét mindenesetre fokozni fogja a hadügyminisztérium, József és Frigyes főherczek díjai és Budapest székesfőváros adománya.

() **Turista-menedékház fölavatása.** A Budapesti Turista-Egysület június 22-én, vasárnap, az összes fővárosi turista-egyletek részvételével nyitja meg Arányi-menedékházát a Szentendréti egy órányira fekvő öküti völgyben (Sztaravoda) a völgyről elnevezett forrás mellett. Az indulás a Pálffy-téri hév. állomásról reggel 6 órakor és a minden órában közlekedő vonatokkal történik. A vendégeket a szentendrei állomáson az egyesület tagjai várják. Az egyesület kint a szabadban tartja díszközgyűlését délután 4 órakor, amelyen a székesfőváros, valamint Szentendre városa is képviselteti magát.

SALVATOR

a kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyag-bajknál, kőszvény-nél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjánál kitűnő hatása.

Főraktár Budapesten: Édeskuty L. nál

az Egyesület boldog részvényeseinek adni. Tárgyalják azt is, hogy a jubileum alkalmával az Egyesület fel fogja emelni alaptőkéjét. Az alaptőkeemelést az Egyesület nemrég elhunyt igazgatósági tagjának báró Hatvany Sándor eszméje volt, aki a tőkeemelést úgy gondolta keresztülvinni, hogy a részvényeket a régi részvénybirtokosoknak névértéken engedik át — tekintve a részvények mai 16600 koronás árfolyamát — igen szép ajándék lett volna. Ezt az Egyesület meg is engedheti magának, hiszen már is harmincz millió koronával nagyobb a tartaléktőkéje, mint a részvénytőkéje. Hatvany eszméje azonban most már nem talál hívőkre, mert az igazgatóság csak annyit óhajt megvalósítani, hogy az Egyesület alaptőkéjét tényleg felemeli, de a részvényeseknek sokkal kisebb ajándékot fog adni. De fog. Az egész tranzakció — természetesen — csak akkor bonvolódhatik le, ha a pénzügyi viszonyok addig valahogy kedvezőbbre alakulnak, amilyen nem sok remény van.

Felsőgöd hajóállomás. A Dunagőzhajózási társaság közli, hogy Felsőgöd megállóhelye e hó 21-én megnyílik.

A Kobrak gyár sorsa. A válságos helyzetbe jutott Kobrak cipőgyár részvénytársaság — mint értesülünk — valószínűleg a német tőke befolyása alá kerül. A fővárosi pénzügyetkek, amelyek a gyárnál érdekelt voltak, megegyezésre nem tudtak jutni s ezért a gyár értékesítése válik szükségessé. A modernül berendezett nagy iparvállalat iránt több hasonló bécsi gyár érdeklődik s minthogy jó kezek vezetése alatt a gyár prosperálásához kétség sem fér, a vállalatot a német cipőgyárosok szívesen átveszik. E gyárak megbízottai beható tanácskozásokat folytatnak a hitelezőkkel és a részvénytőke megfelelő lebelvezése és új részvények kibocsátásával egyezséget akarnak létrehozni.

Veszteséges mérlegek. A Kaprivári Márványbányák Részvénytársaság nem tud fölszámolni; az e miatt összehívott közgyűlés nem volt határozatképes, július nyolcadikára most új közgyűlést hívtak össze. — A Fémipari és Brikettező Részvénytársaság első mérlegét 34.214 korona veszteséggel zárta. — Magyar képviseleti és kereskedelmi részvénytársaság elmúlt üzletévének vesztesége pedig 8270 korona 87 fillér.

A francia járadék áresése. A járadékok folytonos árhenyatlásánál tegnap a három százalékos francia járadék olvan alacsony árfolyamra süllyedt, amilyen kurzuson hhszonöt évvel ezelőtt volt, amikor a sokáig emlékezetes vörös réz-ring nyomta le a járadékokat. Az árfolyamesést a párisi tőzsdések általános enerváltsága okozta, amelyet a legfrissebb fövedelmi adó idézett elő. Ez az új adó értelmében ugyanis az értékpapírok szelvényeit is megadóztatják, ami a fix kamatozású értékek tömeges piacra bocsátását vonta maga után. A német tőzsdéken is állandó a járadék árhenyatlása, ami szintén hozzájárult a francia renté értékének csökkentéséhez.

Mi van az aszfalt-kartellel? A Magyar-Horvát Aszfalt Részvénytársaság harmadik mérlegében is nagy veszteségről számol be, daczára annak, hogy tagja az aszfalt-kartellek. Mi van a kartellel? A vállalat 500.000 korona alaptőke mellett 1910-ben 76.140 korona, 1911-ben 71.623 korona, a múlt évben pedig 69.354 korona veszteséggel dolgozott. A társaság legközelebbi közgyűlésén a horvát nyelvű czégszöveget is beiktatja az alapszabályba, a mivel, horvát üzletfeleinek akar kedveskedni.

A német kölcsön kudarcza. Említést tetünk már arról, hogy Német- illetve Poroszország által közösen kibocsátott 225 millió márkás járadékkölcsön kudarczsal járt, amennyiben az aláírásra bocsátott összegnek alig a felét jegyezték. A végleges leszámolás után megállapították, hogy az 50 millió márkánvi 4 százalékos német birodalmi kölcsönre mindössze 80 százalékot és a 175 millió márkánvi 4 százalékos porosz járadékból körülbelül 40 százalékot jegyeztek. Ezzel függ össze a német kormányznak azon továbbra is fentartott elhatározása, hogy idegen államkölcsönök bebocsátását nem engedélyezik.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyület a következő fizetésektelenségeket jelenti: Hroskó István Újvidék, Popa Miklós Lippa, Neu Jakab Budapest, Király-utca 84., Haschka Ágoston és Társa Temesvár, Trebics Bernát Szárazd, Szabadi Sándor Budapest, Váci-utca 20.

Harcz a fakartell ellen. Ismeretes, hogy az asztalosmesterek országos akcióit indítottak a fakartell kizsákmányoló és uzsoráskodó szervezetei: a Standard és Kárpátia ellen, a mesterek augusztus

20-ára hívták össze a nagygyűlést, amelyre már eddig száz ipartestület jelentkezett. A mozgalom vezetői a kartell eljárásával szemben azt tervezik, hogy a földmívelésügyi minisztérium segítségéhez folyamodnak s kérni fogják a minisztert, hogy a kincstári erdők árverésénél védje meg az asztalosok érdekét. A minisztérium rendelete szerint ugyanis a kincstári erdők árverezésénél köteles a vevő ezer köbméter fát saját kitermelési árban a háziipar czéljára átengedni; ezt ez ideig senki sem vette igénybe, mivel a kis mennyiséghez nem volt érdemes külön fűrész főlállítani. Most azt kéri az ország asztalosai, hogy a kincstári fűrész dolgozza föl mindig a háziipart illető famennyiséget. Az asztalosok egyébként másként is védekeznek a kartell ellen, annál is inkább, mivel a kartell kíméletlen harczt indított ellenük; megtiltja többi között a kereskedőknek, hogy egyes kijelölt czégeknek fát adhassanak el.

A füleki zománcgyár sorsa. A fölszámoló Budapest-Erzsébetvárosi Bank Részvénytársaság — mint ismeretes — hosszabb ideig tárgyalta a zománczedény kartellel a Füleki Zománcgyár eladását végett. A tárgyalás nem vezetett eredményre, s a gyár a kartellen kívül állók kezére jut; az ilyen irányban folytatott alkudozást már perfektuálták is.

Felelős szerkesztő
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ
Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat
Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

Kerény Arnold

SZÁLLÍTÓ
Budapest, VII.,
Dohány-utca 37
TELEFON 59-16

Elvállal mindennemű
elvámolásokat, szállítá-
sokat valamint pod-
gyászfuvározást

A REJTÉLY KULCSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL

121

Hermione ezt látta s végre elhatározta magát a szobába belépni. Sirt a kedves kicsike és arcán könyek folytak. Jobb kezében egy madárkalitkát tartott, ama csinos kalitkát, melyet atyja nem rég vett neki s amelynek birtoka oly boldoggá tette. A kalitkában csupán egy bengáliai pintyöke volt, összevissza riadozva s ugrálva. De hát hol volt a másik madárka? Ah, hisz épp azért, mert nem ült löbbé aranyos fogságban, volt Hermione oly vigasztalhatatlan.

György gondulatlanul, meredten és némán állott előtte, elragadtatással csodálva őt. Még a szerelemtől eltekintve is, melyet a bájos fiatal leány benne felébresztett, Hermione egy festőnek varázshatású alak volt.

Sem magas, sem kicsiny növésű, igen jól készült ruhája, közepén egészen testhez állva, idomhajlásaiából mit sem rejtett el szem elől; a szemlélő azt hitte volna, hogy egy Michel Angelo keze mintázta. Minthogy teljes világításban állott, a szoba háttéréből felső testének egész idomzata erőteljes színezetben látszott. Élénken izgatott levén, keblének hullámzása a csodaszép idomrészeket még szebbnek tüntette fel. Egészen fedetlen fölvel volt; szép, rendkívül finom, selyemlány, nem igen hosszú, de tömör, szőke haja a szoba árnyékos részéből kissé kiemelkedve, halvány aranyfénytől csilámlott. Mint különösség említendő, hogy Hermione haja magától gondörödött; a hajtömegből mindenütt kis fürtöcskék váltak ki, melyek homlokát szabadon hagyva, arcját legkedvesebb rendtelenségben érinték. Szemöldjei két szabályos, tisztán vonalzott ívet képeztek, nagy, világoskék szemei felett, melyekből könnyeken áttörve égi fény sugárzott. Büvös idomu, gyengéd-piros ajakkal ivelt kis száját hófehér kis fogak ékíték, akár csak korálba

foglalva. Kis, egyenes orra, vékony és mozgékony czimpákkal, épp úgy, mint füle, gyengéd, finom idomzatú volt. Kerekded, meg kissé pufók arca, kelet napjától érlelt baraczk báriosnyfényű, friss és gyengéd zománc pirjával bírt. Hófehér nyakán bájjal emelkedett a szép fejecske, minőt Rafael Madonnáinak adott. Egyébiránt e fiatal leányban minden elbájoló volt: hangja, tekintete, mosolya. Minden kellemmel, minden kedvességgel bírt s úgy látszott, hogy nagyon is tökéletesen van alkotva arra, hogy földi lény legyen. Albano szeráf-szárnyakkal festette volna. Keese egyszerűségével, anyagi szelidségével, rendkívüli szívjóságával, szerény s tartózkodó lényével, gyermek-i tisztaságával az ártatlanság s gyermek szenvedély megtestesülése volt.

— De hát, kedveském, — mondá Roberts néne — sokáig fog még reszketni és lesütött szemekkel itt állani? Istenem, Istenem, mily félénk ez a kis Mione! Nem látja, hogy György ur azt várja, hogy ön megszólítsa. Gyorsan mondja meg neki, hogy miért jött át kalitkájával.

— Hermione kisasszony, — mondá György, kinek végre sikerült kedélyizgalmain uralkodni — mondja kérem mindenekelőtt, mi okozott önnek ily nagy szenvedést?

— György ur, — mondá Hermione — bengáliai pintyökém kirepült.

A fiatal ember nem bírt magán erőt venni, hogy el ne mosolyodjék.

— De hisz ez valóban borzasztó, amit az pintyökeje tett! — mondá. — Oh, a gonosz! Oh, a hálátlan! Ugy szerette őt és elhagyta őnt! Ámde vigasztalódjék, Hermione kisasszony, a szerencsétlenség jóvá tehető. Atyja egy másikat fog helyette adni és ha nem akarja, hogy Morillon ur megtudja, ami történe, akkor, ha megengedi, én magam elszaladok és a háládatlan helyett egy pótlégyent hozok. Oh, a csunya kis énekes, hiszen saját vesztébe rohant; hja, annál rosszabb rá nézve; szép kalitkája, az ön barátsága, enyelgése most másé lesz és ez lesz a büntetése.

— Talán még nem vészelt el végképpen. György ur s remélem, hogy ismét befoghatom. — Oh, ha így van, akkor mindjárt hozzálátunk a kereséséhez. Tudja talán, hol van? Valószínűleg a tetőn lesz.

— Nem, György ur, önnél van, a műhelyben.

— Bizonyosan tudja?

— Igen, György ur.

— Ugy hát azonnal vadászatot tartunk rá.

És György a műhely ajtaja felé rohant.

— Vigyázzon, kérem! — kiáltott Hermione. — Megijeszthetné... s akkor ismét elrepülne s aztán...

György hirtelen megállott, majd Hermionehez visszajött.

— El kell önnek mondanom — szólott a fiatal leány, — hogy szökött ki. Félórával ezelőtt tiszta friss vizet adtam nekik és meg akartam őket csókolni. Ez itt, mely nem oly vad, mint a másik, engedte, sőt enyelgéseim tetszeni látszottak neki, mert kis csőrét egész nyájasan ajakaim közé tette. Majd a másikat vettem kezembe, de ez védekezett és jóformán észre sem vettem, mikor kezeimből kiesont. Kétszer repült az udvaron körül és helyet keresett, hova leszállhasson; de mert kedvére való helyet nem talált, ahelyett, hogy hozzám, ki hívogattam, visszajött volna, ön műhelyébe repült, melynek ablaka nyitva volt. Nem jöttem mindjárt, mert tudtam, hogy ön kiment; ablakomnál maradtam, mert reméltem, hogy pintyökém visszajő, de hiába. Ugy látszik, György ur, hogy önnek műhelyében tetszik neki, mert ott maradt, sőt képzelje csak, kevéssel előbb, hogy ön megjött, még énekelni is kezdett. Igen, énekel, míg ez itt oly szomorú, hogy pajtását nem látja maga mellett. Végre, György ur, mikor hallottam, hogy ön hazajött, gyorsan lementem, Robertsné asszonyt kérni, hogy kísérsen ide, mert magam nem mertem volna jönni.

(Folyt. köv.)

ai záró

folyam

sz. Aru

365
600
193
410
3470
215
460
335
3250
305
990
682
180
455
1310
280
567
353
365
980
6300
102
580
1180
8875
640
690
3785
240
653
507
438
487
760
181
190
534
190
318
350
633
418
354
140
254
120
1285
820
588
190
705
400
214

TŐZSDÉK

Gabonatőzsde

Budapest, június 19. A készáruüzletben csendes volt ma az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok nagyvonalú vételkedvet mutattak, de ezzel szemben az eladók is tartózkodók voltak. Ezért aztán nehézkesen indult meg a forgalom, amely később sem tudott megélni. Mindössze mintegy 12.000 q buza kelt ma el változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 11.35 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.75 korona 76 kilós raktáruért. Egyéb gabonaművek közül a rozs 5 fillérrel olcsóbb, a többi változatlan. Forgalomba került: 200 q rozs 8.40 koronás áron, 200 q árpa 8.15 koronás áron, 700 q zab 9.05—9.45 koronás áron és 300 q tengeri 8.05—8.07¹/₂ koronás áron. — A határidőpiacon a mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán állandóan igen nyugodt volt a hangulat és mivel úgy a kereslet, valamint a kínálat majdnem egyensúlyban tartotta magát, ennek folytán az árfolyamok is csak néhány fillér keretén belül ingadoztak. A déli tőzsdén semmivel sem változott a helyzet: a hangulat nyugodt maradt, az árfolyamok csaknem egyazon a szinten mozogtak. A tegnapi zárlatot viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza, az áprilisi buza és az októberi zab jegyzései semmivel sem változtak, az októberi rozs 4 fillérrel, a júliusi tengeri 3 fillérrel, az uttengeri 5 fillérrel csökkent.

A készáruüzletben eltek:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 79 k 22.70 K, 2000 q 78 k 22.50 K. Fejérmegyei: 100 q 80 k 22.70 K. Felsőmagyar: 200 q 80 k 22.40 K. Pestvidéki: 100 q 79 k 22.50 K. Bácskai: 1400 q 76.8 k 21.50 K. Bánsági: Bánsági: 450 q 76 k 21.50 K, 620 q 76 k 21.80 K. Raktári: 1000 q 77 k 21.70 K, 2000 q 76 k 21.50 K. **Rozs:** 100 q 16.80 K ppar. **T-árpa:** 200 q 16.30 K ppar. **Zab:** 100 q 18.90 K, 500 q 18.50 K kpf. **Tengeri:** 200 q 16.10 K, 100 q 16.15 K kocsira kpf.

A határidőpiacon kötetelt délelőtt:

Buza áprilisi 11.85—84—87—80—87—84. Buza október 11.38—41—34—42—38. Rozs október 9.05—06 7.98—8.04—8.00. Zab október 8.80—79—84—74—84—79—80. Tengeri május 7.61—62—56—63—61. Tengeri július 7.97—98—94—98—97. Tengeri augusztus 8.06—07—03—06.

Zárlat 1 órakor: Buza áprilisi 11.84—85. Buza október 11.38—39. Rozs október 9.00—01. Zab október 8.80—81. Tengeri május 7.61—62. Tengeri július 7.97—98. Tengeri augusztus 8.06—07.

Bécs, június 19. Buza nyugodtabb, rozs nyugodt, tengeri nyugodt, zab tartott. Időjárás boros.

Értéktőzsde

Budapest, június 19. A berlini pénzpiac rosszabbodása és a balkáni konfliktus kiélesedése, rossz hatást tett a börzén. Az árnívó helvi és bécsi eladások következtében 3—4 koronával csökkent. A zárlat gyenge volt. A készáruüzletben a Phöbus tetemes hanyatlása vonta magára a figyelmet. A koronajáradék egynegyed százalékkal csökkent. A déli tőzsdén tartott volt az irányzat, mert a berlini jelentés nem buzdított. Az árnívó alig változott, a forgalom még csendesebb, mint az előtőzsdén volt.

Az előtőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 810.50—813.25, Per kor. 80.95—80.97 és fél, Jelzálog 416, Magyar bank 532—536, Leszámitoló 506.75—508, Kereskedelmi bank 3630, Mercur 273, Salgó 744—745, Ganz 3250, Rima 680.50, 682, Adria 532, Közúti vasút 632—636.25, Városi villamos 352.50—354, Déli vasút 120—120.25, Temesvári szesz 578—582.50, Phöbus 174—186.

A déli tőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 616.50, Magyar bank 811—812, Per kor. 80.90, Agrár-bank 499, Magyar bank 532.50—534.25, Kereskedelmi bank 3625, Mercur 275, Belvárosi takp. 625, Magyar jégbizt. 344—346, Salgó 740.50—743, Rima 681.50, Közúti vasút 632.50—634, Városi villamos 353—354, Déli vasút 120.50, Államvasút 704—705, Phöbus 180, Franklin 590, Konv. sors. 159.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 618, Magyar hitel 813, Leszámitoló 508, Jelzálog 416, Rima 684, Államvasút 705, Városi 354, Közúti 634, Magyar bank 536.

Bécs, június 19. A kritikus Balkán helyzetről szóló jelentések és a pénzpiac viszonyai kedvezőtlenül befolyásolták az előtőzsdét, az irányzat kedvetlen, bágvadt. Alpesi 5, prágai vasmű 19 koronát veszített. A déli tőzsde irányzata kedvetlen.

Berlin, június 19. (Értéktőzsde.) A mai tőzsideidő első felében nagyfokú kedvetlenség volt észrevehető annál inkább, mert a balkáni helyzet kritikus kiélesedése óvatosságra intenek. Szabálytalan megnyitást után azonban a további folyamatban fedezési vásárlásokra és a rudvaszindikátus alakításának kedvezőbb kilátásaira javulás tört magának út, amely azonban egyelőre csak az árfolyamok nivójának emelésében nyilvánult meg. Szilárdabbak voltak gőzhajós értékek és villamosági értékek, bányavértékek, amelyek javulása általában alig érte el az 1 százalékot és Kanadaértékek, melyek a Wallstreet szilárdabb magatartására 1 százalékkal magasabban indultak. A 3 százalékos birodalmi kölcsön 0.1 százalékkal emelkedett. Valamivel gyöngébbek voltak ellenben osztrák értékek Béccsel egybehangzan. Könnyű ingadozások után a szilárdulás a második üzletóránál kezdődött, a forgalom mellett fokozódott, mert hirtre járt a rudvasárak emelésének és néhány nagy bank 7 egynegyed százalék mellett ultimopénzl bőségesen kínált, úgy, hogy nehézségek az ultimónál alig várhatók. A megszilárdulás, mely főleg bányavértékeknek vált javára, tartotta magát az utolsó üzletórán is. A kész áruüzlet ipari értékei túlnyomórészt szilárdabbak voltak.

Üzleti tudósítások

Tojástőzsde, június 19. Tiszavidéki: eredeti (jobb minőség) 92, tiszavidéki: eredeti 87—88, erdélyi osztályozott 88—89, erdélyi: eredeti 88, kosáru (15 és fél darab 1 K), átszámítva 93 K. Irányzat: nyugodt.

Budapesti vágómarhavásár, június 19. Felhajtott: Magyar bika 286, ökör 1195, tehén 853, bivaly 100 darab. Boszniai bika 1, ökör 1, tehén 57 darab. Növendékmárha 29 darab. Pótfelhajtásra bejelentve 30 darab. Összesen 2552 darab. — Árjegyzések (métermázsánként élősúlyban levonás nélkül): Magyar hizott ökör, legjobb minőség 92—98, kivételesen 100—106, közép 78—90, silányabb 68—76, magyar legelő marha 80—88, silányabb 64—78, tarka hizott ökör, legjobb 98—108, kivételesen 110, közép 94—96, silányabb 70—82, bika, jobb minőség 82—96, kivételesen 98—100, silányabb 62—80, bivaly 54—76, kivételesen 78, Magyar tehén 62—88, kivételesen 92, Tarka tehén 64—98, kivételesen 100—102. Kicsontozni való marha 40—62. Növendék marha 56—82, kivételesen 90 korona. — A felhajtás 639 darabbal nagyobb volt a múlt hetinél, az irányzat mégis élénkebb volt, az árak 1—2 koronával métermázsánként emelkedtek. Ennek oka az, hogy a marhahusfogasztás erősbödött, valamint a héten a bécsi vásáron az árak emelkedtek.

Heti lóvásár. A székesfevárosi Tattersall telepen ma megtartott heti lóvásár eredménye a következő volt: felhajtottak 463 első osztályú, 462 másodosztályú, összesen 925 lovat. Eladtak 450 darabot. A székesfeváros megvett vágónak 129 darabot 52—250 korona között váltakozó áron.

Kivonat a hivatalos lapból

— Június 19. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Halász Vilmos komáromi járásbírói joggyakornokot a csákgörbői járásbíróhoz jegyzővé; dr. Haszler Kálmán budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki joggyakornokot dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakornokká;

a pénzügyminiszter Holéczy Béla adóhivatali tisztet a szekszárdi adóhivatalnál, a X. fizetési osztályban való meghagyás mellett, adóhivatali ellenőrré a tornai adóhivatalhoz; Halász Gyula ákosfalvi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká a nyárádszeredai adóhivatalhoz;

a budapesti ítélőtábla elnöke dr. Gábor Jenő kolozsvári lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká; Kósa Ferencz erzsébetfalvai lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká; dr. Müller Miksa ballassagyarmati lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká; Weber Ödön budapesti lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká;

a kassai ítélőtábla elnöke dr. Gábor Alfréd ügyvédjelöltet, kassai lakost a kassai ítélőtábla kerületére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Véglegesítés. A kereskedelemügyi miniszter dr. Berzeviczy Béla ideiglenes minőségű fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazót ezen állásában véglegesítette.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Cs. Nagy Bálint magyarpécskai járásbírói irodatisztet a mezőtúri, Dragics János aradi járásbírói irodatisztet pedig a karánsebesi járásbíróhoz; Gál Ignác karánsebesi járásbírói irnokot az aradi, Nagy Zsigmond mezőtúri járásbírói irnokot a zombori és Balogh Sándor zombori járásbírói irnokot a magyarpécskai járásbíróhoz helyezte át; Fanta Sándor halmi járásbírói és Pásztor János máramaroszigeti törvényszéki irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

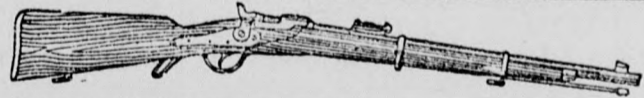
Névmagyarosítás. A belügyminiszter kiskoru Weisz Ernő, Sándor és Ilona alsósebesi lakosok Vadászra, kiskoru Gartenfeld Adolf kassai lakos Kertészre, Mráz Aladár makói lakos Margittára, kiskoru Stern Sándor kaposvári lakos Szemereire, Stern Zoltán hőmezővársárhelyi lakos Csillagra, kiskoru Hlavacek Imre járokszállási lakos Fejesre, Csizmán Sándor budapesti lakos Cserhalmira, Goldner Samu (Sámuel) budapesti lakos saját, valamint Katalin nevű kiskoru gyermeke Adorjánra, kiskoru Nuszbaum Róza budapesti lakos Náaira, Flesch József kalocsai lakos Fellesre, Friedmann Ernő gyöngyösi lakos Illésre, Kohn Bernát budapesti lakos Kótára, Kohn Simon budapesti lakos családi nevének Kelemenre kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A ppsznyi ítélőtáblánál két joggyakornok állásra 15 nap alatt; az aradi pénzügyigazgatóságnál több pénzügyvíri főigazgató állásra 14 nap alatt; a hidalmási és marosudvasi járásbírói irodák telegkönyvezetói állásra két hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

A magas Kormánytól több ezer katonai fegyvert vettünk át, ennél fogva ezen kitűnő fegyvereket rendkívül előnyös árban szállítjuk, és pedig: **Egyszerre 8 golyóra tölthetők, a legjobb ismétlő vadászfegyverek.**

Kropatschek fegyverek:

- 1 drb teljesen jó, Kropatschek csendőrségi fegyver ... 20.—
- 1 „ szebb Kropatschek csendőrségi fegyver ... 25.—
- 1 „ ideális szép Kropatschek csendőrségi fegyver ... 30.—
- 1 „ Kropatschek szurony ... 1.—
- 1 „ fegyverszij ... 1.—
- 1 „ szelesebb és jobb ... 2.—
- 1 „ derekszij táskával ... 3.—
- 1 „ tölténytáska ... 3.—
- 1 „ élestitény ... —10
- 1 „ vak-töltény ... —10
- 1 „ csavarhuzó, nyellel ... —40
- 1 „ törlővas fegyvertisztításhoz ... 20

Kitűnő egyenruhák Elegáns polgári ruhák Legszebb libériák

Revolverek:

- 1 drb 7 mm jó központi revolver 5.— 6.— 7.—
- 1 „ „ „ „ „ 8.— 9.— 10.—
- 1 „ 12 „ „ „ „ 10.— 11.— 12.—
- 1 „ revolverok borból . . . 3.— 4.— 5.—
- 25 „ töltény 1.50 1.75 2.—

Az összes fegyveralkatrészeket legolcsóbban szállítjuk.

Viszonteladók nagy árengedményben részesülnek.

Ezen fegyverek hatóságoknak, rendőrségnek, erdészeknek, mező- és erdőőröknek, vadászoknak és magánosoknak nagyon ajánlhatók, szabadizsnek is nagyon alkalmasak. — Az összes fegyverek tiszták, rozsdamentesek, katonai puskaművesek által kipróbáltak. — Fegyverárjegyzékünket kívánatra bérmentve küldjük.

cs. és királyi udvari egyenruha szállítók
Tiller Mór és Társa Budapest, Váci-utca 35.

Heti műsor:

Június	Népepera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Főv. Nyári Színház
21 Szombat	Gyertünk csak!	Nem szabad!	Leányvásár	A kék madár	Nincsenek már gyerekek	Az autotündér
22 Vasárnap	Gyertünk csak!	Nem szabad!	Cigányprimás	A farkas	Nincsenek már gyerekek	Viola, az alföldi haramia

SHINHAZAK:

Budapest, péntek, 1913. június 20.

Népopera

Este 1/8 órákor

Gyerünk csak

Látványos revü 7 képben. Irta: Dr. Bóldi Izor és Mérei Adolf. A zeneszámokat: Zerkovits Béla és Barna Izso szerzette.

Személyek:

Brazn Jánót fűkeres Horthy S. Vell a leánya Faludi B. Szaniszló Ujvári Lajos Adám detektív Fohér Arthur Doll, újságíró Marosffy L. Panov Danasoff, Csolnaki Zsuzska a felesége Vörös Ily Jóska, a szobapincér Pázmán Fer. Egy hercegnő Földes Irén

Vigszínház

Este 1/8 órákor

Az őrnagy ur

Bohózat, 3 felvonásban. Irta: Mars és Kéroul. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron, ezredes Fonyosi Labourdette, őrnagy Hegedűs Henri Prévile Tanay Champeaux Balassa Moulard, közhuzsár Tapolczay Dingois, Vendrey Maloisel Szerémy Paulette Sz. Varsányi Ösvegy Martime Rónaszékiné Dingolsné V. Haraszthy

Király Színház

Este 8 órákor

János vitéz

Daljáték 3 felvonásban. Petőfi EÖRÖL elbeszéléséből. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét Heltai Jenő versére szerzette Kacsóh P. dr.

Személyek:

Kukoricza Janosi Fedák Sári Iluska Soós M. A gonosz mostoha Tárnoky G. Strázsamster Sajó Bagó Tóth A francia király Rátkai A királykisasszony Harmat Bartó, tudós Balázs L. A tündérr király Berky L.

Magyar Színház

Este 8 órákor

A kék madár

Mesejáték 5 felvonásban, 9 képben. Irta: Maeterlinck Maurice. Fordította Adorján Andor. Zenéjét szerzette: Nádor Mihály.

Személyek:

Mytyl Taksonyi P. Mytyl Lakos Edith Berlingot szomszédné Forray R. Tyl apó Dobi Tyl anyó Tárnoky G. Berlingotné unokája Jegesi Rózi

Budapesti Színház

Este 1/8 órákor

Ninesenek már gyerekek

Enekes, táncos bohóság 5 képben. Irta: Kóvessy Albert. Zenéjét részben szerzette, részben összeállította: Kun Richárd.

Személyek:

Bandi Vörös Ily Sárka Parányi A tündérhegyek királynője Pálffy B. Kamarás Pető István 1-ső apród Mérey Böske 2-ik apród Hajnal Tusi Löw Szombathelyi Beer } bűzianerek Csenkey Wolff } Deák A színigazgató Máthé Gyula A szobrette Somossy A tenorista Kiss Miklós Az ügyelő Deák

Fővárosi Nyári Színház

Este 1/2 órákor

Az autótündér

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

Weresfalvy Aurélie Bánházy Piffi Kovács Viola Relly, Bartók Etel Trilla György Ocskay Lászlán György Cseh Iván Szkrarmarsky Ján Tábori Emil Priska, unokahuga Felhő Rózi Róze Mihály Szigethy Pávilán Belinda L. Mihályfi Redebeczky Székely

JARDIN DE PARIS

Kezdete: 9 órákor

ERZSÉBET KIRÁLYNE-UT 1 TELEFON 167-25 SZ.

1913. június 16-ától Lehár-operette A sikkes herceg

Szereplők: Wendrey Ferenc, Németh Juliska, Lenkeffy Géza, Sajó Izsa stb. „Ki volt az első”, Bohózat, irta: Földes Imre. Pallay Rózi: Kövály Gyula. — Uj magán-számok: Vendrey Ferenc, Németh Juliska, Lenkeffy Izsa, Sajó Géza, Miss Lilli Iris, Paul Morgán, Elmer J. Sziglass, Topsy, Kathe Funck, Lotto Klary. — A Tabarinban: Hurricane Girls, Kelley and Reeves, Mucianu-trio, Just and Gabriella, Rozsnyay Elize és harminc elsőrangú attrakció

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t. Elsőrendű valódi amerikai cipő különlegességek kizárólagos elárúsítása. Nyári ujdonságok!

BUDAPEST
IV. Kigyó-tér 1, (királyi bérpalota)
V. Dorottya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-körút 42.
DEBRECZEN
Plac-utca 44.
ZAGREB
Ilica 22.
Kérje képes árjegyzékünket!

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

Májusi sorozat:

702-703. szám. Heltai Jenő **KIS KOMÉDIÁK.** Ára 60 fill.

704. szám. Rostrand Edmond **A KÉT PIERROT VAGY A FEHÉR VACSORA.** Verses egyfelvonásos. Fordította Kooztolányi Dezső. Ára 30 fill.

705-710. szám. Homeros **ODYSSEIÁJA.** Az eredeti versmértékben fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel állatta Kemény (Kempff) József. Ára 1 kor. 80 fill.

Kapható **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben. A Magyar Könyvtár teljes jegyzéke ingyen kapható.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Saját gyártmányú Mardókák 14 kor.-tól felebb, fűthető kócsak 60 kor.-tól felebb. Elválalok mindenféle kúszváltókat és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron **LEFKOVICS ADOLF** Budapest, VII., Rottenbiller-s. 19/2. Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

WEINBERGER és FODOR

az összes sport-cikkek áruhaza!

Football

cikkekben az ország legnagyobb raktára

IV., Haris-bazár 4.

TELEFON: 113-59

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen!

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság.

(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi Igazgatóság az intézet saját palotájában Budapest, Kálvin-tér, Baross-u. 1. Üllői-út 2-4. sz.

Bejárat az Üllői-út 4. sz. kapun.

Legolcsóbb díjak: Az 1911. év végén a 392 millió koronát biztosítások összege meghaladta A tartalékok összege 115 millió 894.476 kor. Eddigi kifizetések 119 millió 874.160 kor. a biztosítottaknak.

Minden könyvkereskedésben kapható! Tizenegyedik javított kiadás

RÉZI NÉNI: SZEGEDI SZAKÁCS-KÖNYV:

Igazi magyar konyha. Ezernél több ételkészítési utasítással.

Megjelent az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.-t.-nál. Budapest, VII., Rákóczi-út 54. Ára díszes vászonkötésben 5 kor.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít **Nagy Jenő** elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36, I. emelet 3. Cégnevelői levelezés.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— **Barta József** konrervgyára **Felka** (Szepesmegeye.)

Tokaji

szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve **Grittner Lajos**-nál, Tokajban.

"OLLA"
bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI-különlegesség Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. OLLA gummi gyárától. Wien II/ 451/S. Prater- 817. sztrasse 17.

HUNGÁRIA
beszélőgépek
főlcsernőkültek is
kiszárolag eredeti első-
rangú gyártmány
részletfizetésre is
olcsón kaphatók!
Deméngl és Tsa
Budapest VI., Teréz-körút 4.
Képes árjegyzék ingyen.

Parlamentári

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiái rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította **Markovits Iván** az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag) **Hegedűs Sándor**-utca 7. előbb a szemközti **Liszt Ferenc**-tér 10. szám alatt. A czimre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés czéljából utánozzák. Telefon 35—68.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művészete** című könyv. Szépgyönyörű emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (El-lenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjek, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítson! A könyv korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezheti.) Áttekinthető kivonatot (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétan küld a „Csodás Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Könyveket

egy-egy jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyisint használható tan-könyveket magas áron vásárol **Lukács Gyula** antikváriuma Budapest, VII. ker., **Erzsébet-körút 15.**

Adorján Andor

könyve:
SORSOK ÉS PÁLYÁK
Irodalmi arcképek
Ára 3 korona.
Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) R.-T.-nál Budapest, **Andrássy-ut 21. sz.** és minden könyvkereskedésben.

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísérő háziaszt a **dr. William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek kelet. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kizárólag: **Chikagó, Berlin, London, Hamburgban.** Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Károly E.** drogueria VII., **Damjanich-utca 33.** Telefon **József 28—29.**

Felkálalók

UTMUTATÓJA szabadalmazáshoz, értékesítéshez nélkülözhetetlen.
Díjtalanul küldi:
Aron és Molnár
szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, VIII., **József-körút 9. szám.**

Erzsébetfalván

a villamos megállónál! **Szemere-utca 22. sz. a.** egy kétlakásos ház, mely 3 szoba, 2 konyha, nyári konyha stb.-ből áll, minden elfogadható árért eladó. A telek 156 □-öles. Felvilágosítást adhat a tulajdonos: délután 3—6-ig: **Kilián István**, Budapest, **Honvéd-utca 10.**

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A **Gyakorló Gyorsíró Társaság** szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségeinkben (**Andrássy-ut 12.**) tartatnak. Leg-alaposabb kiképzés gépírás, magyar- és német gyorsírásban. — **Gabelsberger-Markovits-rendszert.** Beiratkozás naponként. Tandij igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. **Glogowski és társa**, (**Remington**) Budapest, VI., **Andrássy-ut 12. szám.**

MAKAY BÉLA

új könyve:
A lép virága
és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerest ki.

Ára 4 Korona.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részvénytársaság-nál, Budapest, **Andrássy-ut 21.** valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legujabb kötete:
a dán irodalom egyik legérdekesebb és letehetségesebb tájékozott ragyogó művészetével megírt szerelmi regénye:

J. V. JENSEN
D'ORA ASSZONY 190

Regény. Ára Fordította: **Karinthy Frigyes.** (384 oldal.)
Eddig megjelentek:

- KÖBOR TAMÁS:** Komédiák. Nov. (424 old.)
- HIRO LAJOS:** Glória. Novellák (448 old.)
- BALZAC:** A számárkör. Regény (387 old.) Fordította **Harsányi K.**
- ZOLA:** Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. **Gerő A.**
- DICKENS:** Két város. Reg. Ford. **Bálint M.** (448 o.)
- ANATOLE FRANCE:** A Pinguinek szigete. Regény. Ford. **Bölgöny Gy.** (320 o.)
- CSEHOV:** Az orvos felesége és más novellák. (384 o.)
- BÖLSCHÉ:** Szerelm az első világában. (1152 oldal.) Hét kötet.
- TOLSZTOJ:** Hadzsi-Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)
- VOSS RICHÁRD:** A költés és az asszony. Regény. (384 oldal.)
- TÓTH BELA:** A boldog-asszony derzise. (372 oldal.)
- MAUPASSANT:** Egy élet. Regény. (372 oldal.)
- C. F. MEYER:** A barát nássa és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
- HELTAI JENŐ:** Hét sovány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)
- GEIJERSTAM:** Az öcsike. Az örök rejtelem. (384 o.)
- ANATOLE FRANCE:** Az istenek szemjárnak. Regény. 384 oldal.
- GABRIELE D'ANNUNZIO:** A tűz. Regény. (448 old.)
- MURGER:** Bohémvilág. Reg. Ford. **Kömer Gyula.**

Minden kötet ára 190

Kapható minden könyvtárban, Kladja az Athenaeum Irod és nyomdai r.-társ.

Eladó telkek

3 telek a vecsési **Andrássy-telep** legjobb helyén, kettő együtt, kisebb gyári célra is nagyon alkalmas, olcsón eladó. Jó feleke föld, bőséges víz. Bővebbet **Szabadság-tér 10. szám.** liftesnél.

„Stenografia“

A „Stenografia” Országos **Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskola** megnagyobbított összes helyiségei kizárólag **Rákóczi-ut 20.** alatt vannak. (Előbb **Rákóczi-ut 60.**) Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új czim **Rákóczi-ut 20.** jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírás, gépírás, helyesírás és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. Ingyenes gépírásoktatás. A tanórák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás tanítói és tanítónői vizsgára, mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépírás egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állásközvetítés. Írásmunkák készítése és sokszorosítás. Beiratások egész nap, kizárólag **Rákóczi-ut 20.** (előbb **Rákóczi-ut 60.**) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101—25.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. ntódánál
Budapest, **Ullői-ut 123**
Telefon: 62—30
ALAPITVAOTTT 1886-ban

Zálogezedulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáj költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

GUMMI
halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatankint 2., 4., 6., 8., 10., 12., és 14. K. s tucatnál 20% engedmény.
Mintagyűjtemény 12 darab különféle finom óvszer 4 K.
NAKIRA
15rv. védett valódi indiai paragummi főzet különlegesség tucatja 12.— kor, 3 tucatnál 20% engedmény.
Uterus-Spray női különlegesség 14.— korona. Pass. Olcsóiv, orvosi részletekre 5—10 koronájig vasállványon 10. koronájig
Irrigátor 3.— korona és feljebb.
Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és titoktartással küld a
Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VII., kor., **Rákóczi-ut 32.**
(A Rökus-körnázzal szemben.)

Hirdetéseik felvételnek e lap kiadóhivatalában,

EVŐESZKÖZÖK
ezüsből és alpacca ezüsből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
a legelőnyösebben
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.